

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 16. februar 2015
Kontor: Straffuldbydelseskonto-
ret
Sagsbeh: Sanne Renée Stengaard
Jensen
Sagsnr.: 2015-3051/01-0029
Dok.: 1498402

**Samlenotat vedrørende de sager inden for Justitsministeriets ansvars-
områder, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre an-
liggender) og mødet i Det Blandede Udvalg den 12.-13. marts 2015**

Side:

- 3-6** Dagsordenspunkt 1 Håndtering af migrationsstrømme
-udveksling af synspunkter
KOM-dokument foreligger ikke
- 7-10** Dagsordenspunkt 2 Terrorbekæmpelse
Udenlandske krigere og hjemvendte: Im-
plementering af nye tiltag
-præsentation og/eller orienterende debat
KOM-dokument foreligger ikke
- 11-19** Dagsordenspunkt 3 Rådets beslutning om den fulde anvendel-
se af Schengen-reglerne i Bulgarien og
Rumænien
-vedtagelse/status
KOM-dokument foreligger ikke
- 20-116** Dagsordenspunkt 4 Europa-Parlamentets og Rådets forordning
om beskyttelse af fysiske personer i for-
bindelse med behandling af personoplys-
ninger og om fri udveksling af sådanne op-
lysninger (generel forordningen om data-
beskyttelse)
-delvis generel indstilling
KOM(2012) 0011
- 117-146** Dagsordenspunkt 5 Forslag til Rådets forordning om oprettelse

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

af en europæisk anklagemyndighed (EP-PO)*

-orienterende debat

KOM(2013)534 endelig

147-156 Dagsordenspunkt 6 Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om foreløbig retshjælp til mistænkte eller tiltalte, der frihedsberøves, og retshjælp i sager angående europæiske arrestordre*

-generel indstilling

KOM (2013) 824 endelig

157-174 Dagsordenspunkt 7 Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Unions Agentur for Strafferetligt Samarbejde (Eurojust)*

-generel indstilling

KOM(2013) 0535

175-182 Dagsordenspunkt 8 Forslag til forordning om fremme af den frie bevægelighed for borgere og virksomheder gennem en forenkling af accepten af visse offentlige dokumenter i Den Europæiske Union og om ændring af forordning (EU) nr. 1024/2012

-delvis generel indstilling

KOM(2013) 228 endelig

Dagsordenspunkt 1: Håndtering af migrationsstrømme

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 forventes Kommissionen og EU's Udenrigstjeneste at orientere om opfølgningen på de rådskonklusioner om håndtering af migrationsstrømme, som blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. oktober 2014. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser, og nærhedsprincippet har ikke betydning for sagen. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen. Regeringen bakker op om rådskonklusionerne, herunder at der skal være særligt fokus på samarbejdet med tredjelande, på en styrkelse af Frontex i Middelhavet og på en effektiv anvendelse af det fælles europæiske asylsystem i forbindelse med modtagelse af asylansøgere og optagelse af deres fingeraftryk.

1. Baggrund

På sit møde den 26.-27. juni 2014 vedtog Det Europæiske Råd konklusioner om den fremtidige udvikling for området for retlige og indre anliggender.

Af konklusionerne fremgår bl.a., at EU i håndteringen af migrationsstrømme skal fokusere på samarbejdet med tredjelande, herunder kapacitetsopbygning af de pågældende tredjelands migrationssystemer og samarbejde om bekæmpelse af menneskesmugling. Endvidere fremgår det, at fuldstændig og effektiv implementering af det fælles europæiske asylsystem er en absolut prioritet, og at EU's grænseagentur, Frontex, skal bidrage med øget operationel støtte til de medlemsstater, der oplever et stort migrationspres på deres ydre grænser.

Håndteringen af migrationsstrømmene blev efterfølgende drøftet af EU-ambassadørerne på to uformelle møder den 15. juli 2014 og den 11. september 2014. På baggrund af disse drøftelser udarbejdede det italienske formandskab et non-paper, om en strategisk tilgang til håndteringen af migrationsstrømme mod EU med særlig fokus på migrationsstrømmene via

Middelhavet. Non-paperet blev vedtaget som rådskonklusioner på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. oktober 2014.

Spørgsmålet om håndteringen migrationsstrømme blev senest drøftet på det uformelle rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 29.-30. januar 2015 i Riga, hvor fokus var på såkaldte "spøgelseskibe", som efterlades førerløse i Middelhavet med flygtninge og indvandrere om bord.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 forventes en opfølgning og drøftelse af Rådets konklusioner om håndtering af migrationsstrømme.

2. Indhold

Rådskonklusionerne som bl.a. bygger på Middelhavstaskforcens anbefalinger, har følgende tre fokusområder:

- øget samarbejde med tredjelande,
- styrkelse af Frontex i Middelhavet og
- opretholdelse af det fælles europæiske asylsystem (CEAS).

For så vidt angår samarbejdet med tredjelande fremgår det af rådskonklusionerne, at det geografiske fokus bør være på regionen omkring Libyen samt landene langs de illegale migrationsruter fra Afrika mod EU, herunder Niger, Mali, Tchad, Sudan, Egypten, Algeriet Marokko, Tunesien, Etiopien og Eritrea. Endvidere er også regionen omkring Syrien omfattet.

Inden for rammerne af samarbejdet med tredjelande oplistes en række konkrete initiativer, der bør iværksættes straks. Heraf kan særligt fremhæves en øget indsats mod menneskesmugling, herunder gennem samarbejde med Tunesien, Egypten og Libyen om at begrænse menneskesmugleres adgang til skibe, bedre udnyttelse af forbindelsesofficer i tredjelande samt øget samarbejde og informationsudveksling mellem EUROPOL og Frontex. Endvidere fremhæves kapacitetsopbygning af migrationssystemerne i relevante tredjelande, samt udviklingen af et nyt og forbedret regionalt udviklings- og beskyttelsesprogram (RDPP) i Nordafrika og ved Afrikas Horn, ligesom det eksisterende RDPP i Mellemøsten skal implementeres fuldt ud. Der opfordres endvidere til, at alle medlemsstater deltager i UNHCR's genbosætningsprogram for at sikre et alternativ til de risikofyldte ulovlige migrationsruter. Endelig kan det fremhæves, at der lægges op til en øget anvendelse af pilotprojekter om udsendelse, herunder også frivillig udsendelse.

Der peges endvidere på, at det fortsat er EU's globale tilgang til migration og mobilitet (GAMM), der skal være styrende for samarbejdet med tredjelande, og at de nævnte initiativer bør suppleres af mere langsigtede initiativer, der kan skabe stabilitet i de relevante regioner.

For så vidt angår styrkelsen af Frontex i Middelhavet understreges nødvendigheden af en fælles operation i det centrale Middelhav, som skal have fokus på grænseovervågning. Frontex-operationen skal koordineres med den eksisterende italiensk ledede Mare Nostrum-operation og skal bidrage til udfasningen af denne. Det anføres i den forbindelse, at Kommissionen skal sikre, at der er de fornødne finansielle ressourcer til rådighed for Frontex, ligesom medlemsstaterne opfordres til at bidrage til operationen gennem allokeringen af midler fra Den Interne Sikkerhedsfond. Samtidig understreges det, at den finansielle styrkelse af Frontex bør gøres permanent fra 2015 og frem.

For så vidt angår opretholdelsen af det fælles europæiske asylsystem (CEAS) lægges der vægt på, at medlemsstater ved EU's ydre grænse skal sikre den fulde overholdelse af de fundamentale principper for modtagelse af asylansøgere og optagelse af deres fingeraftryk. Det understreges i den forbindelse bl.a., at medlemsstaterne har pligt til at sikre, at der optages fingeraftryk straks, når en person pågribes i forbindelse med, at den pågældende ulovligt krydser EU's ydre grænse. Samtidig skal de øvrige medlemsstater i videst muligt omfang støtte medlemsstater under pres gennem anvendelsen af Dublin-forordningens regler om familiesammenføring og suverænitetsbestemmelsen, der gør det muligt at behandle en asylsag i en anden medlemsstat end den, der efter Dublin-forordningens regler er ansvarlig for behandlingen.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for asyl- og indvandrings-samarbejde, jf. pkt. 10 nedenfor – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet har ikke betydning for sagen.

7. Andre landes kendte holdninger

Rådskonklusionerne blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. oktober 2014. Der ses ikke herudover at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Regeringen kan generelt bakke op om rådskonklusionerne.

Særligt er det positivt, at der er fokus på samarbejdet med tredjelande, herunder anvendelsen af regionale udviklings- og beskyttelsesprogrammer. Fra regeringens side er man endvidere tilfreds med styrkelsen af Frontex i middelhavsområdet, herunder at det primære fokus er på grænseovervågning. Endelig finder regeringen det positivt, at der fokuseres på den fulde og korrekte anvendelse af det fælles europæiske asylsystem i forbindelse med modtagelse af asylansøgere og optagelse af deres fingeraftryk, og at det i den forbindelse understreges, at medlemsstaterne har pligt til at sikre, at der optages fingeraftryk straks, når en person pågribes i forbindelse med, at den pågældende ulovligt krydser EU's ydre grænse.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges for Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for Asyl- og Indvandringssamarbejdet

Sagen har *senest* været drøftet på et møde i Specialudvalget for asyl- og indvandringssamarbejde den 17. februar 2015.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har *senest* været forelagt for Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4.- 5. december 2014.

Dagsordenspunkt 2: Terrorbekæmpelse - udenlandske krigere og hjemvendte: Implementering af nye tiltag

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 forventes formandskabet at lægge op til en drøftelse af status for implementering af nye værktøj i indsatsen mod udenlandske krigere og hjemvendte. Det nærmere indhold af disse drøftelser kendes ikke på nuværende tidspunkt. Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser og rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet. Det forventes, at man fra dansk side vil kunne tage udfaldet af drøftelserne om implementering af nye tiltag i indsatsen mod udenlandske krigere og hjemvendte til efterretning.

1. Baggrund

Det Europæiske Råd vedtog den 30. august 2014 en række konklusioner om bl.a. foreign fighters. Det fremgår af konklusionerne, at Det Europæiske Råd bl.a. ønsker at fremskynde implementeringen af nye værktøjer, som kan hjælpe medlemsstaterne med at håndtere udfordringerne på området.

I den forbindelse fremhævede Det Europæiske Råd tiltag til at forebygge radikaliserings og ekstremisme, udveksle oplysninger – også med tredjelande – opdage og forhindre mistænkelige rejser og værktøjer til at efterforske og retsforfølge foreign fighters.

Under rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. oktober 2014 drøftedes det, hvorledes der nærmere skal følges op på konklusionerne fra Det Europæiske Råd.

Drøftelserne angik bl.a. en række konkrete tiltag, som kan styrke indsatsen mod foreign fighters. Tiltagene er opdelt i følgende fire kategorier: (1) forebyggelse af radikaliserings, (2) overvågning af mistænkelige rejser, (3) efterforskning og retsforfølgning og (4) samarbejde med tredjelande.

Blandt de specifikke tiltag kan nævnes implementering af de konklusioner, som blev vedtaget i kredsen af ligesindede lande den 7. juli 2014, herunder i relation til øget anvendelse af Schengen Information System (SIS).

Hovedparten af tiltagene retter sig mod EU's institutioner, herunder Euro-pol, Eurojust, Frontex og EU's antiterrorkoordinatør.

EU's antiterrorkoordinatør udarbejdede som opfølgning på dette punkt en såkaldt "road map", som beskriver, hvorledes de enkelte tiltag kan gennemføres.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4.-5. december 2014 drøftedes indsatsen mod udenlandske krigere på ny. Der blev i den forbindelse bl.a. udtrykt støtte til at skabe fremdrift i sagen om oprettelse af et europæisk PNR-system og til at øge informationsudveksling landene imellem og med EU's institutioner. Rådet vedtog endvidere retningslinjer om gennemførelse af EU's strategi for bekæmpelse af radikaliserings og rekruttering til terrorisme. Endelig tog Rådet to rapporter om gennemførelsen af EU's terrorbekæmpelsesstrategi og EU's reviderede strategi vedrørende terrorfinansiering til efterretning.

På det uformelle rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 29.-30. januar 2015 i Riga blev der udtrykt bred opbakning til at styrke indsatsen mod terrorisme, herunder udenlandske krigere. Der var i den forbindelse bred enighed om, at styrkelsen navnlig skal ske gennem bedre udnyttelse af eksisterende redskaber, frem for vedtagelse af nye tiltag. I den forbindelse fremhævedes bl.a. bedre udnyttelse af kapaciteter hos Europol og Eurojust samt styrket indsats mod illegale skydevåben. I relation til nye tiltag var der enighed om behovet for at oprette et europæisk PNR-system, ligesom flere lande udtrykte ønske om at ændre Schengen-grænsekodexet med henblik på at styrke grænsekontrollen ved EU's ydre grænser. På baggrund af drøftelserne vedtog landene en fælles erklæring om behovet for at styrke indsatsen på området.

På mødet i Det Europæiske Råd (DER) den 12. februar 2015 var der tillige en drøftelse af EU's indsats mod terrorisme. Som opfølgning på drøftelserne vedtog stats- og regeringscheferne en erklæring, som lægger op til en styrkelse af EU's indsats på tre hovedområder: Borgernes sikkerhed, forebyggelse af radikaliserings og samarbejde med internationale partnere.

Det forventes, at der på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 vil være yderligere drøftelser af implementeringen af nye tiltag i indsatsen mod foreign fighters.

2. Indhold

Det forventes, at formandskabet vil fremlægge et oplæg til brug for drøftelser om implementering af nye tiltag mod udenlandske krigere og hjemvendte. Det nærmere indhold af oplægget kendes ikke på nuværende tidspunkt.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde, jf. pkt. 10 nedenfor – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side er man positiv over for de eksisterende tiltag i EU's indsats mod udenlandske krigere og hjemvendte. Det forventes derfor, at man fra dansk side vil kunne tage drøftelserne om implementering af nye tiltag til efterretning.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges for Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 17. februar 2015.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 3: Rådets beslutning om den fulde anvendelse af Schengen-reglerne i Bulgarien og Rumænien

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 forventes en statusorientering og eventuelt vedtagelse af den fulde anvendelse af Schengen-reglerne i Bulgarien og Rumænien. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfiansielle konsekvenser, og nærhedsprincippet har ikke betydning for sagen. Folketinget gav den 19. september 2011 den daværende regering mandat til at tilslutte sig en ophævelse af grænsekontrollen mellem Bulgarien og Rumænien og de øvrige Schengen-lande, enten i form af en tottrinsmodel eller i form af en fuldstændig ophævelse af grænsekontrollen på én gang.

1. Baggrund

Bulgarien og Rumænien indtrådte i EU den 1. januar 2007. De Schengen-regler, der hænger direkte sammen med afskaffelsen af personkontrollen ved de indre grænser, blev imidlertid ikke sat i kraft i forhold til de to lande ved tiltrædelsen.

Det følger af den protokol, der er tilknyttet EU-tiltrædelsestraktaten for Bulgarien og Rumænien, at Rådet afgør, hvornår den indre grænsekontrol i forhold til de to medlemsstater ophæves.

Denne afgørelse kan først træffes, når det i overensstemmelse med de relevante Schengen-evalueringsprocedurer er sikret, at Bulgarien og Rumænien fuldt ud lever op til det regelsæt, der gælder for Schengen-lande. Afgørelsen om ophævelse af den indre grænsekontrol træffes med enstemmighed af Rådet efter høring af Europa-Parlamentet.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2011 vedtog Rådet konklusioner om afslutning af evalueringen af Bulgariens og Rumæniens gennemførelse af Schengen-reglerne. Det fremgår af rådskonklusionerne, at betingelserne for, at Rådet efter tiltrædelsesakten for Bulgariens og Rumæniens optagelse i EU kan træffe afgørelse om at ophæve den

indre grænsekontrol ved luft-, land- og søgrænser mellem Bulgarien/Rumænien og de øvrige Schengen-lande, er opfyldt.

På grund af manglende enstemmighed i Rådet om optagelse af de to lande fremlagde det daværende polske formandskab på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 22.-23. september 2011 et kompromisforslag om en trinvis optagelse af Bulgarien og Rumænien i det fulde Schengensamarbejde. Ifølge kompromisforslaget er det i første omgang alene kontrollen ved luft- og søgrænserne, der ophæves, mens kontrollen ved landgrænserne først ophæves på et senere tidspunkt.

Det Europæiske Råd anmodede på sit møde den 1.-2. marts 2012 Rådet om på ny at tage spørgsmålet om Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse af Schengen-området op på rådsmødet for retlige og indre anliggender i september 2012 og træffe en afgørelse på mødet. Det Europæiske Råd erindrede i sin udtalelse endvidere om, at de retlige betingelser for de to landes tiltrædelse var opfyldt, og anerkendte de to landes fortsatte bestræbelser. Rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 20. september 2012 blev imidlertid aflyst.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 25.-26. oktober 2012 var der en drøftelse af sagen, og formandskabet konstaterede, at det ikke havde været muligt at opnå den fornødne enstemmighed til at ophæve den indre grænsekontrol i forhold til de to lande. Det skyldes bl.a., at flere medlemsstater har kædet beslutningen herom sammen med de såkaldte CVM-rapporter, hvor Kommissionen evaluerer Bulgarien og Rumænien i forhold til bl.a. retssikkerhed og korruptionsbekæmpelse.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2013 var der igen en drøftelse af sagen, og der var fortsat ikke den fornødne enstemmighed. Visse medlemsstater tilkendegav i den forbindelse, at man var villig til at drøfte sagen igen, når de nye CVM-rapporter forelå. Formandskabet konkluderede, at Rådet ville vende tilbage til sagen inden udgangen af 2013 med henblik på at drøfte en vej fremad baseret på en trinvis ophævelse af den indre grænsekontrol.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013 orienterede formandskabet om, at forudgående drøftelser havde vist, at der fortsat ikke var den fornødne enstemmighed til at træffe afgørelse om den fulde anvendelse af Schengen-reglerne i Bulgarien og Rumænien. Formandskabet konkluderede, at Rådet ville vende tilbage til sagen ved først-

kommende lejlighed med henblik på at drøfte en vej fremad baseret på en trinvis ophævelse af den indre grænsekontrol.

På et møde i arbejdsgruppen for mekanismen for samarbejde og kontrol (COVEME) for Bulgarien og Rumænien den 22. januar 2014 fremlagde Kommissionen nye CVM-rapporter for Bulgarien og Rumænien. I rapporten vedrørende Bulgarien konkluderede Kommissionen, at Bulgarien kun havde gjort få fremskridt, men at der dog var sket enkelte forbedringer vedrørende bl.a. udnævnelsesprocedurer. I rapporten vedrørende Rumænien konkluderede Kommissionen, at Rumænien havde gjort mange fremskridt inden for navnlig reformer af retsvæsenet og antikorruption, men man havde dog stadig bekymringer vedrørende eksempelvis retsvæsenets uafhængighed. På grundlag af disse to rapporter vedtog Rådet (almindelige anliggender) den 18. marts 2014 konklusioner om mekanismen for samarbejde og kontrol for Bulgarien og Rumænien.

På et møde i arbejdsgruppen for mekanismen for samarbejde og kontrol (COVEME) for Bulgarien og Rumænien den 23. juli 2014 afgav Kommissionen en mundtlig statusorientering for samarbejds- og kontrolmekanismen for Bulgarien og Rumænien. Det var Kommissionens vurdering, at Bulgarien fortsat havde problemer, navnlig hvad angik bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet, mens Rumænien havde fortsat de positive fremskridt.

Den fulde anvendelse af Schengen-reglerne i Bulgarien og Rumænien var sat på dagsordenen på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. oktober 2014 og på rådsmødet den 4.-5. december 2014 (retlige og indre anliggender) til drøftelse og eventuel vedtagelse, men sagen blev taget af dagsordenen før de pågældende rådsmøder.

Den 28. januar 2015 blev de seneste CVM-rapporter for Bulgarien og Rumænien offentliggjort. Kommissionen konkluderer, at Rumænien har fastholdt de positive fremskridt, herunder især i forhold til uafhængighed i retsvæsenet og bekæmpelse af korruption. Derimod konkluderer Kommissionen, at fremskridtene med reformer i Bulgarien ikke er store, og at der stadig er alvorlige problemer med bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 forventes en statusorientering og eventuelt vedtagelse af en rådsafgørelse om den fulde anvendelse af Schengen-reglerne for Bulgarien og Rumænien.

2. Indhold

2.1. Generelt

Med henblik på at vurdere, om Bulgarien og Rumænien lever op til Schengen-reglerne, blev der iværksat en evalueringsprocedure (Schengen-proceduren), som indebærer, at et eksperthold bestående af repræsentanter fra de nuværende Schengen-lande og Kommissionen førte tilsyn med og kontrollerede gennemførelsen af Schengen-reglerne i de to lande.

Evalueringsproceduren omfattede Bulgariens og Rumæniens anvendelse af Schengen-reglerne inden for områderne databeskyttelse, politisamarbejde, luftgrænsekontrol, landgrænsekontrol, søgrænsekontrol, visumudstedelse og brugen af Schengen-informationssystemet (SIS).

Begge lande har bl.a. besvaret et omfattende og detaljeret spørgeskema, som giver mulighed for at vurdere landenes gennemførelse af Schengen-reglerne i form af lovgivning, myndighedsstrukturerne på de relevante områder, personalemæssige ressourcer, grænsepersonalets uddannelsesniveau mv.

I begge lande er der endvidere inden for de nævnte områder gennemført evalueringsbesøg af eksperthold. Ekspertholdene har med udgangspunkt i besvarelserne af spørgeskemaerne inspiceret bl.a. de fysiske lokaliteter og f.eks. vurderet kvaliteten af teknisk udstyr. Under evalueringsbesøgene har ekspertholdet haft mulighed for at stille spørgsmål til personalet og derved vurdere personalets kendskab til Schengen-reglerne, relevante sagsgange og personalets sprogkunderskaber.

På baggrund af spørgeskemabesvarelserne og evalueringsbesøgene har ekspertholdene udarbejdet evalueringsrapporter, der indeholder en række konklusioner og anbefalinger. Rapporterne er efterfølgende blevet diskuteret i Rådets arbejdsgruppe om Schengen-evaluering. Bulgarien og Rumænien har under disse drøftelser løbende rapporteret om de opfølgningsskridt, der er foretaget på baggrund af ekspertholdenes anbefalinger. Arbejdsgruppen om Schengen-evaluering har herefter vurderet, om der har været behov for genbesøg i landene.

2.2. Nærmere om hovedelementerne i sagen

2.2.1. Politisamarbejde

For så vidt angår politisamarbejde blev Bulgarien og Rumænien evalueret i marts og april 2009, hvor gennemførelsen af relevant lovgivning, politiets organisation og det operationelle politisamarbejde på nationalt og internationalt plan blev vurderet. Der blev i denne forbindelse foretaget en række besøg på bl.a. politistationer og ved grænseovergange.

2.2.2. Databeskyttelse

Der blev i april 2009 foretaget en evaluering af databeskyttelsesniveauet i Bulgarien og Rumænien, hvor relevant lovgivning, databeskyttelsesmyndigheder, regler for logning af databehandlingsskridt og it-sikkerhed, visumudstedelse og internationalt samarbejde var genstand for evaluering. Databeskyttelsesevalueringerne er sket på baggrund af spørgeskemabesvarelser og i form af oplæg ved de bulgarske og rumænske myndigheder.

2.2.3. Visumudstedelse

Bulgariens og Rumæniens generalkonsulater i Istanbul og ambassaderne i Chisinau (Moldova) blev inspiceret i juni 2009 med henblik på en vurdering af landenes praksis i forhold til visumudstedelse. I den forbindelse var bl.a. adgangen til konsulaterne og ambassaderne, sikkerhedsforanstaltninger og -kontrol på den pågældende lokalitet, processen for indgivelse af ansøgninger, afslag på ansøgninger, datahåndtering, sikkerhedsgodkendelse af personale og materiel, udstyr til at påvise falske dokumenter og uddannelse af personale genstand for evaluering.

2.2.4. Sø-, luft- og landgrænser

Landenes søgrænsekontrol blev evalueret i august og september 2009, luftgrænsekontrollen i november 2009 og landgrænsekontrollen i marts og i november 2010.

I Rumænien blev der i november 2010 endvidere foretaget genbesøg i en lufthavn og ved en landgrænseovergang. I Bulgarien blev der i december 2010 og i marts 2011 foretaget genbesøg ved en landgrænseovergang.

Evalueringerne af sø-, luft- og landgrænser er sket ved en gennemgang af bl.a. lovgivning og internationalt samarbejde i forbindelse med grænsekontrol. Der er endvidere foretaget kontrol af de organisatoriske og funktionelle strukturer, den operationelle effektivitet (herunder ressourcer og kontrolniveau), risikoanalyser, behandling af datamateriale, politiundersøgelser af udlændinge, uddannelse af personale, tilbagetagelse af udlændinge, afvisning på grænsen, ulovlig indvandring og transportøransvar.

Der er herudover foretaget en række inspektionsbesøg af havne, lufthavne og landgrænseovergange. Under disse inspektionsbesøg har ekspertholdet endvidere foretaget evaluering af kontrolprocedurer, grænseovervågning og uddannelse af personale.

2.2.4.1. Rumænien

Det fremgår af de rådskonklusioner, der blev vedtaget på rådsmødet den 9. juni 2011, at Schengen-evalueringen af de rumænske luftgrænser viste en generelt velstruktureret grænseforvaltningsmyndighed, en god faglig kompetence hos de ansatte i grænsepolitiet og et tilfredsstillende kendskab til kravene i Schengen-grænsekodeksen. Det fremgår endvidere af rådskonklusionerne, at det disponible udstyr hovedsageligt var tilstrækkeligt. De mindre mangler, der blev påvist under det første evalueringsbesøg, er ved et senere besøg konstateret tilstrækkeligt afhjulpet. Herudover fremgår det af rådskonklusionerne, at der ifølge oplysninger fra Rumænien er blevet eller snart bliver rettet op på mangler i forhold til luftfartsselskabernes ansvar og kapaciteten til at afsløre menneskesmuglere.

For så vidt angår de rumænske søgrænser fremgår det af rådskonklusionerne, at evalueringen viste et godt niveau af samarbejde, kommunikation, situationskendskab og reaktionskapacitet, og at grænsekontrollen udføres med tilstrækkeligt udstyr og af specialtrænet personel. Der er også et godt niveau af risikoanalyse og en velstruktureret kommandokæde. Det fremgår af rådskonklusionerne, at der i opfølgingsprocessen er blevet rettet op på tidligere konstaterede mangler med hensyn til transportvirksomheders ansvar, samt på mindre mangler bl.a. med hensyn til udførelsen af grænsekontrol og behovet for bedre uddannelse og sprogfærdigheder generelt.

For så vidt angår de rumænske landgrænser fremgår det af rådskonklusionerne, at evalueringen viste et godt niveau af grænsekontrol, en professionel taktisk og operationel tilgang i grænseovervågningen, en professionel udførelse af risikoanalyse og efterretning samt et godt samarbejde både in-

ternationalt og med nabolandene. Den tilgængelige infrastruktur og personaleniveauet på stedet blev anset for tilstrækkelig. Det fremgår endvidere af rådskonklusionerne, at de mindre mangler, der blev påvist under det første evalueringsbesøg bl.a. med hensyn til udførelse af grænsekontrol og udstyr samt antallet af uanmeldte inspektioner med henblik på modvirkning af korruption, er blevet afhjulpet i opfølgingsprocessen, og at de fleste foranstaltninger er blevet gennemført. Der blev i forbindelse med evalueringen afholdt et nyt besøg ved to bestemte grænseovergangssteder, hvor det kunne konstateres, at tidligere påviste mangler vedrørende bl.a. infrastruktur og udstyr var blevet afhjulpet.

2.2.4.2. Bulgarien

Det fremgår af de rådskonklusioner, der blev vedtaget på rådsmødet den 9. juni 2011, at den infrastruktur, der benyttes til grænsekontrol ved de bulgarske luftgrænser, lever op til kravene i Schengen-grænsekodeksen, og at udstyret hovedsageligt er tilstrækkeligt og moderne. Den systematiske taktiske risikoanalyse, der resulterer i henstillinger vedrørende niveauer for grænsekontrol, samt tutorordningen kan betragtes som såkaldt bedste praksis. Der blev ved evalueringen påvist mangler inden for udstyr, udførelse af grænsekontrol og uddannelse, fuldstændig fysisk adskillelse i Burgas lufthavn, pligten til at formidle passageroplysninger, sprogkunderskaber og gennemførelse af luftfartsselskabernes ansvar, hvilket der imidlertid efterfølgende er rettet op på, jf. opfølgingsrapporten fra juli 2011.

For så vidt angår de bulgarske søgrænser fremgår det bl.a. af rådskonklusionerne, at den systematiske taktiske risikoanalyse, kontrollen af fiskerifartøjer og grænsekontrollen af lystfartøjer kan betragtes som bedste praksis. Det blev vurderet, at grænseovervågningssystemet generelt opfylder kravene i Schengen-grænsekodeksen. Der er under opfølgningen blevet rettet op på de påviste mangler inden for grænsekontrol og grænseovervågning, visumudstedelse, infrastruktur og sprogkunderskaber.

For så vidt angår de bulgarske landgrænser fremgår det af rådskonklusionerne, at evalueringen efter det andet genbesøg viste et pragmatisk og professionelt niveau af samarbejde på grænsen, både hvad angår grænsekontrol og grænseovervågning. Det blev under genbesøgene konstateret, at de anbefalinger, der blev fremsat vedrørende kontrol ved grænsen mellem Bulgarien og Tyrkiet, grænseovervågning, bemanning, kommunikation, ledelses- og sproguddannelse, situationskendskab og strategisk tilgang, er blevet gennemført og fortsat vil blive overvåget nøje. Det fremgår endvi-

dere, at Bulgarien har besluttet at udarbejde en særlig pakke af ledsagende foranstaltninger med henblik på eventuelt stigende indvandringsstrømme efter den fuldstændige indtræden i Schengen-samarbejdet.

2.2.5. Evaluering af SIS/SIRENE

Efter den ovennævnte evalueringsprocedure og opfølgingsprocedure i forhold til databeskyttelse vedtog Rådet den 26. april 2010 konklusioner om, at databeskyttelsesniveauet i Bulgarien og Rumænien var tilfredsstillende. Dette var en forudsætning for, at der kunne overføres data via Schengen-informationssystemet (SIS) til de to lande, og dermed for at SIS/SIRENE-evalueringerne kunne gennemføres.

I juni 2010 traf Rådet afgørelse om anvendelse af reglerne om SIS (der er en del af Schengen-regelsættet) i Bulgarien og Rumænien med virkning fra den 15. oktober 2010. Den 5. november 2010 blev begge lande fuldt operationelle. Der blev i form af de såkaldte SIS/SIRENE-evalueringer foretaget kontrol af den nationale lovgivning mv. angående SIS og af de myndigheder, der anvender systemet. Som et led i evalueringen blev der foretaget inspektionsbesøg på landenes SIRENE-kontorer og en række anmeldte og uanmeldte inspektionsbesøg på politistationer mv. for at vurdere anvendelsen af systemet.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er – ud over drøftelsen i Specialudvalget for asyl- og indvandrings-samarbejde, jf. pkt. 10 nedenfor – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet har ikke betydning for sagen.

7. Andre landes kendte holdninger

Finland, Nederlandene og Tyskland har tidligere offentligt tilkendegivet modstand mod Bulgariens og Rumæniens fulde indtræden i Schengen-samarbejdet på nuværende tidspunkt.

8. Foreløbig generel dansk holdning

I overensstemmelse med de rådskonklusioner, som Rådet (retlige og indre anliggender) vedtog på rådsmødet den 9.-10. juni 2011, er det Danmarks opfattelse, at Bulgarien og Rumænien opfylder de krav, som følger af Schengen-regelsættet, og at der derfor er grundlag for, at Rådet træffer beslutning om, at Rumænien og Bulgarien optages i det fulde Schengen-samarbejde.

9. Europa-Parlamentet

Spørgsmålet om den fulde anvendelse af Schengen-reglerne i Bulgarien og Rumænien har været sendt i høring i Europa-Parlamentet, der har støttet den fulde optagelse af de to lande i Schengen-samarbejdet.

10. Specialudvalget for asyl- og indvandrings-samarbejde

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for asyl- og indvandrings-samarbejde den 17. februar 2015.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets partier til forhandlingsoplæg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 22.-23. september 2011 og har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. december 2013.

Et samlenotat blev endvidere sendt til Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. oktober 2014, men sagen blev taget af dagsordenen før forelæggelsen i Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 4: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og den fri udveksling af sådanne oplysninger (generel forordning om databeskyttelse)

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2012) 11 endelig

Resumé

Forslaget til en generel forordning om databeskyttelse er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet den 12. og 13. marts 2015 er det forventningen, at der skal opnås enighed om dele af forslaget. Forordningsforslaget er på en række punkter en videreførelse af reguleringen i det gældende databeskyttelsesdirektiv, men forslaget indeholder samtidig en række væsentlige ændringer og nyskabelser. Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forslaget vurderes at have lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget vurderes at have statsfinansielle konsekvenser. Kommissionens forslag vurderes at medføre såvel administrative lettelser som administrative byrder for danske virksomheder. Fra dansk side finder man, at der er anledning til at modernisere de gældende EU-regler om persondatabeskyttelse. Forordningsforslaget indeholder imidlertid i den nuværende udformning en række elementer, som efter dansk opfattelse bør afklares, ligesom der på visse punkter er behov for ændringer af forslaget, hvis man fra dansk side skal kunne tilslutte sig det.

1. Baggrund

Den 4. november 2010 afgav Kommissionen en meddelelse med titlen: ”En global metode til beskyttelse af personoplysninger i Den Europæiske Union” (KOM(2010) 609 endelig). Denne meddelelse beskriver hovedtemaerne for den reform af EU’s databeskyttelsesregler, som Kommissionen nu tilsigter at gennemføre bl.a. ved det foreliggende forordningsforslag.

I forbindelse med fremsættelse af det foreliggende forordningsforslag afgav Kommissionen endvidere en meddelelse med titlen: ”Beskyttelse af privatlivets fred i en forbundet verden: En europæisk databeskyttelsesramme til det 21. århundrede” (KOM(2012) 9 endelig). I meddelelsen beskrives de overvejelser, der ligger til grund for Kommissionens forslag. Det anføres i den forbindelse, at Kommissionen finder, at der er brug for moderne, sammenhængende databeskyttelsesregler for hele EU, så oplys-

ninger kan flyde frit mellem medlemsstaterne. Virksomhederne har samtidig brug for klare og ensartede regler, der giver retssikkerhed og minimerer den administrative byrde. Dette er efter Kommissionens opfattelse vigtigt for at sikre, at det indre marked er velfungerende og i stand til at skabe økonomisk vækst, nye job og innovation.

Herudover anfører Kommissionen bl.a., at artikel 16 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) har skabt et nyt retsgrundlag, der muliggør en moderniseret og global tilgang til databeskyttelse og fri udveksling af personoplysninger, som også omfatter politimæssigt og retligt samarbejde i straffesager.

Kommissionen har afholdt flere offentlige høringer om databeskyttelse og ført en tæt dialog med de relevante interessenter i de seneste år. På baggrund af de oplysninger, som Kommissionen har indsamlet i den forbindelse, konkluderes det i meddelelsen, at både borgere og virksomheder ønsker, at der gennemføres en altomfattende reform af EU's databeskyttelsesregler.

Kommissionen ønsker derfor, at der skabes ”en stærk og konsekvent retlig ramme” på området på tværs af EU's politikker. Denne ramme skal bl.a. styrke fysiske personers rettigheder og bekæmpe bureaukrati for erhvervs livet.

Kommissionen foreslår, at denne nye retlige ramme skal bestå af

- en databeskyttelsesforordning, der skal erstatte det gældende direktiv 95/46/EF om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesdirektivet), og
- et direktiv, der skal erstatte den gældende rammeafgørelse 2008/977/RIA om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager.

Det lettiske formandskab har sat forslaget til databeskyttelsesforordning på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12. og 13. marts 2015. Det er forventningen, at formandskabet vil lægge op til enighed om forslagets kapitel 2 (om generelle principper for behandling af personoplysninger) samt de dele af forslaget, der vedrører tilsynsmyndig-

hederne, herunder tilsynsmyndighedernes samarbejde og den såkaldte one-stop-shop mekanisme (kapitel 6, 7 og dele af kapitel 8).

2. Indhold

2.1. Indledning

Forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og den fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesforordningen) er fremsat efter artikel 16, stk. 2, i TEUF, hvorefter der kan fastsættes regler for beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger, der foretages af bl.a. medlemsstaterne under udøvelse af aktiviteter, der er omfattet af EU-retten.

Forslaget er endvidere fremsat under henvisning til EUF-traktatens artikel 114, stk. 1, hvorefter der, med henblik på virkeliggørelsen af de i artikel 26 fastsatte mål (oprettelsen af det indre marked), efter den almindelige lovgivningsprocedure kan vedtages foranstaltninger med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der vedrører det indre markeds oprettelse og funktion.

Det bemærkes, at forslaget i en række henseender tager udgangspunkt i den regulering, der følger af det gældende databeskyttelsesdirektiv (direktiv 95/46/EF), som navnlig er gennemført i dansk ret ved lov om behandling af personoplysninger (persondataloven).

Siden forordningsforslaget blev fremsat under dansk formandskab i januar 2012, har forslaget været genstand for intensive forhandlinger på teknisk niveau i Rådet. På baggrund heraf har teksten undergået væsentlige ændringer i forhold til Kommissionens forslag.

Forordningsforslaget blev drøftet på Det Europæiske Råds møde den 24. og 25. oktober 2013. I den forbindelse er der anført følgende i konklusionerne fra Det Europæiske Råd: ”Det er vigtigt at fremme borgernes og virksomhedernes tillid til den digitale økonomi. Rettidig vedtagelse af nogle stærke generelle EU-bestemmelser for databeskyttelse [og direktivet om cybersikkerhed] er afgørende for gennemførelsen af det digitale indre marked senest i 2015.”

På baggrund heraf fandt Justitsministeriet, at der – i forbindelse med forelæggelse af sagen for Folketingets Europaudvalg med henblik på forhandlingsoplæg i december 2013 – burde udarbejdes en detaljeret gennemgang af forslaget, som det så ud på daværende tidspunkt. Det bemærkes, at gennemgangen nedenfor løbende er blevet opdateret siden december 2013 i forbindelse med, at forslaget har været drøftet på de efterfølgende rådsmøder. *Teksten nedenfor for de dele af forslaget, som det er forventningen, at der skal opnås enighed om på rådsmødet i marts 2015, tager udgangspunkt i kompromisteksten i Rådet pr. februar 2015.*

Forslaget – og derved gennemgangen nedenfor – indeholder en række væsentlige ændringer i forhold til Kommissionens oprindelige forslag. Det bemærkes, at *der* på nuværende tidspunkt i Rådet er opnået enighed om *artikel 1, stk. 2a, artikel 6, stk. 2 og 3, artikel 21, kapitel 4 og 5 samt kapitel 9.*

2.2. Generelle bestemmelser (forordningens kapitel I)

I kapitel I fastsættes regler om forordningens genstand og formål og dens materielle og territorielle anvendelsesområder. Endvidere indeholder kapitlet en række definitioner.

Det fremgår af artikel 1, stk. 1, at forordningen fastsætter regler om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og regler om fri udveksling af personoplysninger.

Det fremgår endvidere af artikel 1, stk. 2, at forordningen beskytter fysiske personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, herunder især retten til beskyttelse af personoplysninger.

Ifølge forslagets artikel 1, stk. 2a, kan medlemsstaterne fastholde eller vedtage nationale bestemmelser, der nærmere specificerer anvendelsen af reglerne i forordningen for så vidt angår overholdelsen af en retlig forpligtelse, udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller en opgave henhørende under offentlig myndighedsudøvelse eller for andre særlige behandlingssituationer, som er reguleret i artikel 6, stk. 1, litra c og e. Dette skal ifølge forslaget ske ved, at medlemsstaterne tydeligere præciserer i nationale regler hvilke specifikke krav, der skal være opfyldt for at sikre lovlig og rimelig behandling af personoplysninger, herunder for de behandlingssituationer, som er omtalt i kapitel 9.

Det følger af forslaget artikel 1, stk. 3, at den frie udveksling af personoplysninger i EU ikke skal indskrænkes eller forbydes af grunde, der vedrører beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Forordningen vil ifølge forslaget artikel 2 finde anvendelse på behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages automatisk, og på anden behandling end automatisk behandling af personoplysninger, som er eller vil blive indeholdt i et register.

De følgende behandlinger af personoplysninger er efter artikel 2, stk. 2, undtaget fra forordningsforslagets anvendelsesområde:

- Behandlinger, som iværksættes med henblik på udøvelse af aktiviteter, der ikke er omfattet af EU-retten. I den tilhørende præambelbetragtning henvises der til, at dette bl.a. betyder, at national sikkerhed falder uden for forordningens anvendelsesområde (betragtning nr. 14).
- Behandlinger, som foretages af medlemsstaterne ved udførelse af aktiviteter, der falder inden for rammerne af kapitel 2, afsnit 5, i traktaten om Den Europæiske Union (fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik).
- Behandlinger, som foretages af en fysisk person som led i personlige aktiviteter eller husholdningsaktiviteter.
- Behandlinger, som foretages af kompetente offentlige myndigheder med henblik på forebyggelse, efterforskning, opdagelse eller retsforfølgning af straffelovsovertrædelser, opretholdelsen af den offentlige orden, når dette sker med de nævnte formål, eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner.

Efter artikel 3, stk. 1, i forslaget finder forordningen anvendelse på behandling af personoplysninger i forbindelse med aktiviteter, der gennemføres af en dataansvarliges eller databehandlers virksomhed i EU.

Herudover vil forordningen efter artikel 3, stk. 2, finde anvendelse på behandling af personoplysninger om registrerede, der er bosiddende i EU, som foretages af en dataansvarlig, der ikke er etableret i EU, hvis behandlingsaktiviteterne vedrører dels udbud af varer eller tjenester til sådanne registrerede i EU, uanset om den registrerede skal betale herfor eller ikke,

dels overvågning af sådanne registreredes adfærd for så vidt denne adfærd finder sted i EU.

Endelig vil forordningen efter artikel 3, stk. 3, finde anvendelse på behandling af personoplysninger, som foretages af en dataansvarlig, der ikke er etableret i Unionen, men et sted, hvor en medlemsstats nationale lovgivning gælder i henhold til folkeretten.

I artikel 4 defineres en række centrale begreber. Visse af disse begreber er nyskabelser eller ændrede i forhold til, hvad der følger af det gældende databeskyttelsesdirektiv. Følgende definitioner kan fremhæves:

- ”Pseudonymisering”, som betyder den dataansvarliges behandling af personoplysninger på en sådan måde, at oplysningerne ikke længere kan henføres til en bestemt registreret person uden brug af yderligere information, så længe denne yderligere information opbevares separat og er underlagt tekniske og organisatoriske foranstaltninger som sikrer, at de personoplysninger, som behandles, ikke kan henføres til den registrerede eller alene kan henhøres til en bestemt registreret person ved uproportionalt tidsforbrug, omkostninger og arbejdskraft (nr. 3b).
- ”Begrænsning af behandling”, som betyder markering af opbevarede oplysninger med den hensigt at begrænse den fremtidige behandling af disse oplysninger (nr. 3a).
- ”Den registreredes samtykke”, som betyder enhver frivillig, specifik og informeret viljestilkendegivelse baseret på en erklæring eller klar bekræftelse fra den registrerede, hvorved den registrerede indvilliger i, at personoplysninger om vedkommende gøres til genstand for behandling (nr. 8).
- ”Brud på persondatasikkerheden”, som betyder brud på sikkerheden, der fører til hændelig eller ulovlig tilintetgørelse, tab, ændring, ubeføjet udbredelse af eller indsigt i personoplysninger, der er videregivet, lagret eller på anden måde behandlet (nr. 9).
- ”Genetiske data”, som betyder alle personoplysninger vedrørende de genetiske karakteristika ved en person, som er arvet eller pådraget, og som er resultatet af en analyse af en biologisk prøve fra den pågældende person (nr. 10).

- ”Biometriske data”, som betyder alle personoplysninger, som er resultatet af en specifik teknisk behandling, som relaterer sig til en persons fysiske, fysiologiske eller adfærdsmæssige karakteristika, som muliggør eller bekræfter den unikke identifikation af denne person, så som ansigtsbilleder eller fingeraftryk (nr. 11).
- ”Helbredsoplysninger”, som betyder oplysninger, der relaterer sig til en persons fysiske eller mentale helbred, og som afslører information om dennes helbredsmæssige status (nr. 12).
- ”Profilering”, som betyder enhver form for automatisk behandling af personoplysninger, hvis formål er at skabe eller bruge en profil ved at evaluere personlige aspekter, der relaterer sig til en fysisk person, herunder især analyse og forudsigelse af forhold vedrørende erhvervsevne, økonomisk situation, helbred, personlige præferencer eller interesser, pålidelighed eller opførsel, placering eller bevægelser (nr. 12a).
- ”Hovedvirksomhed” (”main establishment”), som betyder – for så vidt angår den dataansvarlige, *som er etableret i flere end én medlemsstat* – stedet for den centrale administration i EU, medmindre beslutninger om formål med og midler for behandling af personoplysninger træffes et andet sted i EU, *og denne sidstnævnte virksomhed har den fornødne beføjelse til at gennemføre sådanne afgørelser*. I dette tilfælde skal den virksomhed, hvor beslutninger træffes, betragtes som hovedvirksomhed.

For så vidt angår databehandleren er hovedvirksomheden stedet for den centrale administration i EU og – såfremt databehandleren ikke har en central administration i EU – er hovedvirksomheden den virksomhed, hvor hovedbehandlingen af oplysningerne finder sted i forbindelse med aktiviteter, der gennemføres af en databehandlers virksomhed i EU.

I det tilfælde, at behandlingen foretages af en koncern, skal hovedvirksomheden være dér, hvor den kontrollerende virksomhed i koncernen er etableret, medmindre beslutninger om formål med eller midler for behandling bestemmes af en anden virksomhed (nr. 13).

I forhold til definitionen af "hovedvirksomhed" bemærkes det, at dette begreb anvendes til at fastlægge, hvilken national tilsynsmyndighed der skal agere som "lead authority" i forhold til den såkaldte one-stop-shop mekanisme. Se nedenfor om kapitel 6 og 7.

- "Bindende virksomhedsregler", som betyder regler om beskyttelse af personoplysninger, som en dataansvarlig eller databehandler, der er etableret i en EU-medlemsstat, overholder i forbindelse med en videregivelse eller en serie af videregivelser af personoplysninger til en dataansvarlig eller databehandler i et eller flere tredjelande inden for en koncern (nr. 17).
- "En berørt tilsynsmyndighed", som betyder en tilsynsmyndighed, der er berørt af behandlingen af personoplysninger, fordi den dataansvarlige er etableret i den pågældende tilsynsmyndigheds medlemsstat; eller fordi en klage er indgivet til den pågældende tilsynsmyndighed; eller fordi registrerede, som er bosiddende i denne medlemsstat, sandsynligvis er eller vil blive påvirket i væsentlig grad af behandlingen (nr. 19a).
- "Grænseoverskridende behandling af personoplysninger", som betyder enten:
 - (a) behandling, som foretages som led i en virksomheds aktiviteter inden for EU, og hvor den dataansvarlige er etableret i flere end en medlemsstat, eller
 - (b) behandling, som foretages som led i en enkelt virksomheds aktiviteter inden for EU, men hvor behandlingen i væsentlig grad påvirker eller sandsynligvis vil kunne påvirke registrerede i flere end en medlemsstat væsentligt (nr. 19b).
- "Alvorlige og begrundede indsigelser", som betyder en indsigelse, som angår spørgsmålet om, hvorvidt der er sket en overtrædelse af forordningen eller ej, eller om en påtænkt reaktion over for den dataansvarlige er i overensstemmelse med forordningen. Indsigelsen skal ledsages af en analyse af betydningen af de risici, som den påtænkte afgørelse vil have i forhold til den registreredes grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder og – hvor det er relevant – i forhold til den frie udveksling af personoplysninger (nr. 19c).

- “International organisation”, som betyder en organisation og dens underordnede organer, som er reguleret ved offentligretlig international lovgivning eller ethvert andet organ, som er oprettet ved eller på baggrund af en aftale mellem to eller flere lande (nr. 21).

2.3. Principper (forordningens kapitel II)

Forordningsforslagets kapitel II indeholder en række generelle behandlingsprincipper, der altid skal efterleves i forbindelse med behandling af personoplysninger, og dernæst en række specifikke regler for, hvornår oplysninger må behandles, såkaldte behandlingsregler. Forslaget følger i denne henseende i vidt omfang strukturen i det gældende databeskyttelsesdirektiv.

Det følger af artikel 5, stk. 1, litra a, at personoplysninger skal behandles lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde i forhold til den registrerede. Dertil skal oplysninger *efter artikel 5, stk. 1, litra b*, indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og må ikke senere gøres til genstand for behandling, som er uforenelig med disse formål (det såkaldte finalitéprincip). Det følger endvidere af stk. 1, litra b, at videre behandling af personoplysninger med henblik på *arkivformål i det offentliges interesse samt statistiske, videnskabelige eller historiske formål i overensstemmelse med artikel 83*, ikke skal anses for at være uforenelige med de formål, hvortil oplysningerne oprindeligt blev indsamlet.

Endvidere fremgår det af artikel 5, stk. 1, litra c, at personoplysninger skal være tilstrækkelige og relevante, og at de ikke må omfatte mere end det, der kræves for at opfylde det formål, hvortil de behandles. Endvidere gælder, at der efter artikel 5, stk. 1, litra d, et krav om, at oplysninger skal være korrekte og – om nødvendigt – ajourførte, og at der skal tages ethvert rimeligt skridt til at sikre, at personoplysninger, der er urigtige i forhold til de formål, hvortil de behandles, omgående slettes eller berigtiges.

Efter artikel 5, stk. 1, litra e, skal personoplysninger opbevares på en sådan måde, at det ikke er muligt at identificere de registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil personoplysningerne behandles. Det følger dog videre af forslaget litra e, at personoplysninger kan opbevares i længere perioder, såfremt det alene sker med henblik på behandling til *arkivformål i det offentliges interesse samt statistiske, videnskabelige og historiske formål i overensstemmelse med artikel 83*, såfremt behandlingen er underlagt gennemførelsen af de tekni-

ske og organisatoriske foranstaltninger, som følger af forordningen for at sikre den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder.

Endelig skal behandling efter artikel 5, stk. 1, litra ee, ske på en måde, der sikrer den tilstrækkelige sikkerhed. Det er ifølge artikel 5, stk. 2, den dataansvarlige, der har ansvaret for efterlevelse af disse generelle behandlingsprincipper.

Derudover indeholder forslaget en række behandlingsregler. Disse regler regulerer, hvornår der må behandles oplysninger. Behandlingsreglernes indhold varierer alt efter, hvor følsomme oplysninger der er tale om.

Efter artikel 6, stk. 1, kan behandlingen af almindelige personoplysninger finde sted, hvis den registrerede har givet et entydigt samtykke *til behandlingen af deres personoplysninger til et eller flere specifikke formål* (litra a), hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en kontrakt, som den registrerede er part i, eller af hensyn til gennemførelsen af foranstaltninger, der træffes af den registrerede forud for indgåelse af en sådan kontrakt (litra b), eller hvis behandlingen er nødvendig for overholdelse af en retlig forpligtelse, som gælder for den dataansvarlige (litra c).

Behandling *kan endvidere* finde sted hvis, den er nødvendig af hensyn til beskyttelsen af den registreredes vitale interesser (litra d), eller den er nødvendig for udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller henhørende under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt (litra e). Endvidere kan behandling finde sted, hvis den er nødvendig, for at den dataansvarlige *eller en tredjepart* kan forfølge en legitim interesse, medmindre den registreredes interesser eller grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder går forud herfor, navnlig hvis den registrerede er et barn (litra f).

Ifølge artikel 6, stk. 2, skal behandling af personoplysninger, som er nødvendig med henblik på *arkivformål i det offentlige interesse samt* statistiske, videnskabelige eller historiske formål, *også* være underlagt de krav og sikkerhedsforanstaltninger, der følger af artikel 83.

Det er i artikel 6, stk. 3, anført, at grundlaget for den behandling, som finder sted efter stk. 1, litra c og e (om overholdelse af en retlig forpligtelse, og behandling, som er nødvendig for udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller henhørende under offentlig myndighedsudøvelse) skal findes i EU-lovgivning eller national lovgivning, som den dataansvarlige er

underlagt. Det fremgår endvidere af bestemmelsen, at formålet med behandlingen skal fastslås i dette lovgrundlag eller for så vidt angår behandling efter stk. 1, litra e, være nødvendig for udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller i forbindelse med offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Lovgrundlaget kan endvidere yderligere *indeholde specifikke bestemmelser, som skal tilpasse anvendelsen af forordningens bestemmelser, herunder* bl.a. betingelserne for behandlingens lovlighed, den dataansvarlige, typen af oplysninger, som behandles, den registrerede, til hvem oplysningerne skal videregives og til hvilket formål, til hvilke formål oplysningerne kan behandles, lagringsperioder, behandlingsoperationer og –procedurer, herunder foranstaltninger, som kan sikre en lovlig og rimelig behandling, og herunder for de behandlingssituationer, som er omtalt i kapitel 9.

Det følger af artikel 6, stk. 3a, at den dataansvarlige i forbindelse med vurderingen af, om en senere behandling af personoplysninger er forenelig med de formål, hvortil oplysningerne oprindeligt blev indsamlet – *medmindre den registrerede har givet sit samtykke* – skal inddrage enhver forbindelse mellem formålene, hvortil oplysningerne blev indsamlet og formålene med den senere behandling (litra a). Dertil skal den dataansvarlige inddrage den sammenhæng oplysningerne blev indsamlet i (litra b), personoplysningernes karakter, *herunder især om der behandles særlige kategorier af personoplysninger, jf. artikel 9* (litra c), mulige konsekvenser, den senere behandling vil have for den registrerede (litra d) og tilstedeværelse af tilstrækkelige garantier (litra e).

Kun i de tilfælde, hvor den senere behandling er uforenelig med de formål, hvortil oplysningerne oprindeligt blev indsamlet, skal den senere behandling baseres på mindst et af behandlingsgrundlagene, som er nævnt i artikel 6, stk. 1, litra a til f (artikel 6, stk. 4).

I artikel 7 indeholder forslaget regler om betingelserne for samtykket, som den registrerede kan afgive for at tillade behandling af oplysninger. Det følger af forslaget's stk. 1, at samtykke til behandling af almindelige oplysninger skal være entydigt. Samtykke til behandling af en række særlige kategorier af oplysninger (følsomme oplysninger) skal være udtrykkeligt, jf. stk. 1a.

Det følger af artikel 7, stk. 2, at såfremt den registreredes samtykke gives ved en skriftlig erklæring, som også vedrører andre forhold, skal anmod-

ningen om samtykke præsenteres på en sådan måde, at den klart skelner samtykket fra andre forhold.

Efter artikel 7, stk. 3, har den registrerede til enhver tid ret til at trække sit samtykke tilbage. Tilbagetrækning af samtykke vil ikke påvirke lovligheden af den behandling, som ligger forud for det tidspunkt, hvor samtykket blev trukket tilbage.

For at sikre, at et samtykke er afgivet frivilligt, jf. definitionen af samtykke i artikel 4, nr. 8, fremgår det af forslagetets præambelbetragtninger, at et samtykke ikke kan anses for at være afgivet frivilligt, såfremt den registrerede ikke har et reelt og frit valg og ikke kan afvise eller tilbagetrække sit samtykke, uden at det er til skade for den pågældende. Dertil fremgår, at et samtykke ikke kan danne grundlag for en behandling i et konkret tilfælde, såfremt der er en klar skævhed mellem den registrerede og den dataansvarlige, og denne skævhed gør det usandsynligt, at samtykket er givet frivilligt i alle forhold i den specifikke situation (betragtning nr. 33 og 34).

Som en nyskabelse foreslås der i artikel 8 endvidere en række særlige krav til samtykke fra børn i relation til børns anvendelse af informationssamfundsydelser. Det er i artikel 8, stk. 1, foreslået, at samtykke fra børn under 14 år kun er lovligt, hvis det er givet eller godkendt af *forældremyndighedsindehaveren*. Den dataansvarlige skal i disse tilfælde tage rimelige skridt, herunder ved at inddrage tilgængelig teknologi, for at sikre, at det pågældende samtykke reelt er givet eller godkendt *forældremyndighedsindehaveren*.

Det følger af artikel 8, stk. 2, at artikel 8 stk. 1, ikke påvirker medlemsstaternes generelle regler om aftaleindgåelse, herunder regler om aftalers gyldighed og form.

Kapitel II indeholder herudover yderligere *bestemmelser*, der fastsætter de betingelser, som behandlingen af særlige kategorier af personoplysninger skal efterleve.

Forslaget indeholder således i artikel 9 særlige behandlingsregler for en række særlige kategorier af personoplysninger (følsomme oplysninger). *Ud over en behandlingshjemmel i artikel 6, skal behandling af særlige kategorier af personoplysninger ligeledes have en hjemmel i artikel 9.* Opregningen i bestemmelsen af de oplysninger, som skal anses for at være følsomme, er udtømmende.

Efter artikel 9, stk. 1, er behandling af oplysninger, der viser race og etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning og fagforeningsmæssigt tilhørsforhold, genetiske data, helbredsoplysninger og oplysninger om seksuelle forhold forbudt.

Efter artikel 9, stk. 2, kan behandling af de nævnte oplysninger dog ske af en række grunde, *såfremt artikel 6 også er overholdt*.

Det følger således af stk. 2, litra a, at behandling kan finde sted, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til en sådan behandling, medmindre det i EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning er fastsat, at forbuddet mod behandling ikke kan hæves af den registrerede. Behandling kan endvidere finde sted, hvis den er nødvendig for overholdelse af den dataansvarliges *eller den registreredes* forpligtelser og specifikke rettigheder på det arbejdsretlige område *og pensionsområdet*, for så vidt behandlingen er hjemlet i EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning, *herunder i en kollektiv aftale i overensstemmelse med medlemsstatslovgivning*, som fastsætter de fornødne garantier (litra b). *Behandling kan ligeledes finde sted, hvis den er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser i tilfælde, hvor den pågældende ikke fysisk eller juridisk er i stand til at give sit samtykke* (litra c). Dertil kan behandling finde sted, hvis den foretages af en stiftelse, en sammenslutning eller et andet almennyttigt organ, hvis sigte er af politisk, filosofisk, religiøs eller faglig art, som led i organets legitime aktiviteter og med de fornødne garantier, på betingelse af, at behandlingen alene vedrører organets medlemmer, tidligere medlemmer eller personer, der på grund af organets formål er i regelmæssig kontakt hermed, og at oplysningerne ikke videregives uden for organet uden den registreredes samtykke (litra d).

Ifølge artikel 9, stk. 2, litra e og f, kan behandling af følsomme oplysninger finde sted, såfremt behandlingen vedrører personoplysninger, som tydeligvis er offentliggjort af den registrerede, eller hvis behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastslås, gøres gældende eller forsvares. Stk. 2, litra g, indebærer, at følsomme oplysninger kan behandles, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn en opgave af samfundsinteresse på grundlag af EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning, som fastsætter tilstrækkelige og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes legitime interesser.

Behandling af følsomme oplysninger kan endvidere finde sted, jf. stk. 2, litra h, hvis behandlingen er nødvendig i forbindelse med forebyggende

medicin, arbejdsmedicin, for at vurdere en ansats arbejdsevne, medicinsk diagnose, sygepleje eller patientbehandling, styring af sundhedsvæsen og sundhedsydelse, når behandlingen sker på grundlag af EU- eller medlemsstatslovgivning *eller i henhold i en kontrakt, som den registrerede er bundet af*, og er underlagt de betingelser og sikkerhedsforanstaltninger, som følger af artikel 9, stk. 4.

Derudover følger det af stk. 2, litra ha, at behandling af genetiske oplysninger kan ske, når behandlingen *sker* til medicinske formål, samt underlagt de betingelser og sikkerhedsforanstaltninger, som følger af artikel 9, stk. 4.

I medfør af stk. 2, litra hb, kan behandling af de i stk. 1 nævnte oplysninger endvidere ske, såfremt behandlingen er nødvendig af hensyn til den offentlige interesse på folkesundhedsområdet, herunder f.eks. for beskyttelse mod alvorlige sundhedsrisici på tværs af grænserne eller sikring af høje kvalitets- eller sikkerhedsstandarder for bl.a. lægemidler og lægeudstyr, når behandlingen foretages på baggrund af EU- eller medlemsstatslovgivning, som sikrer de tilstrækkelige sikkerhedsforanstaltninger for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder.

I henhold til stk. 2, litra i, kan behandling *endvidere* ske hvis den er nødvendig til arkivformål i den offentlige interesse samt til historiske, statistiske eller videnskabelige formål og underlagt de betingelser og sikkerhedsforanstaltninger, der følger af artikel 83.

Endelig følger det af artikel 9, stk. 2, litra j, at behandling af følsomme personoplysninger kan finde sted, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til forsikring og genforsikring, herunder især afslutning og opfyldelse af forsikringsaftaler, behandlingen af lovpligtige krav, vurderingen af risici, fastsættelsen af takster, overholdelsen af retlige forpligtelser og bekæmpelsen af forsikringssvindel og er underlagt de betingelser og sikkerhedsforanstaltninger, som følger af artikel 9, stk. 4.

Artikel 9, stk. 4, indeholder en række betingelser, der skal være opfyldt for at behandling af personoplysninger kan ske i medfør af artikel 9, stk. 2, litra h, ha og j. Heraf følger, at behandling af personoplysninger, som nævnt i artikel 9, stk. 1, kan ske på baggrund af EU- eller medlemsstatslovgivning, behandles til de formål, som fremgår af artikel 9, stk. 2, litra h og ha, såfremt behandlingen foretages af erhvervsudøvende – *eller under dennes ansvar* – der er underlagt særlige forpligtelser om tavshedspligt i EU- eller

medlemsstatslovgivning eller regler, der er fastsat af kompetente nationale organer, eller af andre personer, som er underlagt tilsvarende regler om tavshedspligt *i henhold til medlemsstatslovgivning eller regler, der er fastsat af kompetente nationale organer.*

Det følger af forslaget artikel 9, stk. 4a, at overførsel af helbredsoplysninger til tredjelande i henhold til artikel 44, stk. 1, litra f, alene kan finde sted, såfremt modtageren af personoplysningerne er erhvervsudøvende i sundhedssektoren og underlagt tavshedspligt i henhold til lovgivningen i tredjelandet *eller regler om tavshedspligt, der er fastsat af kompetente nationale organer eller såfremt overførslen sker til en anden person, som også er underlagt tavshedspligt i henhold til lovgivningen i tredjelandet eller regler om tavshedspligt, der er fastsat af kompetente nationale organer.*

Det følger dertil af artikel 9a, at behandling af oplysninger om straffedomme, lovovertrædelser og tilknyttede sikkerhedsforanstaltninger *i henhold til artikel 6, stk. 1*, alene kan finde sted, hvis det sker enten under kontrol af en offentlig myndighed, eller såfremt denne behandling er autoriseret i EU-lovgivning eller i national lovgivning, som sikrer fornødne garantier for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder. Et fuldstændigt register over straffedomme må kun føres under kontrol af en offentlig myndighed.

Af artikel 10, stk. 1, følger, at såfremt de oplysninger, der behandles af en dataansvarlig ikke sætter den dataansvarlige i stand til at identificere *den registrerede*, er den dataansvarlige ikke forpligtet til at indhente yderligere oplysninger om den registrerede *alene med det formål* at opfylde bestemmelserne i forordningen.

Det følger endvidere af artikel 10, stk. 2, at i de situationer, hvor den dataansvarlige ikke har mulighed for at identificere den registrerede, finder artikel 15, 16, 17, 17a, 17b og 18 ikke anvendelse, medmindre den registrerede – for at udøve de rettigheder som følger af disse artikler – leverer yderligere information, der muliggør identifikation.

2.4. Den registreredes rettigheder (forordningens kapitel III)

Forordningens kapitel III indeholder bl.a. regler om gennemsigtighed, den registreredes ret til information og adgang til oplysninger, berigtigelse og sletning samt om den registreredes ret til at gøre indsigelse.

Af forslaget artikel 12, stk. 1, følger en overordnet forpligtelse for den dataansvarlige til at foretage tilstrækkelige foranstaltninger, således at oplysninger vedrørende behandling af personoplysninger, som meddeles den registrerede i forbindelse med dennes rettigheder i henhold til forordningen, meddeles i en forståelig og let tilgængelig form, hvor der bliver anvendt et klart og tydeligt sprog.

Artikel 12, stk. 2 og 3, indeholder tidsfrister mv. for meddelelse af oplysninger til den registrerede om, hvad der er foretaget i anledning af udøvelsen af en række af den registreredes rettigheder.

Al information, som meddeles den registrerede skal efter bestemmelsens stk. 4, bortset fra i tilfælde af indsigt, meddeles den registrerede uden omkostninger. I de tilfælde, hvor anmodninger fra den registrerede er åbenbart grundløse eller overdrevne, kan den dataansvarlige nægte at handle. I så fald er det den dataansvarlige, der har bevisbyrden i forhold til at demonstrere, at henvendelsen er åbenbart grundløs eller overdreven.

Forslagets artikel 14 og 14a indeholder (ligesom det gældende direktiv) en forpligtelse for den dataansvarlige til at meddele de personer, der behandles oplysninger om, en række oplysninger om behandlingen, herunder formålet med denne. Forslaget sonderer i den forbindelse imellem de tilfælde, hvor oplysningerne indhentes hos den registrerede (artikel 14), og hvor oplysningerne indhentes hos andre (artikel 14a).

Det følger af artikel 14, stk. 1, at den dataansvarlige i forbindelse med indhentelse af oplysninger hos den registrerede, på det tidspunkt oplysninger indhentes, altid skal meddele den pågældende identitet og kontaktoplysninger for den dataansvarlige samt dennes eventuelle repræsentant og databeskyttelsesansvarlige (litra a), ligesom den dataansvarlige altid skal meddele den registrerede formålet med den behandling, som personoplysningerne skal bruges til (litra b). Den dataansvarlige skal derudover – hvor yderligere information er nødvendig for at sikre en rimelig og gennemsigtig behandling i forhold til den registrerede med hensyntagen til de konkrete omstændigheder og sammenhængen, hvori oplysningerne bliver behandlet – meddele den registrerede de legitime interesser, som den dataansvarlige forfølger, såfremt behandlingen baseres på artikel 6, stk. 1, litra f (litra b), modtagerne eller kategorierne af modtagere af oplysningerne (litra c), hvis det er relevant, at oplysningerne forventes at blive videregivet til en modtager i et tredjeland eller international organisation (litra d), retten til at anmode den dataansvarlige om indsigt i, berigtigelse, begrænsning eller

sletning af personoplysninger vedrørende den registrerede eller gøre indsigelse mod behandlingen af sådanne personoplysninger (litra e), retten til at indgive en klage (litra f), om den registreredes meddelelse af personoplysninger er et krav, som følger af lovgivning eller kontrakt eller om indgivelse af personoplysningerne er nødvendig for at indgå en kontrakt, og i den forbindelse også mulige konsekvenser, hvis den registrerede ikke indgiver personoplysningerne (litra g), og tilstedeværelsen af profilering, som omhandlet i artikel 20, stk. 1 og 3, oplysninger vedrørende denne profilering samt betydningen af profileringen og de forventede konsekvenser heraf for den registrerede (litra h).

I lighed med artikel 14 er artikel 14a, som vedrører oplysninger, der skal meddeles den registrerede i forbindelse med indhentelse af oplysninger hos andre end den registrerede, opdelt i oplysninger, som altid skal meddeles, og oplysninger, som skal meddeles den registrerede under visse betingelser. De oplysninger, som skal meddeles, svarer i vidt omfang til oplysningerne, som skal meddeles efter artikel 14. Artikel 14a, stk. 4, indeholder dertil en opregning af tilfælde, hvor meddelelse af oplysninger til den registrerede ikke skal finde sted, herunder hvis den registrerede allerede er i besiddelse af oplysningerne (litra a) eller hvis oplysningerne stammer fra offentligt tilgængelige kilder (litra d).

Ligesom det gældende direktiv indeholder forslaget en bestemmelse om den registreredes ret til indsigt (artikel 15, stk. 1 og 1a). Den registrerede har således ret til med jævne mellemrum og uden omkostninger at få en bekræftelse af, om der behandles oplysninger om den pågældende eller, der ikke gør. I de tilfælde, hvor der behandles oplysninger om den pågældende, har den registrerede ret til at få indsigt i disse oplysninger og få oplysninger om formålet med behandlingen (artikel 15, stk. 1, litra a), modtagere som oplysningerne er eller vil blive videregivet til, herunder især modtagere i tredjelande (artikel 15, stk. 1, litra c), såfremt det er muligt det forventede tidsrum, hvori oplysningerne vil blive opbevaret (artikel 15, stk. 1, litra d), retten til at anmode den dataansvarlige om berigtigelse eller sletning af oplysninger om den registrerede og gøre indsigelse mod behandlingen af sådanne oplysninger (artikel 15, stk. 1, litra e), retten til at indgive en klage til en tilsynsmyndighed (artikel 15, stk. 1, litra f), enhver tilgængelig oplysning om, hvor oplysningerne stammer fra, såfremt oplysningerne ikke indsamles hos den registrerede (artikel 15, stk. 1, litra g), og såfremt der træffes afgørelser, som omhandlet i artikel 20, kendskab til den logik, der indgår i den automatiske behandling, og betydningen og de forventede konsekvenser af denne behandling, (artikel 15, stk. 1, litra h).

I artikel 15, stk. 1b, 2 og 2a er foreslået bestemmelser om den registreredes ret til en kopi af oplysninger, der behandles om den pågældende.

Efter forslaget artikel 16 har den registrerede ret til rettelse af oplysninger om den pågældende, som er urigtige, ligesom den registrerede har ret til at fuldstændiggøre af ufuldstændige personoplysninger.

Kapitlet indeholder også en nyskabelse i artikel 17 i form af indførelsen af en såkaldt ret til at blive glemt. Retten til at blive glemt indebærer efter forslaget, at den registrerede i visse tilfælde har en ret til at opnå sletning af personoplysninger vedrørende den registrerede, ligesom der i disse tilfælde foreligger en forpligtelse for den dataansvarlige til at slette oplysningerne. Sletning skal efter artikel 17, stk. 1, bl.a. finde sted, hvis personoplysningerne ikke længere er nødvendige til opfyldelse af de formål, hvortil de blev indsamlet, hvis den registrerede tilbagekalder et samtykke, der er grundlaget for behandlingen, og der ikke foreligger et andet grundlag, som behandlingen kan baseres på, eller hvis oplysningerne har været behandlet ulovligt.

I de tilfælde, hvor den dataansvarlige har offentliggjort personoplysningerne, og i henhold til retten til at blive glemt skal slette oplysningerne om den registrerede, skal den dataansvarlige tage rimelige skridt, herunder tekniske foranstaltninger, til at informere andre dataansvarlige, som behandler oplysningerne, om, at den registrerede anmoder om, at alle link til, kopier eller gengivelser af oplysningerne bliver slettet (artikel 17, stk. 2a).

Retten til at blive glemt er underlagt en række undtagelser, jf. artikel 17, stk. 3. Retten til at blive glemt gælder således eksempelvis ikke, jf. artikel 17, stk. 3, hvis behandling af oplysninger er nødvendig med henblik på at udøve retten til ytringsfrihed, jf. artikel 80 (litra a), eller hvor behandling af oplysninger er nødvendig for at opfylde en retlig forpligtelse i henhold til EU-lovgivning eller medlemsstats lovgivning eller for udøvelse af en opgave i samfundets interesse eller som led i myndighedsudøvelse (litra b). Retten til at blive glemt gælder heller ikke i de tilfælde, hvor behandling af oplysninger er nødvendig af hensyn til samfundsinteresser på folkesundhedsområdet (litra c), eller hvis behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastslås, gøres gældende eller forsvares (litra g).

Herudover indeholder forslaget i artikel 17a en ret til begrænsning af behandling af personoplysninger bl.a. i de tilfælde, hvor den registrerede anfægter oplysningernes rigtighed, eller hvor den dataansvarlige ikke længe-

re har brug for oplysningerne, men de er nødvendige for den registrerede i forhold til at et retskrav kan fastslås, gøres gældende eller forsvares.

Den dataansvarlige skal ifølge forslaget artikel 17b kommunikere alle rettelser, sletninger eller begrænsninger til samtlige modtagere af oplysningerne, medmindre dette viser sig at være umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt.

Som en nyskabelse indeholder forslaget i artikel 18 en ret til såkaldt dataportabilitet. Forslaget indebærer, at den registrerede i visse tilfælde har ret til at trække egne personoplysninger ud af et automatisk behandlingssystem, som er stillet til rådighed af en informations-samfundsyder, i en form, som tillader, at den registrerede kan overføre oplysningerne til et andet automatisk behandlingssystem.

Efter artikel 19, stk. 1, har den registrerede til enhver tid ret til af rimelige grunde, der vedrører den pågældendes særlige situation, at gøre indsigelse mod en behandling af personoplysninger vedrørende den pågældende, der er begrundet i, at den er nødvendig, for at den dataansvarlige kan forfølge en legitim interesse. Behandlingen skal standses, medmindre den dataansvarlige kan påvise legitime grunde til behandlingen, der tilsidesætter den registreredes interesser eller rettigheder eller frihedsrettigheder.

Artikel 19, stk. 2 og 2a, indeholder særlige regler om behandling af personoplysninger i forbindelse med direkte markedsføring.

Forslaget indeholder derudover i artikel 20 en ret for enhver registreret til som udgangspunkt ikke at modtage en afgørelse, som er baseret udelukkende på såkaldt profilering, hvis afgørelsen har retsvirkning eller alvorligt påvirker den pågældende.

Ifølge artikel 20, stk. 1, kan en person kun meddeles afgørelser, som er baseret på profilering, hvis det sker som led i indgåelsen eller opfyldelsen af en aftale mellem den registrerede og den dataansvarlige og passende foranstaltninger til at sikre den registreredes legitime interesser er foretaget, herunder eksempelvis retten for den registrerede til at opnå menneskelig indgriben fra den dataansvarliges side, muligheden for at udtrykke den registreredes synspunkt og for at bestride afgørelser (litra a), hvis behandlingen er autoriseret i EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning, som den dataansvarlige er underlagt, og som foreskriver passende foranstaltninger,

som sikrer den registreredes legitime interesser (litra b) eller såfremt behandlingen er baseret på den registreredes udtrykkelige samtykke.

Ifølge artikel 20, stk. 3, må profilering ikke være baseret på de særlige oplysninger, som er nævnt i artikel 9, stk. 1, medmindre artikel 9, stk. 2, finder anvendelse, og passende foranstaltninger for at sikre den registreredes legitime interesser er til stede.

Det følger af artikel 21, stk. 1, at EU- eller medlemsstats lovgivning, som den dataansvarlige eller databehandleren er underlagt, ved lovgivningsmæssige foranstaltninger kan begrænse rækkevidden af de rettigheder og forpligtelser, som følger af artikel 12-20 samt artikel 32, når en sådan begrænsning udgør en nødvendig og proportional foranstaltning i et demokratisk samfund.

Begrænsningen kan ske for at beskytte national sikkerhed (litra aa), forsvar (litra ab), offentlig sikkerhed (litra a), forebyggelse, efterforskning, opdagelse og retsforfølgning i straffesager og opretholdelsen af den offentlige orden, når dette sker med de nævnte formål, og fuldbyrdelsen af straffedomme (litra b). Begrænsning kan endvidere ske for at beskytte Unionens eller en medlemsstats andre vigtige samfundsinteresser, navnlig væsentlige økonomiske eller finansielle interesser, herunder valuta-, budget-, og skatteanliggender, folkesundhed og social sikkerhed samt beskyttelsen af markedets stabilitet og integritet (litra c). Hertil kommer, at begrænsning kan finde sted af hensyn til beskyttelsen af domstolenes uafhængighed og retslige procedurer (litra ca)

Begrænsningen kan ligeledes anvendes såfremt dette sker til forebyggelse, efterforskning, opdagelse og retsforfølgning i forbindelse med brud på etiske regler for lovregulerede erhverv (litra d), og kontrol-, tilsyns-, eller reguleringsfunktioner, selv af midlertidig karakter, der er et led i den offentlige myndighedsudøvelse i de tilfælde, der er nævnt i litra a, b, c og d (litra e). Endvidere kan begrænsning ske, hvis dette sker med henblik på beskyttelse af den registrerede eller andres rettigheder og frihedsrettigheder (litra f). Endelig kan begrænsning ske af hensyn til beskyttelse af håndhævelsen af civilretlige krav (litra g).

Den omhandlede lovgivning skal efter artikel 21, stk. 2, i det mindste indeholde bestemmelser om formålet med behandlingen eller kategorierne af behandlinger, kategorierne af personoplysninger, anvendelsesområdet for begrænsningerne, specificering af den dataansvarlige eller kategorier af

dataansvarlige, lagringsperioden samt de gældende sikkerhedsregler under hensyntagen til karakteren, omfanget og formålet med behandlingen og risikoen for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder.

2.5. Dataansvarlig og databehandler (forordningens kapitel IV)

Forordningens kapitel IV indeholder bl.a. regler om den dataansvarliges og databehandlerens generelle forpligtelser, regler om datasikkerhed og regler om udarbejdelse af en konsekvensanalyse om databeskyttelse. Endvidere fastsættes regler om udpegning af en databeskyttelsesansvarlig og regler om adfærdskodekser og certificering.

Generelt bemærkes det, at dette kapitel indeholder en række forpligtelser for den dataansvarlige og databehandleren, der ikke følger af det gældende databeskyttelsesdirektiv.

Det følger af forslaget artikel 22, stk. 1, at den dataansvarlige under hensyntagen til behandlingens karakter, sammenhæng, omfang og formål samt sandsynligheden for og graden af de risici, der er for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, skal gennemføre passende foranstaltninger og kunne demonstrere, at behandlingen af personoplysninger er i overensstemmelse med forordningen.

Såfremt det er proportionalt i forhold til den behandling af personoplysninger, som finder sted, skal de foranstaltninger, som iværksættes, jf. artikel 22, stk. 1, omfatte den dataansvarliges implementering af passende databeskyttelsespolitikker (artikel 22, stk. 2a). Det følger endvidere af artikel 22, stk. 2b, at den dataansvarliges overholdelse af dennes forpligtelser, kan demonstreres ved iagttagelse af adfærdskodekser, jf. artikel 38, eller certificeringsordninger, jf. artikel 39.

Som noget nyt er der endvidere indført et krav om såkaldt ”indbygget databeskyttelse”. Efter artikel 23, stk. 1, skal den dataansvarlige således under hensyntagen til den teknologi, som er tilgængelig, og omkostningerne ved gennemførelse samt med hensyntagen til risikoen for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder som følge af behandlingens karakter, omfang og formål, gennemføre tekniske og organisatoriske foranstaltninger, som er passende til behandlingsaktiviteten og dens formål, herunder ved at pseudonymisere data, således at behandlingen vil opfylde kravene, som fastlægges i forordningen, og beskytte den registreredes rettigheder.

Den dataansvarlige skal endvidere efter artikel 23, stk. 2, gennemføre passende foranstaltninger gennem indstillinger ("by default") for at sikre, at det alene er personoplysninger, som er nødvendige for hver behandling, der bliver behandlet. Dette gælder både for så vidt angår mængden af personoplysninger, som bliver indsamlet, perioden, oplysningerne opbevares, og tilgængeligheden af oplysningerne. I de tilfælde, hvor det ikke er formålet med behandlingen, at oplysningerne gøres offentligt tilgængelige, skal der være indstillinger, som sikrer, at disse oplysninger ikke bliver gjort tilgængelige for et ubestemt antal person, uden at dette sker ved menneskelig indgriben.

Efter artikel 23, stk. 2a, kan den dataansvarlige demonstrere overholdelse af kravene i stk. 1 og 2, ved en certificering som omtalt i artikel 39.

Af forordningsforslagets artikel 24, stk. 1, fremgår, at i det tilfælde, at der er flere dataansvarlige, skal disse fælles dataansvarlige på gennemsigtig vis fastsætte deres respektive ansvar for overholdelse af forpligtelserne, der følger af forordningen, medmindre ansvaret er fordelt i henhold til EU- eller medlemsstats lovgivning, som de dataansvarlige er underlagt. Kravet om at fastsætte deres respektive ansvar gælder især for så vidt angår den registreredes udøvelse af rettigheder og de dataansvarliges forpligtelser til at meddele information, jf. forordningens artikel 14 og 14a. Ordningen skal fastsætte, hvilken af de fælles dataansvarlige der skal fungere som kontaktpunkt i forhold til den registrerede, når denne skal udøve sine rettigheder i henhold til forordningen.

Efter artikel 24, stk. 2, har denne fordeling af ansvar mellem de dataansvarlige ingen indflydelse på den registreredes mulighed for at gøre sine rettigheder i henhold til forordningen gældende, medmindre den registrerede på en gennemsigtig vis er blevet gjort bekendt med ansvarsfordelingen.

Af forslaget artikel 25, stk. 1, fremgår, at i de tilfælde, hvor den dataansvarlige ikke er etableret i EU, men forordningen alligevel finder anvendelse på grund af dens territoriale anvendelsesområde, jf. artikel 3, stk. 2, skal den dataansvarlige skriftligt udpege en repræsentant i EU. Efter artikel 25, stk. 2, gælder det dog ikke for dataansvarlige, som er etableret i et tredjeland, som Kommissionen har afgjort har et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, jf. forordningens artikel 41 (litra a), for virksomheder, som beskæftiger under 250 ansatte, medmindre behandlingen, som den udfører, medfører en høj grad af risiko for den registreredes rettigheder og friheds-

rettigheder under hensyntagen til behandlingens karakter, sammenhæng, omfang og formål (litra b) eller for offentlige myndigheder og organer (litra c).

Efter artikel 25, stk. 3, skal repræsentanten etableres i en af de medlemsstater, hvor den registrerede, hvis personoplysninger behandles i forbindelse med udbuddet af varer eller tjenesteydelser eller hvis adfærd overvåges, er bosiddende.

I henhold til artikel 25, stk. 3a, skal især tilsynsmyndigheden og den registrerede kunne rette henvendelse til repræsentanten – foruden eller i stedet for den dataansvarlige – i alle sager vedrørende behandling af personoplysninger med henblik på at sikre overholdelse af forordningens bestemmelser.

Den dataansvarliges udpegning af en repræsentant berører ikke eventuelle retslige skridt mod den dataansvarlige selv, jf. artikel 25, stk. 4.

Forslagets artikel 26 indeholder regler om databehandleren. Det følger således af bestemmelsen, at den dataansvarlige alene skal anvende databehandlere, som kan give de tilstrækkelige garantier for gennemførelsen af passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger, således at behandlingen opfylder kravene i forordningen.

Databehandlerens behandling af personoplysninger skal efter artikel 26, stk. 2, ske i henhold til en kontrakt – eller en anden retsakt under EU- eller medlemsstats lovgivning, som binder databehandleren til den dataansvarlige – som fastsætter genstanden for og varighed af behandlingen, karakteren og formålene med behandlingen, typen af personoplysninger og kategorien af registrerede. Kontrakten mv. skal endvidere foreskrive, at databehandleren alene skal behandle personoplysninger efter instruks fra den dataansvarlige, medmindre databehandleren er forpligtet til at behandle personoplysningerne i henhold til EU- eller medlemsstats lovgivning. I sådanne tilfælde, skal databehandleren oplyse den dataansvarlige om, at der er en lovfastsat forpligtelse til at behandle personoplysningerne, medmindre loven forbyder en sådan information på grund af vigtige samfundsinteresser (litra a). Kontrakten mv. skal endvidere fastsætte, at databehandleren skal træffe alle foranstaltninger, som kræves efter artikel 30 (litra c), at databehandleren skal respektere betingelserne for at hverve en anden databehandler, herunder krav om specifik forudgående tilladelse fra den dataansvarlige (litra d), at databehandleren for så vidt det er muligt i betragtning af behandlingens karakter skal bistå den dataansvarlige i at besvare

anmodninger fra registrerede, som udøver rettigheder i henhold til forordningens kapitel 3 (litra e), at databehandleren skal bistå den dataansvarlige i at sikre, at kravene i forordningens artikel 30-34 overholdes (litra f), at databehandleren efter den dataansvarliges ønske skal tilbagelevere eller slette personoplysninger ved afslutningen af databehandlingsydelsen, som er uddybet i kontrakten mv., medmindre der er et krav om at opbevare oplysningerne i henhold til EU- eller medlemsstats lovgivning, som databehandleren er underlagt (litra g), og at databehandleren skal stille alle informationer, der er nødvendige for at vise overholdelsen af denne artikel til rådighed for den dataansvarlige (litra h).

I de tilfælde, hvor en databehandler hverver en anden databehandler gennem en kontrakt eller en anden retsakt under EU- eller medlemsstats lovgivning til at udføre en specifik databehandling for den dataansvarlige, skal det være de samme databeskyttelsesforpligtelser, som er fastsat i kontrakten mv. mellem den dataansvarlige og databehandleren, som skal pålægges den anden databehandler. Det gælder især kravet om, at databehandleren skal give de tilstrækkelige garantier for gennemførelsen af passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger, således at behandlingen opfylder kravene i forordningen. I de tilfælde, hvor den anden databehandler ikke formår at opfylde sine forpligtelser, skal den første databehandler fortsat have det fulde ansvar over for den dataansvarlige i forhold til udførelsen af den anden databehandlers forpligtelser (artikel 26, stk. 2a).

Efter artikel 26, stk. 2aa, kan de tilstrækkelige garantier, som databehandlerne skal gennemføre, demonstreres ved iagttagelse af en adfærdskodeks, jf. artikel 38, eller en certificeringordning, jf. artikel 39.

Uden at det berører muligheden for en individuel kontrakt, kan kontrakten mv. mellem den dataansvarlige og databehandleren og mellem databehandleren og en anden databehandler, helt eller delvist baseres på standardkontraktbestemmelser, som der henvises til i bestemmelsens stk. 2b og 2c, eller på standard kontraktbestemmelser, som er en del af en certificering, som er meddelt den dataansvarlige eller databehandleren efter artikel 39 og 39a (artikel 26, stk. 2ab).

I henhold til artikel 26, stk. 2b, kan Kommissionen fastlægge standard kontraktbestemmelser til brug for ovennævnte aftaler mellem den dataansvarlige og databehandleren og mellem databehandleren og en anden databehandler i overensstemmelse med proceduren i artikel 87, stk. 2. Efter artikel 26, stk. 2c, kan en tilsynsmyndighed endvidere vedtage standard kon-

traktbestemmelser herom i overensstemmelse med sammenhængsmekanismen i artikel 57.

Kontrakten mv., som skal indgås mellem den dataansvarlige og databehandleren og mellem databehandleren og en anden databehandler, skal være skriftlig, herunder i elektronisk form (artikel 26, stk. 3).

Som en nyskabelse stiller forslaget artikel 28, stk. 1, krav om, at den dataansvarlige og den dataansvarliges eventuelle repræsentant, skal opbevare optegnelser over alle kategorier af behandlinger af personoplysninger, som foregår under den pågældendes ansvar. Disse optegnelser skal indeholde oplysning om navn og kontaktoplysninger for den dataansvarlige, enhver fælles dataansvarlig, den dataansvarliges eventuelle repræsentant samt databeskyttelsesansvarlige, hvis en sådan er udpeget (litra a), formålet med behandlingen, herunder de legitime interesser, der forfølges ved behandlingen, såfremt den er baseret på artikel 6, stk. 1, litra f (litra c), en beskrivelse af kategorien af registrerede og kategorien af oplysninger, som behandles om dem (litra d), kategorien af modtagere, som oplysningerne er eller vil blive videregivet til, herunder især modtagere i tredjelande (litra e), hvor det er relevant kategorien af videregivelser af personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer (litra f), og såfremt det er muligt de forventede frister for sletning af de forskellige kategorier af personoplysninger (litra g).

Det følger af artikel 28, stk. 2a, at databehandleren skal opbevare optegnelser over alle kategorier af behandlinger af personoplysninger, som foregår på vegne af den dataansvarlige. Optegnelserne skal indeholde oplysning om navn og kontaktoplysninger for databehandleren eller databehandlerne samt alle dataansvarlige, som databehandleren behandler personoplysninger på vegne af samt den dataansvarliges eventuelle repræsentant (litra a), navn og kontaktoplysninger på den databeskyttelsesansvarlige, hvis en sådan er udpeget (litra b), kategorierne af behandling, som forestås på vegne af de dataansvarlige (litra c), og hvor det er relevant kategorien af videregivelser af personoplysninger til tredjelande eller en internationale organisationer (litra d).

Optegnelserne skal være skriftlige, herunder i elektronisk eller anden ikke læselig form, som kan konverteres til en læselig form (artikel 28. stk. 3a).

Efter artikel 28, stk. 3, skal den dataansvarlige og databehandleren og den dataansvarliges eventuelle repræsentant, efter anmodning stille optegnelserne til rådighed for tilsynsmyndigheden.

Efter artikel 28, stk. 4, gælder kravene til opbevaring af optegnelser ikke for dataansvarlige, som har udpeget en databeskyttelsesansvarlig, jf. forordningens artikel 35 (litra aa), virksomheder eller organisationer, der beskæftiger under 250 personer, medmindre behandlingen sandsynligvis vil medføre en høj grad af risiko for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder – så som diskrimination, identitetstyveri eller -svindel, økonomisk tab, skade på omdømme, tab af fortrolighed af data underlagt tavshedspligt eller enhver anden væsentlig økonomisk eller social ulempe for den registrerede – under hensyntagen til behandlingens karakter, sammenhæng, omfang og formål (litra b). Kravene til opbevaring gælder heller ikke, hvis det er usandsynligt, at behandlingen på grund af dens karakter, sammenhæng, omfang og formål, vil medføre en høj grad af risiko for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder (litra c).

Forslagets artikel 30 indeholder regler om behandlingssikkerhed. Det følger af forslagets artikel 30, stk. 1, at den dataansvarlige og databehandleren under hensyntagen til den teknologi, som er tilgængelig, og omkostningerne ved gennemførelse samt med hensyntagen til risikoen for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder ved inddragelse af behandlingens karakter, sammenhæng, omfang og formål, skal gennemføre tekniske og organisatoriske foranstaltninger, herunder ved at pseudonymisere personoplysninger, for derved at sikre et sikkerhedsniveau, som er passende til at imødegå disse risici.

Ved vurderingen af det passende sikkerhedsniveau skal der i sær tages hensyn til de risici, som behandlingen vil indebære, som kan medføre fysisk, materiel eller moralsk skade, herunder især ved hændelig eller ulovlig tilintetgørelse, tab, ændring, ubeføjet videregivelse af personoplysninger eller ubeføjet adgang til personoplysninger, som videregives, opbevares eller behandles på anden vis (artikel 30, stk. 1a).

Det følger af artikel 30, stk. 2a, at den dataansvarlige eller databehandleren kan demonstrere opfyldelse af kravet i artikel 30, stk. 1, ved iagttagelse af en adfærdskodeks, jf. artikel 38, eller en certificeringsordning, jf. artikel 39. Det følger endvidere af artikel 30, stk. 2b, at dataansvarlige og databehandlere skal tage skridt til at sikre, at enhver person, som handler under de pågældendes bemyndigelse, og som har adgang til personoplysninger,

kun behandler disse efter instruktion fra den dataansvarlige, medmindre den pågældende i henhold til EU- eller medlemsstats lovgivning er forpligtet til at behandle oplysningerne.

Artikel 31 indeholder en yderligere nyskabelse med indførelsen af et krav om, at den dataansvarlige skal anmelde brud på persondatasikkerheden til tilsynsmyndigheden. Ifølge artikel 31, stk. 1, skal den dataansvarlige uden unødigt forsinkelse og – om muligt – senest 72 timer efter, at den dataansvarlige er blevet bekendt et brud på persondatasikkerheden, som sandsynligvis vil medføre en høj grad af risiko for den registreredes rettigheder eller frihedsrettigheder – så som diskrimination, identitetstyveri eller svindel, økonomisk tab, skade på omdømme, tab af fortrolighed af data underlagt tavshedspligt eller enhver anden væsentlig økonomisk eller social ulempe for den registrerede – anmelde bruddet til den kompetente tilsynsmyndighed. I det tilfælde, at anmeldelsen ikke er sket indenfor 72 timer, skal den dataansvarlige redegøre for baggrunden herfor samtidig med, at anmeldelsen indgives.

Ifølge artikel 31, stk. 1a, gælder kravet om anmeldelse ikke i de tilfælde, hvor den dataansvarlige har gennemført passende tekniske beskyttelsesforanstaltninger, og disse foranstaltninger er anvendt på oplysninger, som var påvirket af bruddet, herunder især beskyttelsesforanstaltninger, der har gjort oplysningerne uforståelige for alle, som ikke har lovlig adgang til dem, eksempelvis ved kryptering. Kravet om anmeldelse gælder heller ikke i de tilfælde, hvor den dataansvarlige efterfølgende har taget skridt, som sikrer, at det ikke længere er sandsynligt, at den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder vil være alvorligt påvirket.

Databehandleren skal efter artikel 31, stk. 2, uden unødigt forsinkelse efter at være blevet bekendt med et brud på persondatasikkerheden, varsle og underrette den dataansvarlige.

Anmeldelsen til tilsynsmyndigheden skal efter artikel 31, stk. 3, i det mindste beskrive karakteren af bruddet på persondatasikkerheden, herunder – såfremt det er muligt og passende – kategorierne og antallet af berørte registrerede og kategorierne og det omtrentlige antal af berørte optegnelser (litra a), kommunikere identiteten og kontaktoplysningerne til den databeskyttelsesansvarlige eller andre kontaktpunkter, hvor yderligere information kan indhentes (litra b), beskrive de sandsynlige konsekvenser af databeskyttelsesbruddet, som den dataansvarlige har identificeret (litra d), beskrive de foranstaltninger, som foreslås eller er iværksat af den dataan-

svarlige for at afhjælpe bruddet (litra e), og hvor relevant pege på foranstaltninger, som kan afbøde eventuelle negative virkninger af bruddet på persondatasikkerheden (litra f).

I de tilfælde, hvor det ikke er muligt at meddele oplysningerne i artikel 31, stk. 3, litra d, e og f, samtidig med oplysningerne, som skal meddeles tilsynsmyndigheden efter artikel 31, stk. 3, litra a og b, skal den dataansvarlige meddele denne information uden yderligere unødigt forsinkelse (artikel 31, stk. 3a).

Den dataansvarlige skal efter artikel 31, stk. 4, dokumentere alle brud på persondatasikkerheden, herunder oplysninger om bruddet, påvirkningen af bruddet og oplysninger om, hvilke foranstaltninger er foretaget for at afhjælpe bruddet. Dokumentationen skal give tilsynsmyndigheden mulighed for at bekræfte overholdelsen af denne artikel.

Det følger af artikel 32, stk. 1, at når sikkerhedsbruddet kan forventes at medføre en høj grad af risiko for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder – så som diskrimination, identitetstyveri eller -svindel, økonomisk tab, skade på omdømme, tab af fortrolighed af data underlagt tavshedspligt eller enhver anden væsentlig økonomisk eller social ulempe for den registrerede – skal den dataansvarlige ligeledes uden unødigt forsinkelse underrette den registrerede om bruddet. Denne underretning skal efter artikel 32, stk. 2, omfatte karakteren af bruddet på persondatasikkerheden og indeholde de oplysninger og anbefalinger, der også skal afgives til tilsynsmyndigheden, jf. artikel 31, stk. 3, litra b, e og f.

Det er efter artikel 32, stk. 3, ikke nødvendigt at underrette den registrerede om et brud på persondatasikkerheden, hvis den dataansvarlige har gennemført passende tekniske beskyttelsesforanstaltninger, og disse foranstaltninger er anvendt på oplysninger, som var påvirket af bruddet, herunder især beskyttelsesforanstaltninger, der har gjort oplysningerne uforståelige for alle, som ikke har lovlig adgang til dem, eksempelvis ved kryptering (litra a), eller hvis den dataansvarlige efterfølgende har taget skridt, som sikrer, at det ikke længere er sandsynligt, at den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder vil være alvorligt påvirket (litra b). Den registrerede skal heller ikke underrettes, hvis det vil indebære en uforholdsmæssig indsats, herunder især med henvisning til antallet af sager, som er påvirket. I sådanne tilfælde skal en offentlig meddelelse eller lignende finde sted, således at de registrerede er informeret på en effektiv måde (litra

c). Underretning skal endvidere ikke finde sted, hvis det ville påvirke en væsentlig samfundsinteresse alvorligt (litra d).

Forslagets artikel 33, stk. 1, indeholder krav om, at den dataansvarlige i de tilfælde, hvor behandlingen som følge af dens karakter, omfang og formål sandsynligvis vil medføre en høj grad af risiko for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder – så som diskrimination, identitetstyveri eller -svindel, økonomisk tab, skade på omdømme, tab af fortrolighed af data underlagt tavshedspligt eller enhver anden væsentlig økonomisk eller social ulempe for den registrerede – forud for behandlingen af oplysninger skal gennemføre en analyse af konsekvenserne for beskyttelsen af personoplysninger af den planlagte behandling (en såkaldt konsekvensanalyse).

Efter artikel 33, stk. 1a, skal den dataansvarlige i forbindelse med udarbejdelsen af en konsekvensanalyse søge råd hos den databeskyttelsesansvarlige, såfremt en sådan er udpeget.

Forslagets artikel 33, stk. 2, indeholder en liste over behandlinger, som medfører en høj grad af risiko, og som derfor udløser kravet om en konsekvensanalyse. Det gælder behandlinger, hvor der indgår en systematisk og omfattende evaluering af personlige aspekter vedrørende en fysisk person, som er baseret på profilering og på baggrund af hvilke afgørelser, som vil have retsvirkning for registrerede eller alvorligt berøre disse, vil blive truffet (litra a). En konsekvensanalyse skal også udarbejdes, hvis behandlingen omfatter særlige kategorier af oplysninger, jf. artikel 9, stk. 1, biometriske data eller oplysninger om straffedomme eller tilknyttede sikkerhedsforanstaltninger, hvor oplysningerne bliver behandlet for at træffe et stort antal afgørelser vedrørende specifikke personer (litra b). Konsekvensanalyser skal endvidere udarbejdes, hvis behandlingen vedrører omfattende overvågning af offentligt tilgængelige områder, navnlig ved brug af optoelektronisk udstyr (videoovervågning) (litra c) eller andre behandlinger, hvor den kompetente tilsynsmyndighed vurderer, at behandlingen sandsynligvis vil medføre en høj grad af risiko for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, herunder især fordi behandlingen medfører, at den registreredes udøvelse af rettigheder i henhold til forordningen bliver vanskeliggjort (litra e).

Tilsynsmyndigheden skal udarbejde og offentliggøre en liste over de behandlinger, som udløser et krav om konsekvensanalyse, jf. artikel 33, stk. 2, litra e. Tilsynsmyndigheden skal kommunikere denne liste til Det Europæiske Databeskyttelsesråd (artikel 33, stk. 2a).

Forud for vedtagelsen af en liste over de behandlinger, som udløser et krav om konsekvensanalyse, skal den kompetente tilsynsmyndighed iværksætte sammenhængsmekanismen, såfremt listen indeholder behandlingsaktiviteter, der vedrører udbud af varer eller tjenesteydelser til registrerede, overvågning af registreredes adfærd i flere medlemsstater eller behandling, der væsentligt kan påvirke den frie bevægelighed af personoplysninger i Unionen (artikel 33, stk. 2b).

En konsekvensanalyse skal efter artikel 33, stk. 3, mindst indeholde en generel beskrivelse af den planlagte behandling, en evaluering af de risici, som behandlingen forventes at medføre, de foranstaltninger, der er nødvendige for at imødegå disse risici, herunder garantier, sikkerhedsforanstaltninger og mekanismer, som kan sikre beskyttelsen af personoplysninger og påvise overensstemmelse med forordningen under hensyntagen til de registreredes og andre berørte personers rettigheder og legitime interesser.

Efter artikel 33, stk. 3a, skal iagttagelse af godkendte adfærdskodekser, jf. forordningens artikel 38, af de relevante dataansvarlige og databehandlere, inddrages i forbindelse med vurderingen af lovligheden og virkningen af behandlinger, som foretages af disse dataansvarlige og databehandlere, herunder især ved udarbejdelsen af en konsekvensanalyse.

Hvor behandling af personoplysninger i henhold til artikel 6, stk. 1, litra c og e, har hjemmel i EU lovgivning eller lovgivningen i den medlemsstat, som den dataansvarlige er underlagt, og denne lov regulerer de pågældende specifikke behandlinger eller rækker af behandlinger, finder artikel 33, stk. 1 til 3, ikke anvendelse, medmindre medlemsstaterne finder det nødvendigt at udarbejde en konsekvensanalyse forud for behandlingen (artikel 33, stk. 5).

Efter artikel 34, stk. 2, skal den dataansvarlige i de tilfælde, hvor en konsekvensanalyse påviser, at en behandling af personoplysninger sandsynligvis vil medføre en meget høj grad af risici, høre tilsynsmyndigheden, inden behandlingen iværksættes. Det følger af artikel 34, stk. 3, at i de tilfælde, hvor tilsynsmyndigheden er af den opfattelse, at den planlagte behandling ikke er i overensstemmelse med forordningen, herunder især hvis risiciene ikke er tilstrækkeligt identificeret eller afhjulpet, skal tilsynsmyndigheden inden 6 uger efter modtagelse af høringen rådgive den dataansvarlige herom. Perioden på 6 uger kan forlænges yderligere 6 uger under hensyntagen til kompleksiteten af den planlagte behandling. I de tilfælde, hvor perioden

forlænges, skal den dataansvarlige og databehandleren inden for en måned fra modtagelse af anmodningen orienteres om grunden til forsinkelsen.

Når den dataansvarlige hører tilsynsmyndigheden i henhold til artikel 34, stk. 2, skal tilsynsmyndigheden efter artikel 34, stk. 6, have oplysning om ansvarsfordelingen mellem de dataansvarlige, fælles dataansvarlige og databehandlere, som er involveret i behandlingen, herunder især ved behandling af personoplysninger inden for en koncern (litra a), formålet og midlerne for den påtænkte behandling (litra b), foranstaltninger og garantier som foreslås for at sikre den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder i henhold til forordningen (litra c), en eventuel databeskyttelsesansvarligs kontaktoplysninger (litra d), konsekvensanalysen, som er udarbejdet i henhold til artikel 33 (litra e) samt enhver anden information, som tilsynsmyndigheden anmoder om (litra f).

Det følger af forslaget artikel 34, stk. 7, at medlemsstater i forbindelse med forberedelse af lovforslag eller andre forskrifter skal høre tilsynsmyndigheden, såfremt forslaget giver mulighed for behandling af personoplysninger, og behandlingen i kraft af dens karakter, omfang og formål medfører en høj grad af risiko for den registreredes grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder.

Ud over forpligtelsen til forudgående høring kan det følge af en medlemsstats lovgivning, at en dataansvarlig skal høre og indhente forudgående godkendelse fra en tilsynsmyndighed i forbindelse med, at den dataansvarlige skal behandle oplysninger ved udførelse af en opgave i samfundets interesse (artikel 34, stk. 7a).

Artikel 35 vedrører udpegning af såkaldte databeskyttelsesansvarlige. Det følger, at artikel 35, stk. 1, at den dataansvarlige eller databehandleren kan – eller skal, hvor dette er et krav i henhold til EU- eller medlemsstats lovgivning – udpege en databeskyttelsesansvarlig.

Efter artikel 35, stk. 2, kan en koncern udpege én databeskyttelsesansvarlig for hele koncernen. Er den dataansvarlige eller databehandleren en offentlig myndighed eller offentligt organ, kan den databeskyttelsesansvarlige udpeges for flere enheder i overensstemmelse med den offentlige myndigheds eller det offentlige organs struktur og størrelse, jf. artikel 35, stk. 3.

Den databeskyttelsesansvarlige skal i henhold til artikel 35, stk. 5, udpeges på baggrund af professionelle kvaliteter og især dennes ekspertviden om

databeskyttelseslovgivning og -praksis samt evne til at udføre de opgaver, der er omhandlet i artikel 37.

I sin embedsperiode kan den databeskyttelsesansvarlige kun afskediges, såfremt denne ikke længere opfylder betingelserne for at varetage de opgaver, som fremgår af artikel 37, dog bortset fra tilfælde, hvor afskedigelse af en ansat eller en embedsmand i henhold til den pågældende medlemsstats lovgivning kan ske på baggrund af alvorlige grunde (artikel 35, stk. 7).

Den databeskyttelsesansvarlige kan være ansat af den dataansvarlige eller databehandleren eller udføre opgaverne på baggrund af en tjenesteydelseskontrakt (artikel 35, stk. 8).

Efter artikel 35, stk. 9, skal den dataansvarlige eller databehandleren offentliggøre kontaktoplysningerne for den databeskyttelsesansvarlige samt kommunikere oplysningerne til tilsynsmyndigheden.

Registrerede kan kontakte den databeskyttelsesansvarlige angående alle spørgsmål om behandling af den registreredes personoplysninger og udøvelse af rettigheder i henhold til forordningen (artikel 35, stk. 10).

Efter artikel 36, stk. 1, skal den dataansvarlige eller databehandleren sikre, at den databeskyttelsesansvarlige inddrages tilstrækkeligt og rettidigt i alle spørgsmål vedrørende beskyttelse af personoplysninger. Den dataansvarlige eller databehandleren skal efter artikel 36, stk. 2, støtte den databeskyttelsesansvarlige i udførelsen af de opgaver, som fremgår af artikel 37 ved at tilvejebringe ressourcer, som er nødvendige i forbindelse udførelsen af disse opgaver, så vel som ved at give adgang til personoplysninger og databehandlinger.

Efter artikel 36, stk. 3, skal den dataansvarlige og databehandleren sikre, at den databeskyttelsesansvarlige kan handle uafhængigt i forbindelse med udførelsen af dennes opgaver, og at den databeskyttelsesansvarlige ikke modtager instruktioner om udøvelsen af disse opgaver. Den databeskyttelsesansvarlige skal rapportere direkte til den øverste ledelse hos den dataansvarlige eller databehandleren.

Den databeskyttelsesansvarlige kan i henhold til artikel 36, stk. 4, også have andre opgaver og pligter. Den dataansvarlige og databehandleren skal

sikre, at disse andre opgaver og pligter ikke medfører en interessekonflikt for den databeskyttelsesansvarlige.

Artikel 37 vedrører den databeskyttelsesansvarliges opgaver, og det følger af bestemmelsens stk. 1, at den databeskyttelsesansvarlige skal oplyse og rådgive den dataansvarlige eller databehandleren og de ansatte, som behandler personoplysninger, om deres forpligtelser i henhold til forordningen (litra a), overvåge overholdelsen af forordningen og den dataansvarliges og databehandlerens regler om persondatabeskyttelse, herunder fordelingen af ansvar, bevidstgørelse og uddannelse af personale, der medvirker ved databehandlingen og de tilhørende kontroller (litra b), give råd angående konsekvensanalyser, jf. artikel 33, samt overvåge deres effektivitet (litra f), kontrollere besvarelsen af anmodninger fra tilsynsmyndigheden og inden for rammerne af den databeskyttelsesansvarliges beføjelser samarbejde med tilsynsmyndigheden på dennes anmodning eller på eget initiativ (litra g), og fungere som tilsynsmyndighedens kontaktpunkt i spørgsmål om persondatabeskyttelse, herunder i forbindelse med forudgående høring, jf. artikel 34, og efter behov rådføre sig med tilsynsmyndigheden om ethvert andet spørgsmål (litra h).

Efter artikel 37, stk. 2a, skal den databeskyttelsesansvarlige udføre sine opgaver efter forordningen under hensyntagen til den risiko, som behandlingen medfører med inddragelse af behandlingens formål, karakter og sammenhæng.

Kapitel 4 indeholder endvidere i artikel 38, stk. 1, en bestemmelse om, at medlemsstaterne, tilsynsmyndighederne, Det Europæiske Databeskyttelsesråd og Kommissionen skal tilskynde til udarbejdelsen af adfærdskodekser, der – afhængigt af de særlige forhold i de forskellige behandlingssektorer og de specifikke behov, som små og mellemstore virksomheder har – bidrager til en korrekt anvendelse af forordningen. Sådanne adfærdskodekser kan efter artikel 38, stk. 1a, udarbejdes, ændres eller udvides af foreninger og andre organisationer, som repræsenterer kategorier af dataansvarlige eller databehandlere med henblik på at uddybe anvendelsen af forordningens bestemmelser. Adfærdskodekserne kan vedrøre rimelig og gennemsigtig behandling af personoplysninger (litra a), de legitime interesser, som den dataansvarlige forfølger i særlige sammenhænge (litra aa), indsamling af personoplysninger (litra b), pseudonymisering af personoplysninger (litra bb), information til offentligheden og til registrerede (litra c), registreredes udøvelse af rettigheder (litra d), information og beskyttelse af børn og angivelse af hvordan en forælders og værges samtykke skal

indhentes (litra e), foranstaltninger og procedurer, som der henvises til i artikel 22 og 23, og foranstaltninger, som skal sikre sikkerhed ved behandling af personoplysninger, jf. forordningens artikel 30 (litra ee), anmeldelse af brud på persondatasikkerheden til tilsynsmyndigheden og meddelelse heraf til den registrerede (litra ef) samt de fornødne garantier, når overførsel af oplysninger til tredjelande eller internationale organisationer sker ved anvendelse af artikel 42, stk. 2, litra d.

En adfærdskodeks skal indeholde mekanismer, som giver de organer, som der henvises til i artikel 38a, stk. 1, mulighed for at overvåge dens overholdelse af de dataansvarlige eller databehandlere, der vælger at tilslutte sig en sådan adfærdskodeks. Denne overvågning berører ikke den kompetente tilsynsmyndigheds opgaver og beføjelser i henhold til artikel 51 og 51 (artikel 38, stk. 1b).

Den forening eller organisation, som ønsker at udarbejde mv. en adfærdskodeks, skal indsende et udkast hertil til den kompetente tilsynsmyndighed. Tilsynsmyndigheden skal komme med en udtalelse om, hvorvidt den foreslåede adfærdskodeks, ændring eller udvidelse heraf, er i overensstemmelse med forordningen (artikel 38, stk. 2).

I de tilfælde, hvor udtalelsen fra tilsynsmyndigheden bekræfter, at en adfærdskodeks, en ændring eller udvidelse heraf, er i overensstemmelse med forordningen, og adfærdskodeksen ikke vedrører behandling af personoplysninger i flere medlemsstater, skal tilsynsmyndigheden registrere adfærdskodeksen og offentliggøre detaljerne heri (artikel 38, stk. 2a). I de tilfælde, hvor en adfærdskodeks en ændring eller udvidelse heraf vedrører behandling af personoplysninger i flere medlemsstater, skal tilsynsmyndigheden iværksætte sammenhængsmekanismen med henblik på, at Det Europæiske Databeskyttelsesråd kommer med en udtalelse om udkastet til en adfærdskodeks (artikel 38, stk. 2b).

Såfremt udtalelsen fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd bekræfter, at adfærdskodeksen er i overensstemmelse med forordningen, skal Det Europæiske Databeskyttelsesråd videresende sin udtalelse til Kommissionen (artikel 38, stk. 3). Kommissionen kan herefter efter artikel 38, stk. 4, vedtage en gennemførelsesretsakt, hvoraf fremgår, at adfærdskodeksen, en ændring eller udvidelse heraf, skal have generel gyldighed i EU. Kommissionen skal herefter sikre passende offentliggørelse af disse adfærdskodekser (artikel 38, stk. 5).

Forslaget indeholder endvidere en bestemmelse i artikel 38a om, at overvågningen af overholdelse af adfærdskodeksen kan udføres af et organ, som har en tilstrækkelig grad af ekspertise i forhold til kodeksens genstand, og som er akkrediteret til dette formål af den kompetente tilsynsmyndighed (artikel 38a, stk. 1). Forslaget indeholder i artikel 38a, stk. 2, en række krav for at få denne akkreditering, herunder bl.a., at organet skal demonstrere dets uafhængighed og ekspertise (litra a), og at organet har fastsat procedurer og strukturer angående håndteringen af klager over overtrædelse af adfærdskodekser eller den måde adfærdskodekser er blevet gennemført af dataansvarlige eller databehandlere på, og at disse procedurer og strukturer er gennemsigtige for den registrerede og offentligheden (litra c).

Den kompetente tilsynsmyndighed skal iværksætte sammenhængsmekanismen i forbindelse med akkrediteringen af disse organer (artikel 38a, stk. 3). Uden at det i øvrigt berører forordningens bestemmelser om sanktioner mv. i kapitel 8, kan akkrediteringsorganet – under iagttagelse af passende garantier – tage nødvendige skridt i forbindelse med overtrædelse af bestemmelser i en adfærdskodeks, herunder suspendering eller eksklusion af en dataansvarlig eller databehandler fra en adfærdskodeks. Organet skal orientere den kompetente tilsynsmyndighed om disse skridt (artikel 38a, stk. 4).

Efter artikel 38a, stk. 5, kan den kompetente tilsynsmyndighed trække en akkreditering tilbage, såfremt organet, som er akkrediteret, ikke længere opfylder betingelserne herfor eller såfremt organets handlinger ikke er i overensstemmelse med forordningen.

Artikel 38a gælder ikke for behandling af personoplysninger, som foretages af offentlige myndigheder og organer (artikel 38, stk. 6).

Kapitlet indeholder endelig i artikel 39, stk. 1, en bestemmelse om, at medlemsstaterne, Det Europæiske Databeskyttelsesråd og Kommissionen skal tilskynde – navnlig på europæisk plan – til fastlæggelsen af certificeringsordninger for databeskyttelse og databeskyttelsesmærkninger og -mærker med det formål, at dataansvarlige og databehandlere kan demonstrere overholdelse af forordningen. Det er anført, at de særlige behov, som små og mellemstore virksomheder har, skal inddrages.

Det følger af artikel 39, stk. 2, at en certificering ikke formindsker den dataansvarliges eller databehandlerens ansvar for at overholde forordningen

og berører ikke de kompetente myndigheders opgaver og beføjelser i henhold til forordningen.

En certificering kan udstedes af et dertil særligt akkrediteret organ eller af den kompetente tilsynsmyndighed (artikel 39, stk. 2a). En dataansvarlig eller databehandler, som indgiver sin behandling af personoplysninger til en certificeringsordning, skal give det akkrediterede certificeringsorgan eller den kompetente tilsynsmyndighed alle oplysninger og adgang til alle behandlinger, som er nødvendige for at foretage en certificeringsprocedure (artikel 39, stk. 3).

Efter artikel 39 stk. 4, skal en certificering, som er udstedt til en dataansvarlig eller en databehandler undergå periodisk gennemgang og skal trækkes tilbage, såfremt betingelserne for certificering ikke længere er til stede.

I lighed med adfærdskodekser indeholder forordningen i artikel 39a en bestemmelse om, at certificering og periodisk gennemgang heraf kan udføres af et organ, som har en tilstrækkelig grad af ekspertise i forhold til databeskyttelse, og som er akkrediteret til dette formål af den kompetente tilsynsmyndighed (artikel 39a, stk. 1). Forslaget indeholder krav for at få denne akkreditering, herunder bl.a., at organet skal demonstrere dets uafhængighed og ekspertise (litra a), og at organet har fastsat procedurer og strukturer angående håndteringen af klager over overtrædelse af certificeringer eller den måde certificeringer er blevet gennemført af dataansvarlige eller databehandlere på, og at disse procedurer og strukturer er gennemsigtige for den registrerede og offentligheden (litra c).

Tilsynsmyndigheden skal iværksætte sammenhængsmekanismen i forbindelse med akkrediteringen af disse organer (artikel 39a, stk. 3).

Efter artikel 39a, stk. 4, skal organet, som er akkrediteret til at certificere mv., være ansvarlig for vurderingen af, om der kan ske certificering eller om en certificering skal trækkes tilbage, uden at det dog berører den dataansvarliges eller databehandlerens forpligtelse til at overholde forpligtelser, som følger af forordningen.

Akkrediteringsorganet skal meddele den kompetente tilsynsmyndighed baggrunden for, at en certificering udstedes eller trækkes tilbage (artikel 39a, stk. 5). Kriterierne for at blive certificeret samt certificeringsdetaljer-

ne skal offentliggøres af tilsynsmyndigheden på en lettilgængelig måde (artikel 39a, stk. 6).

Efter artikel 39a, stk. 6a, skal den kompetente tilsynsmyndighed trække en akkreditering tilbage, såfremt organet, som er akkrediteret, ikke længere opfylder betingelserne herfor eller såfremt organets handlinger ikke er i overensstemmelse med forordningen.

Kommissionen skal have beføjelser til at vedtage delegerede retsakter, som har til formål at uddybe kriterierne og betingelserne, som skal inddrages i forbindelse med certificeringsordninger (artikel 39a, stk. 7). Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal efter artikel 39a, stk. 7a, afgive en udtalelse til Kommissionen om disse kriterier og betingelser.

Efter artikel 39a, stk. 8, kan Kommissionen fastlægge tekniske standarder for certificeringsordninger og databeskyttelsesmærkninger og -mærker samt ordninger, der har til formål at fremme og anerkende certificeringsordninger og databeskyttelsesmærkninger og -mærker.

2.6. Videregivelse af personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer (forordningens kapitel V)

Forordningens kapitel V fastsætter reglerne for, hvornår der kan videregives personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer.

Overordnet set indeholder kapitlet fire forskellige videregivelsesgrundlag, som efter omstændighederne kan anvendes, når der skal finde en videregivelse sted.

For det første kan en videregivelse af personoplysninger til modtagere i tredjelande eller i en international organisation efter artikel 41, stk. 1, finde sted, hvis Kommissionen har fastslået, at et tredjeland, et område eller en specifik sektor (f.eks. sundhedssektoren) i tredjelandet eller en international organisation sikrer et tilstrækkeligt databeskyttelsesniveau (en såkaldt tilstrækkelighedsafgørelse). En sådan videregivelse kræver ikke godkendelse.

Ved vurderingen af beskyttelsesniveauet skal Kommissionen efter artikel 41, stk. 2, især tage hensyn til en række nærmere opregnede forhold i tredjelandet mv. Det gælder retsstatsprincippet ("rule of law"), respekten for menneskerettigheder og grundlæggende rettigheder, både generel og sek-

torspecifik relevant gældende lovgivning, databeskyttelsesregler og sikkerhedsforanstaltninger, herunder reglerne om videreoverførsel af personoplysninger til et andet tredjeland eller international organisation, og som efterleveres i det pågældende tredjeland eller den pågældende internationale organisation, samt om der er effektive rettigheder, der kan håndhæves administrativt eller retsligt af de registrerede, hvis personoplysninger videregives (litra a). Kommissionen skal ligeledes inddrage, om der i tredjelandet er en eller flere uafhængige tilsynsmyndigheder, som det pågældende tredjeland eller den pågældende internationale organisation er underlagt, og som er ansvarlige for og håndhæver overholdelse af databeskyttelsesregler, herunder gennem passende sanktionsbeføjelser, som assisterer og vejleder registrerede i forbindelse med udøvelse af deres rettigheder, og som samarbejder med tilsynsmyndigheder i Unionen og medlemsstaterne (litra b). Endelig skal Kommissionen inddrage, om der foreligger en international forpligtelse om beskyttelse af personoplysninger, som det pågældende tredjeland eller organisation har tilsluttet sig, eller om der foreligger en anden forpligtelse som følge af deltagelse i multilaterale eller regionale systemer, især med hensyn til beskyttelse af personoplysninger (litra c).

Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal give Kommissionen en udtalelse om beskyttelsesniveauet i et tredjeland eller international organisation i forbindelse med Kommissionens vurdering af beskyttelsesniveauet, herunder også i forbindelse med vurderingen af, om beskyttelsesniveauet ikke længere er tilstrækkeligt (artikel 41, stk. 2a).

Efter en vurdering af tilstrækkeligheden af beskyttelsesniveauet kan Kommissionen træffe en afgørelse om, at et tredjeland, et område, en specifik sektor i et tredjeland eller en international organisation sikrer det tilstrækkelige beskyttelsesniveau. Den gennemførelsesretsakt, som tilstrækkelighedsafgørelsen skal fremgå af, skal specificere territorialt og sektor-specifikt anvendelsesområde samt angive eventuelle tilsynsmyndigheder. Gennemførelsesretsakten skal vedtages i overensstemmelse med proceduren i artikel 87, stk. 2 (artikel 41, stk. 3).

Afgørelser om det tilstrækkelige beskyttelsesniveau, som er truffet af Kommissionen i henhold til det gældende databeskyttelsesdirektiv, skal fortsætte med at være gældende indtil de er ændret, erstattet eller trukket tilbage af Kommissionen i overensstemmelse med proceduren i artikel 87, stk. 2 (artikel 41, stk. 3a).

Kommissionen skal overvåge anvendelsen af afgørelserne, som er truffet om tilstrækkeligt beskyttelsesniveau i henhold til ovennævnte bestemmelse i forordningen og i henhold til det gældende databeskyttelsesdirektiv (artikel 41, stk. 4a).

Kommissionen kan endvidere træffe afgørelse om, at et tredjeland mv. ikke længere sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau og har mulighed for, såfremt dette er nødvendigt, at trække en tilstrækkelighedsafgørelse tilbage, at ændre eller suspendere den, uden at dette har tilbagevirkende kraft. Gennemførelsesretsakten skal vedtages i overensstemmelse med proceduren i artikel 87, stk. 2, men kan i ekstremt hastende tilfælde vedtages efter proceduren i artikel 87, stk. 3 (artikel 41, stk. 5).

Kommissionen skal indlede drøftelser med tredjelandet eller den internationale organisation med henblik på at udbedre situationen, som har givet anledning til en afgørelse efter artikel 41, stk. 5 (artikel 41, stk. 5a).

Uanset om der er truffet en afgørelse efter artikel 41, stk. 5, om at beskyttelsesniveauet ikke længere er tilstrækkeligt i tredjelandet mv., kan videregivelse ske efter bestemmelserne i artikel 42-44, hvis betingelserne herfor er opfyldt. (artikel 41, stk. 6).

Kommissionen skal offentliggøre en liste over de tredjelande mv., som har modtaget en afgørelse efter artikel 41, stk. 3 og 5 (artikel 41, stk. 7).

Efter artikel 42 kan en videregivelse til et tredjeland mv. – i tilfælde, hvor Kommissionen ikke har truffet en afgørelse efter artikel 41, stk. 3 – endvidere finde sted, hvis der i et retligt bindende instrument er indført de fornødne garantier, som sikrer beskyttelsen af personoplysninger eller hvor den dataansvarlige eller databehandleren har fået forudgående tilladelse hertil fra tilsynsmyndigheden (artikel 42, stk. 1).

Ifølge artikel 42, stk. 2, kan de fornødne garantier sikres gennem såkaldte bindende virksomhedsregler, der er nærmere omtalt i artikel 43 (litra a), gennem standardbestemmelser om databeskyttelse vedtaget af Kommissionen efter proceduren i artikel 87, stk. 2 (litra b) eller gennem standardbestemmelser om databeskyttelse vedtaget af en tilsynsmyndighed, og som er vedtaget af Kommissionen efter proceduren i artikel 87, stk. 2 (litra c). En videregivelse, som baseres på et af disse instrumenter forudsætter ikke yderligere specifik godkendelse fra tilsynsmyndigheden.

Under forudsætning af godkendelse fra den kompetente tilsynsmyndighed, kan de fornødne garantier herudover især sikres gennem kontraktbestemmelser mellem den dataansvarlige eller databehandleren og modtageren af personoplysningerne (stk. 2a, litra a), gennem godkendte adfærdskodekser, jf. artikel 38 (stk. 2a, litra b), gennem en certificering, jf. artikel 39 (stk. 2a, litra c) eller gennem bestemmelser i administrative ordninger mellem offentlige myndigheder eller organer, som er grundlag for videregivelsen (stk. 2a, litra d).

Tilsynsmyndigheden skal anvende sammenhængsmekanismen i forbindelse med vedtagelse af standardbestemmelser om databeskyttelse efter artikel 42, stk. 2, litra c, samt hvis videregivelsen sker på baggrund af stk. 2a, litra a, og vedrører registrerede i flere medlemsstater eller kan påvirke den frie udveksling af oplysninger inden for Unionen (artikel 42, stk. 5a).

Godkendelser fra medlemsstater eller tilsynsmyndigheder på baggrund af det gældende databeskyttelsesdirektiv vil fortsætte med at være gældende indtil de er ændret, erstattet eller trukket tilbage af den pågældende tilsynsmyndighed. Afgørelser vedtaget af Kommissionen i henhold til det gældende databeskyttelsesdirektiv vil fortsætte med at være gældende indtil de er ændret, erstattet eller trukket tilbage af Kommissionen i overensstemmelse med proceduren i artikel 87, stk. 2 (artikel 42, stk. 5b).

Som anført ovenfor kan videregivelse efter artikel 42 finde sted, hvis der foreligger såkaldte bindende virksomhedsregler. Ifølge artikel 43, stk. 1, skal den kompetente tilsynsmyndighed godkende bindende virksomhedsregler i overensstemmelse med sammenhængsmekanismen, hvis de er retligt bindende, gælder for og håndhæves af alle omfattede medlemmer af en koncern eller alle medlemmer af en gruppe af virksomheder, som udøver fælles økonomiske aktiviteter (litra a), hvis reglerne udtrykkeligt tillægger den registrerede rettigheder, der kan håndhæves retligt i forbindelse med behandlingen af deres personoplysninger (litra b), og de udførlige krav til de bindende virksomhedsregler, som opregnes i artikel 43, stk. 2, er opfyldt (litra c).

Af artikel 43, stk. 2, følger, at de bindende virksomhedsregler, som minimum skal specificere bl.a. strukturen og kontaktoplysninger til berørte grupper og medlemmerne heraf (litra a), videregivelserne eller kategorien af videregivelser, herunder typen af personoplysninger, behandlinger og formål, hvilke registrerede berøres heraf samt angivelse af tredjelandet eller -landene, som videregivelse skal ske til (litra b) instrumentets bindende karakter, både internt og eksternt (litra c), de registreredes rettigheder (litra

d), klageprocedurer (litra hh) og den passende databeskyttelsesuddannelse, som ansatte med permanent eller lejlighedsvis adgang til personoplysninger modtager (litra m).

Endvidere indeholder forslaget i artikel 44, stk. 1, adgang til, at der – uden for de tilfælde, der er nævnt ovenfor – kan ske videregivelse i en række konkrete tilfælde. Videregivelse kan således ske, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke hertil efter at være blevet gjort opmærksom på, at der kan være risici for den registrerede i forbindelse med videregivelsen, idet der ikke foreligger en tilstrækkelighedsafgørelse eller fornødne garantier (litra a), videregivelsen er nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en kontrakt mellem den registrerede og den dataansvarlige eller af hensyn til gennemførelsen af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelsen af en sådan kontrakt (litra b), eller hvis videregivelsen er nødvendig af hensyn til indgåelsen eller opfyldelsen af en kontrakt, der i den registreredes interesse er indgået mellem den dataansvarlige og en anden fysisk eller juridisk person (litra c). Videregivelse kan endvidere finde sted, hvis den er nødvendig af hensyn til vigtige samfundsinteresser (litra d), videregivelsen er nødvendig for, at et retskrav kan fastslås, gøres gældende eller forsvares (litra e) eller videregivelsen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser, hvor den registrerede ikke er fysisk eller juridisk i stand til at give sit samtykke (litra f). Endelig kan videregivelse ske, hvis den finder sted fra et register, der ifølge EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning er beregnet til at informere offentligheden, og som er tilgængeligt for offentligheden generelt eller for personer, der kan godtgøre at have en legitim interesse heri, men alene i det omfang de ved lov fastsatte betingelser for offentlig tilgængelighed er opfyldt i det specifikke tilfælde (litra g) eller videregivelsen, som ikke er omfattende eller hyppig, er nødvendig af hensyn til den dataansvarliges eller databehandlerens legitime interesser, og den dataansvarlige eller databehandleren har vurderet samtlige de forhold, der har indflydelse på en videregivelse eller en serie af videregivelser af oplysninger, og på grundlag af denne vurdering yder de fornødne garantier for beskyttelsen af personoplysninger (litra h).

En videregivelse efter artikel 44, stk. 1, litra g, skal ikke omfatte alle personoplysninger eller hele kategorier af personoplysninger i registeret. Når et register er beregnet til at blive konsulteret af personer, der har en legitim interesse heri, sker videregivelse kun på anmodning af disse personer, eller hvis de selv er modtageren (artikel 44, stk. 2).

Artikel 44, stk. 1, litra a-c samt litra h skal ikke finde anvendelse på aktiviteter, der gennemføres af offentlige myndigheder, som led i deres myndighedsudøvelse (artikel 44, stk. 4).

Den offentlige interesse, som der henvises til i artikel 44, stk. 1, litra d, skal være anerkendt i EU- eller national lovgivning i den medlemsstat, som den dataansvarlige er underlagt (artikel 44, stk. 5).

I de tilfælde, hvor der ikke foreligger en tilstrækkelighedsafgørelse eller de fornødne garantier, kan EU- eller medlemsstats lovgivning – af hensyn til vigtige samfundsinteresser – udtrykkeligt forbyde en dataansvarlig eller databehandler at overføre oplysninger til et tredjeland eller international organisation (artikel 44, stk. 5a).

Den dataansvarlige eller databehandleren skal dokumentere såvel vurderingen som de fornødne garantier, der henvises til i artikel 44, stk. 1, litra h, i de optegnelser, som skal opbevares, jf. artikel 28 (artikel 44, stk. 6).

Kommissionen og tilsynsmyndighederne skal efter artikel 45 tage passende skridt til at udvikle internationale samarbejdsmekanismer, som letter den effektive håndhævelse af persondatalovgivning (litra a), yde international gensidig bistand i forbindelse med håndhævelse af persondatalovgivning gennem ved at videresende klager, yde undersøgelsesassistance og udveksle oplysninger, under hensyntagen til passende garantier for beskyttelse af personoplysninger og andre grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder (litra b), inddrage relevante høringsparter i diskussioner og aktiviteter, som skal fremme internationalt samarbejde om håndhævelse af databeskyttelseslovgivning (litra c) samt fremme udveksling og dokumentation af persondatalovgivning og -praksis (litra d).

2.7. Uafhængige tilsynsmyndigheder (forordningens kapitel VI)

Forordningens kapitel VI indeholder *bl.a.* regler om de nationale tilsynsmyndigheders uafhængige status og deres opgaver og beføjelser.

Efter artikel 46 skal medlemsstaterne vedtage bestemmelser om, at en eller flere uafhængige offentlige myndigheder er ansvarlige for at overvåge anvendelsen af forordningen (stk. 1). Enhver tilsynsmyndighed skal bidrage til en ensartet anvendelse af forordningen i hele Unionen, og tilsynsmyndighederne skal i den forbindelse samarbejde *med hinanden og Kommissionen* i overensstemmelse med reglerne i *kapitel 7* (stk. 1a).

Efter artikel 46, stk. 2, skal en medlemsstat, såfremt der i en medlemsstat er flere end en tilsynsmyndighed, udpege den tilsynsmyndighed, der skal repræsentere disse myndigheder i Det Europæiske Databeskyttelsesråd, og fastsætter endvidere bestemmelser, som skal sikre, at de andre myndigheder overholder reglerne vedrørende sammenhængsmekanismen i artikel 57.

Hver medlemsstat meddeler Kommissionen de bestemmelser, den vedtager i henhold til dette kapitel, senest den dato, der er fastsat i artikel 91, stk. 2, og underretter den straks om eventuelle ændringer af disse (artikel 46, stk. 3).

I forhold til de tilsvarende regler i det gældende databeskyttelsesdirektiv opstiller kapitlet en række nye og uddybede krav til de nationale tilsynsmyndigheders organisering og uafhængighed.

Det følger således udtrykkeligt af *artikel 47, stk. 1, at enhver tilsynsmyndighed ved udøvelsen af opgaver og beføjelser i henhold til forordningen, skal handle i fuldstændig uafhængighed. Det følger af stk. 2, at medlemmer af tilsynsmyndigheden ved udøvelsen af deres opgaver og beføjelser i henhold til forordningen, ikke skal være underlagt ekstern påvirkning, hverken direkte eller indirekte, og at de hverken må søge eller modtage instrukser fra nogen. Ligeledes fremgår det af en præambelbetragtning, at medlemmer af tilsynsmyndigheden både under og efter embedsperiodens ophør skal udvise tilbageholdenhed med hensyn til at påtage sig visse hverv eller at acceptere visse fordele (betragtning nr. 95). Der stilles endvidere krav om, at hver medlemsstat skal sikre, at tilsynsmyndigheden råder over tilstrækkelige menneskelige, tekniske og økonomiske ressourcer samt lokaler og infrastrukturer til effektivt at udføre sine opgaver og udøve sine beføjelser, herunder opgaver og beføjelser vedrørende gensidig bistand samt samarbejde med og deltagelse i Det Europæiske Databeskyttelsesråd (artikel 47, stk. 5)*

Medlemsstaterne skal i henhold til artikel 47, stk. 6, sikre, at tilsynsmyndigheden har sit eget personale, som skal være underlagt retningen, som udstikkes af medlemmerne af tilsynsmyndigheden. Medlemsstaterne skal endvidere efter artikel 47, stk. 7, sikre, at enhver tilsynsmyndighed er underlagt finansiel kontrol, som ikke påvirker dens uafhængighed, ligesom medlemsstaterne skal sikre, at tilsynsmyndigheden fører særskilt årsregnskab, som skal offentliggøres, og som kan være en del af det årlige statsbudget.

Ifølge forslaget artikel 48 skal medlemsstaterne vedtage bestemmelser om, at medlemmer af enhver tilsynsmyndighed udpeges af parlamentet, regeringen eller statsoverhovedet i den pågældende medlemsstat eller af et uafhængigt organ, som er overladt denne opgave i henhold til medlemsstatens lovgivning, som skal sikre en gennemsigtig procedure (stk 1). Medlemmerne af tilsynsmyndigheden skal have tilstrækkelige kvalifikationer, erfaringer og kompetence til at varetage deres opgaver og udøve deres beføjelser (stk. 2).

Medlemmernes opgaver ophører i tilfælde af udpegelsesperiodens udløb, fratræden eller obligatorisk pensionering i overensstemmelse med medlemstatens lovgivning herom (artikle 48, stk. 3).

I forhold til tilsynsmyndighedernes organisering og opgaver følger det af forslaget artikel 49, stk. 1, at hver medlemsstat ved lov skal fastsætte regler bl.a. tilsynsmyndighedernes oprettelse (litra a), de kvalifikationer, der er nødvendige for at udøve hvervet som medlem af tilsynsmyndigheden (litra b), samt reglerne og procedurerne for udnævnelsen af medlemmerne af tilsynsmyndigheden (litra c).

Efter artikel 49, stk. 2, har tilsynsmyndighedens medlemmer og personale såvel under embeds- og ansættelsesperioden som efter dens ophør tavshedspligt i overensstemmelse med EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning, for så vidt angår alle fortrolige oplysninger, der er kommet til deres kendskab under udøvelsen af deres opgaver og beføjelser.

Udgangspunktet efter artikel 51, stk. 1, er, at en tilsynsmyndighed er kompetent til at udøve de opgaver og beføjelser, som den har fået tillagt efter forordningen, inden for dens egne medlemsstats område.

Artikel 51, stk. 1, fastslår således, at det er den "lokale" tilsynsmyndighed, som er kompetent til at udøve opgaver og beføjelser inden for dens egen medlemsstats område. Forordningens bestemmelser om den såkaldte one-stop-shop mekanisme, som følger nedenfor i artikel 51a samt kapitel 7, foreskriver, at der i visse tilfælde er en ledende tilsynsmyndighed (herefter "lead authority"), som er kompetent til at agere i en konkret sag. I disse tilfælde er den "lokale" tilsynsmyndighed ikke kompetent til at handle på egen hånd.

I henhold til artikel 51, stk. 1a, er den "lokale" tilsynsmyndighed, jf. artikel 51, stk. 1, også kompetent til at handle, hvor en anden tilsynsmyndighed har kompetence til at handle som "lead authority" overfor den samme

dataansvarlige, jf. artikel 51a, såfremt den konkrete sag vedrører grænseoverskridende behandling, jf. artikel 4, stk. 19b, litra a, men den konkrete behandling alene sker i den "lokale" tilsynsmyndigheds egen medlemsstat eller i tilfælde af grænseoverskridende behandling, jf. artikel 4, stk. 19b, litra b, men hvor behandlingen sandsynligvis alene påvirker eller alene vil påvirke registrerede, der befinder sig i den "lokale" tilsynsmyndigheds egen medlemsstat, væsentligt. I disse tilfælde skal den "lokale" tilsynsmyndighed uden unødigt ophold oplyse "lead authority" om myndighedens påtænkte afgørelse i sagen. Såfremt "lead authority" inden for tre uger efter orientering fra den "lokale" tilsynsmyndighed vurderer, at der er tale om grænseoverskridende behandling, finder artikel 54a anvendelse.

Af artikel 51, stk. 2, følger, at hvor behandlingen af personoplysninger er foretaget af offentlige myndigheder eller private aktører i henhold til artikel 6, stk. 1, litra c og e, skal tilsynsmyndigheden i den pågældende medlemsstat have eksklusiv kompetence.

Tilsynsmyndigheder har efter artikel 51, stk. 3, ikke kompetence til at føre tilsyn med behandlinger af personoplysninger, som domstole foretager som led i deres retspleje.

I artikel 51a uddybes den nærmere kompetence for "lead authority" i forhold til grænseoverskridende behandling af personoplysninger. Det følger således af artikel 51a, stk. 1, at det – uden at det berører artikel 51 – er tilsynsmyndigheden ved den dataansvarliges hovedvirksomhed eller ved den dataansvarliges eneste virksomhed i EU, som skal være kompetent til at handle som "lead authority" i tilfælde af grænseoverskridende behandling af personoplysninger efter proceduren i artikel 54a. "Lead authority" skal være den dataansvarliges eneste samtalepartner i forhold til den grænseoverskridende behandling.

Efter forslagets artikel 52 tillægges tilsynsmyndigheden en række opgaver, som skal udøves på tilsynsmyndighedens egne territorium. Det følger således bl.a. af artikel 52, stk. 1, at tilsynsmyndighederne – uden at det berører andre opgaver, som følger af forordningen – skal kontrollere og håndhæve anvendelsen af forordningen (litra a), fremme kendskabet til og uddannelsen om risici, regler, garantier og rettigheder i forbindelse med behandling af personoplysninger (litra b), i overensstemmelse med national lovgivning oplyse parlamentet, regeringen og andre institutioner og organer om lovgivningsmæssige og administrative forhold, som relaterer sig til beskyttelse af registreredes rettigheder og frihedsrettigheder med hensyn til

persondatabeskyttelse (litra ab), samt fremme dataansvarliges og databehandlers kendskab til deres forpligtelser i henhold til forordningen (litra ac).

Efter artikel 52, stk. 4, skal enhver tilsynsmyndighed lette indgivelse af klager, som der henvises til i stk. 1, litra b, ved bl.a. at stille en klageformular til rådighed, som også kan udfyldes elektronisk, uden at dette dog udelukker andre former for kommunikation

Efter artikel 52, stk. 5, skal tilsynsmyndighedens udøvelse af opgaver være uden omkostninger for den registrerede og eventuelle databeskyttelsesansvarlige.

Endelig følger det af artikel 52, stk. 6, at hvor anmodninger til tilsynsmyndigheden er åbenbart ubegrundede eller overdrevne, særligt som følge af deres gentagelse, kan tilsynsmyndigheden afvise at efterkomme anmodningen. Tilsynsmyndigheden har i disse tilfælde bevisbyrden for at anmodningen er åbenbart ubegrundet og overdreven.

Herudover indeholder forslaget i artikel 53 en bestemmelse om, at medlemsstaterne ved lov skal tildele tilsynsmyndigheden en række beføjelser. Udgangspunktet er, at disse beføjelser skal udøves af en tilsynsmyndighed på dens eget territorium, jf ovenfor om artikel 51, stk. 1.

Tilsynsmyndighedernes beføjelser er beskrevet i artikel 53, stk. 1, stk. 1b og stk. 1c, hvor der sondres mellem undersøgellesbeføjelser, korrigerende beføjelser samt autorisations- og rådgivningsbeføjelser.

Undersøgellesbeføjelserne er beskrevet i artikel 53, stk. 1, hvor det fremgår, at medlemsstaterne ved lov bl.a. skal give tilsynsmyndighederne mulighed for at kunne underrette den dataansvarlige eller databehandleren om en påstået overtrædelse af forordningen (litra d), at kunne få adgang fra den dataansvarlige og databehandleren til alle personoplysninger og al information i øvrigt, som er nødvendig for at udøve dens opgaver (litra da), og at kunne få adgang til alle den dataansvarliges eller databehandlerens lokaler, herunder databehandlingsudstyr og –midler, i overensstemmelse med EU- eller medlemsstatens processuelle regler (litra db).

Efter artikel 53, stk. 1b, skal medlemsstaterne endvidere ved lov give tilsynsmyndighederne en række korrigerende beføjelser. Tilsynsmyndighederne skal således bl.a. kunne udstede en advarsel til en dataansvarlig el-

ler en databehandler om, at en påtænkt behandling formentlig vil overtræde bestemmelser i forordningen (litra a), kunne pålægge den dataansvarlige eller databehandleren at efterkomme en registrerets anmodning om udøvelse af rettigheder i henhold til forordningen (litra ca), kunne påbyde den dataansvarlige eller databehandleren at bringe en ulovlig behandling i overensstemmelse med forordningen, samt kunne udstede en administrativ bøde i overensstemmelse med artikel 79 og 79a i tillæg til eller i stedet for en foranstaltning efter denne artikel, afhængig af omstændighederne i den konkrete sag (litra g).

Autorisations- og rådgivningsbeføjelser er beskrevet i artikel 53, stk. 1c. Det fremgår heraf, at medlemsstaterne ved lov bl.a. skal give tilsynsmyndighederne mulighed for at kunne rådgive den dataansvarlige i overensstemmelse med den forudgående høringsprocedure i artikel 34 (litra a), og – af egen drift eller efter anmodning – at kunne udstede udtalelser til parlamentet, til regeringen eller til andre institutioner eller organer i overensstemmelse med national lovgivning samt til offentligheden om ethvert emne relateret til persondatabeskyttelse (litra aa).

Af forslaget artikel 53, stk. 2, følger, at udøvelsen af de beføjelser som tilsynsmyndigheden tildeles i overensstemmelse med artikel 53, skal være underlagt passende sikkerhedsforanstaltninger, herunder adgang til effektive retsmidler og adgang til retfærdig rettergang, som det følger af EU- og medlemsstaternes lovgivning i overensstemmelse med EU's charter om grundlæggende rettigheder.

Endelig følger det af artikel 53, stk. 3, at hver medlemsstat ved lov skal sikre, at tilsynsmyndigheden har beføjelser til at indbringe overtrædelser af forordningen for de relevante myndigheder, og hvor det er nødvendigt, at påbegynde eller på anden måde deltage i en retssag med henblik på håndhævelse af reglerne i forordningen.

Artikel 54 vedrører tilsynsmyndighedens årlige aktivitetsrapport. Af bestemmelsen følger, at hver tilsynsmyndighed årligt skal udarbejde en rapport om sin virksomhed. Rapporten skal sendes til det nationale parlament, regering samt andre myndigheder, som er udpeget i national lovgivning. Rapporten skal endvidere stilles til rådighed for offentligheden, Kommissionen og Det Europæiske Databeskyttelsesråd.

2.8. Samarbejde og sammenhæng (forordningens kapitel VII)

Forordningens kapitel VII indeholder regler om samarbejde mellem tilsynsmyndighederne i EU. Reglerne foreskriver forskellige former for samarbejde, herunder regler om fælles beslutningstagen i visse sager, gensidig bistand og fælles operationer, ligesom kapitlet indeholder regler om en såkaldt "sammenhængsmekanisme", som skal sikre en ensartet anvendelse af forordningen, og som betyder, at Det Europæiske Databeskyttelsesråd i visse tilfælde skal udstede vejledende udtalelser samt i visse tilfælde træffe afgørelser, som er bindende for tilsynsmyndighederne.

Som den væsentligste nyskabelse i forhold til de gældende regler om tilsynsmyndighedernes kompetence foreslås der i kapitel 7 særlige regler om en såkaldt one-stop-shop mekanisme, som indebærer, at én tilsynsmyndighed ("lead authority") i visse grænseoverskridende sager vil være enekompetent til at træffe afgørelse i konkret sager.

"Lead authority", der som udgangspunkt er tilsynsmyndigheden ved den dataansvarliges hovedvirksomhed, bliver enekompetent i tilfælde af grænseoverskridende behandling af personoplysninger. Afgørelsen, som træffes af "lead authority" efter forudgående samarbejde med andre berørte tilsynsmyndigheder, jf. artikel 4, nr. 19a, skal meddeles af "lead authority" til hovedvirksomheden for behandlingen, jf. artikel 4, nr. 13, som herefter skal implementere afgørelsen i samtlige af dens virksomheder i EU.

Det følger af artikel 54a, stk. 1, at "lead authority" skal samarbejde med de andre berørte tilsynsmyndigheder i overensstemmelse med denne artikel i bestræbelsen på at opnå enighed. "Lead authority" og de andre berørte tilsynsmyndigheder skal udveksle al relevant information med hinanden.

Det følger af artikel 54a, stk. 2, at såfremt "lead authority" beslutter at undersøge en sag yderligere, skal "lead authority" uden unødigt ophold meddele relevante oplysninger om sagen til de andre berørte tilsynsmyndigheder. "Lead authority" skal også fremsende et udkast til afgørelse, hvoraf fremgår, om reglerne i forordningen er overtrådt eller ej, samt om udøvelsen af de beføjelser, der følger af artikel 53, stk. 1b. "Lead authority" skal i den forbindelse tage højde for de berørte tilsynsmyndigheders holdninger og tage behørigt hensyn til deres synspunkter.

Af artikel 54a, stk. 2b, følger at "lead authority" på ethvert tidspunkt kan anmode om, at de andre berørte tilsynsmyndigheder yder gensidig bistand i overensstemmelse med artikel 55 og gennemfører fælles operationer i overensstemmelse med artikel 56, herunder især i forbindelse med undersøgelser eller overvågning af gennemførelsen af foranstaltninger, der vedrører en dataansvarlig, der er etableret i en anden medlemsstat.

Dernæst følger det af artikel 54a, stk. 3, at såfremt en berørt tilsynsmyndighed inden for fire uger efter at have modtaget et udkast til afgørelse fra "lead authority" i overensstemmelse med stk. 2, udtrykker en alvorlig og begrundet indsigelse, så skal "lead authority", hvis den ikke følger indsigelsen, iværksætte sammenhængsmekanismen i artikel 57.

I de tilfælde, hvor der er flere end én berørt tilsynsmyndighed, skal "lead authority" ifølge artikel 54a, stk. 3a, alene iværksætte sammenhængsmekanismen i artikel 57, såfremt mindst en tredjedel af de berørte tilsynsmyndigheder har indgivet en alvorlig og begrundet indsigelse imod udkastet til afgørelse.

Såfremt "lead authority" har til hensigt at følge indsigelserne, følger det af artikel 54a, stk. 3b, at "lead authority" skal fremsende et revideret udkast til afgørelse til de berørte tilsynsmyndigheder. Det reviderede udkast skal være underlagt proceduren i stk. 3, inden for to uger.

I tilfælde af uoverensstemmelser mellem tilsynsmyndighederne om, hvorvidt en indsigelse er alvorlig og begrundet, skal "lead authority", jf. artikel 54, stk. 3c, iværksætte sammenhængsmekanismen i overensstemmelse med artikel 54a, stk. 3.

Såfremt ingen af de berørte tilsynsmyndigheder har fremsat indsigelser imod udkastet til afgørelse fra "lead authority" inden for den periode, der fremgår af stk. 3 og stk. 3b, skal "lead authority" og de berørte tilsynsmyndigheder efter artikel 54a, stk. 4, anses for at være enige i det foreliggende udkast til afgørelse.

Dernæst følger det af artikel 54a, stk. 4a, at "lead authority" skal vedtage afgørelsen og meddele den over for den dataansvarliges hovedvirksomhed eller eneste virksomhed i EU, samt informere de berørte tilsynsmyndigheder og Det Europæiske Databeskyttelsesråd om afgørelsen, herunder ved at give et resumé af relevant fakta og begrundelsen for afgørelsen. Tilsynsmyndigheden, som en klage er indgivet til, skal informere klageren om afgørelsen.

Som en undtagelse til artikel 54a, stk. 4a, følger det af artikel 54a, stk. 4b, at i de tilfælde, hvor en klage ikke bliver imødekommet eller i det hele afvises, skal den tilsynsmyndighed, hvortil klagen er indgivet, vedtage afgørelsen og meddele klageren herom, ligesom denne tilsynsmyndighed skal informere den dataansvarlige om afgørelsen.

Det følger af artikel 54a, stk. 4bb, at i de tilfælde, hvor "lead authority" og de berørte tilsynsmyndigheder er enige om alene delvist at imødekomme en klage eller alene delvist at afvise en klage, skal der vedtages separate afgørelser for hver af disse dele af klagen. "Lead authority" vedtager afgørelsen for den del, som vedrører foranstaltninger i forhold til den dataansvarlige og meddeler den dataansvarliges eller databehandlerens hovedvirksomhed eller eneste virksomhed inden for medlemsstatens territorium herom, mens tilsynsmyndigheden, der modtog klagen, skal vedtage den del af afgørelsen, der vedrører de dele af klagen, der ikke imødekommes eller afvises og meddele klageren dette.

Af artikel 54a, stk. 4c, følger, at den dataansvarlige efter at være meddelt afgørelsen i stk. 4a eller 4bb af "lead authority", skal fortage de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at behandlingen af personoplysninger i alle dens virksomheder i EU efterfølgende sker i overensstemmelse med afgørelsen. Den dataansvarlige skal oplyse "lead authority" om de foranstaltninger, der er foretaget for at efterkomme afgørelsen. "Lead authority" skal herefter informere de berørte tilsynsmyndigheder herom. De berørte tilsynsmyndigheder skal være bundet af afgørelsen.

Dernæst følger det af artikel 54a, stk. 4d, at såfremt en berørt tilsynsmyndighed i ekstraordinære situationer vurderer, at der et hastende behov for handling for at beskytte de registreredes interesser, finder hasteproceduren i artikel 61 anvendelse.

Endeligt følger det af artikel 54a, stk. 5, at "lead authority" og de berørte tilsynsmyndigheder skal sørge for elektronisk at udveksle de informationer, som krævet i denne artikel, i et standardiseret format.

Ud over det samarbejde, som tilsynsmyndigheder har i henhold til artikel 54a, indeholder forslagets artikel 55 regler om gensidig bistand. Det følger således af forslaget, at tilsynsmyndighederne udveksler oplysninger og yder hinanden gensidig bistand med henblik på at gennemføre og anvende forordningen på en ensartet måde og træffe foranstaltninger med henblik på et effektivt samarbejde med hinanden. Det gensidige samarbejde skal

bl.a. omfatte anmodning om oplysninger og tilsynsforanstaltninger, som f.eks. anmodning om gennemførelse af forudgående godkendelse, høring og inspektioner (artikel 55, stk. 1).

Det følger endvidere af forslaget, at hver tilsynsmyndighed skal træffe alle foranstaltninger, som er nødvendige for at besvare anmodninger fra en anden tilsynsmyndighed uden forsinkelse og senest en måned efter modtagelsen af anmodningen. Efter forslaget kan sådanne foranstaltninger bl.a. omfatte videregivelse af relevante oplysninger om *en* undersøgelse (artikel 55, stk. 2).

Det følger endvidere af artikel 55, stk. 8, at i de tilfælde, hvor en tilsynsmyndighed ikke inden for en måned efter modtagelse af en anmodning om bistand yder den information, som den er forpligtet til efter bestemmelsens stk. 5, kan den tilsynsmyndighed, som har anmodet om bistand, træffe afgørelse om en foreløbig foranstaltning, som skal gælde på dens eget territorium i overensstemmelse med artikel 51, stk. 1.

Dernæst følger det af artikel 55, stk. 9, at tilsynsmyndigheden angiver gyldighedsperioden for en sådan foreløbig foranstaltning. Denne periode må dog højst udgøre tre måneder.

Som en yderligere nyskabelse indeholder forslaget i artikel 56 udtrykkelige regler om, at tilsynsmyndigheder, hvor det er hensigtsmæssigt, kan udføre fælles aktiviteter, der bl.a. kan omfatte fælles undersøgelsesopgaver og fælles håndhævelsesforanstaltninger, hvor medlemmer af tilsynsmyndigheder eller tilsynsmyndighedens medarbejdere fra andre lande deltager (artikel 56, stk. 1).

Ifølge forslaget kan den såkaldte værtstilsynsmyndighed bl.a. i overensstemmelse med sin nationale lovgivning og med den udsendende tilsynsmyndigheds godkendelse delegerer beføjelser til den udsendende tilsynsmyndigheds medlemmer eller medarbejdere. For så vidt værtstilsynsmyndighedens lovgivning giver mulighed herfor, kan værtsmyndigheden endvidere tillade, at den udsendende tilsynsmyndigheds medlemmer eller medarbejdere udøver deres forvaltningsbeføjelser i overensstemmelse med den udsendende tilsynsmyndigheds lovgivning.

Forslagets artikel 56, stk. 3a-3c indeholder regler om ansvarsfordeling og lovvalg i forbindelse med erstatning for eventuelle skader som opstår i forbindelse med udførelse af de fælles aktiviteter.

Som en anden væsentlig nyskabelse indeholder kapitlet regler om den nævnte ”sammenhængsmekanisme”. Denne mekanisme har til formål at sikre, at tilsynsmyndighederne anvender forordningens regler på en ensartet og sammenhængende måde. Samlet set fremstår mekanismen som en væsentlig udbygning af det gældende databeskyttelsesdirektivs regler om samarbejde mellem tilsynsmyndighederne.

Mekanismen er forankret i Det Europæiske Databeskyttelsesråd, der er et nyt organ, der efter forslaget skal oprettes til formålet. Det Europæiske Databeskyttelsesråd, som sammensættes af medlemsstaternes tilsynsmyndigheder, skal erstatte den eksisterende Artikel 29-gruppe, som er oprettet i henhold til det gældende databeskyttelsesdirektiv fra 1995. Der lægges op til, at konkrete sager forelægges Det Europæiske Databeskyttelsesråd med henblik på, at Rådet kommer med en vejledende udtalelse (artikel 57, stk. 2) eller en bindende afgørelse (artikel 57, stk. 2a). I de tilfælde, hvor Det Europæiske Databeskyttelsesråd træffer bindende afgørelser, skal disse rettes mod de nationale tilsynsmyndigheder, som herefter er forpligtet til at træffe en national afgørelse i overensstemmelse med afgørelsen fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd.

Af forslaget artikel 57, stk. 1, følger, at tilsynsmyndigheder skal samarbejde med hinanden gennem sammenhængsmekanismen, der fastsættes i denne afdeling, for at opnå de formål, som er fastsat i artikel 46, stk. 1.

Efter forslagens artikel 57, stk. 2, skal Det Europæiske Databeskyttelsesråd udstede en vejledende udtalelse, når en tilsynsmyndighed har til hensigt at vedtage en foranstaltning, som er angivet i bestemmelsen. Den kompetente tilsynsmyndighed skal således eksempelvis sende et udkast til afgørelse til Det Europæiske Databeskyttelsesråd, når afgørelsen har til formål at vedtage en liste over behandlinger, som er underlagt kravet i artikel 33, stk. 2b, om konsekvensanalyse (litra c), når afgørelsen har til formål af fastlægge standard databeskyttelsesklausuler, jf. artikel 42, stk. 2, litra c (litra d), og når afgørelsen skal godkende bindende virksomhedsregler, jf. artikel 43 (litra f).

Det følger dernæst af artikel 57, stk. 2a, at det Europæiske Databeskyttelsesråd skal kunne træffe bindende afgørelser i en række tilfælde. Det gælder de tilfælde, som er refereret i artikel 54a, stk. 3, og hvor en berørt tilsynsmyndighed er fremkommet med en alvorlig og begrundet indsigelse imod et udkast til afgørelse, som er udarbejdet af ”lead authority”. Afgørelsen skal vedrøre alle emner, der er omfattet af den alvorlige og begrundede

dede indsigelse (litra a). Det samme gælder, jf. artikel 54a, stk. 3c, når tilsynsmyndighederne er uenige om, hvorvidt en indsigelse er alvorlig og begrundet. I disse tilfælde kan Det Europæiske Databeskyttelsesråd ved simpelt flertal beslutte, at den pågældende indsigelse ikke er alvorlig og begrundet. I sådanne tilfælde skal Det Europæiske Databeskyttelsesråd sende sagen retur til "lead authority" med henblik på at sagen behandles i overensstemmelse med proceduren i artikel 54a (litra b).

Det Europæiske Databeskyttelsesråd kan endvidere træffe bindende afgørelser i sager, hvor der uenighed om hvilken af de berørte tilsynsmyndigheder, der er kompetent overfor hovedvirksomheden (litra c). Endvidere kan Rådet træffe en bindende afgørelse i tilfælde, hvor en kompetent tilsynsmyndighed ikke overholder sine forpligtelser om gensidig bistand i overensstemmelse med artikel 55 eller om fælles aktiviteter i overensstemmelse med artikel 56. I disse tilfælde kan enhver berørt tilsynsmyndighed eller Kommissionen meddele Det Europæiske Databeskyttelsesråd dette (litra d).

Endeligt følger det af artikel 57, stk. 2a, litra e, at Det Europæiske Databeskyttelsesråd kan træffe en bindende afgørelse, såfremt en tilsynsmyndighed ikke anmoder Det Europæiske Databeskyttelsesråd om en udtalelse i de tilfælde, som er nævnt i artikel 57, stk. 2, eller ikke følger en udtalelse, som er afgivet af Det Europæiske Databeskyttelsesråd i henhold til artikel 58.

Det følger af artikel 57, stk. 2c, at enhver tilsynsmyndighed, formanden for Det Europæiske Databeskyttelsesråd samt Kommissionen kan anmode om at ethvert almengyldigt spørgsmål eller ethvert spørgsmål, der har virkning i flere end en medlemsstat, kan indbringes for Det Europæiske Databeskyttelsesråd med henblik på Rådets udtalelse herom.

Artikel 58 vedrører bl.a. vedtagelse af vejledende udtalelser fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd, jf. artikel 57, stk. 2 og 2c.

Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal efter artikel 58, stk. 7, komme med en udtalelse om sagens genstand i de tilfælde, hvor en sag er omfattet af artikel 57, stk. 2 og 2c, medmindre Rådet allerede har udstedt en udtalelse i en tilsvarende sag. Udtalelsen skal udstedes inden for en måned og skal vedtages ved simpelt flertal af medlemmerne af Rådet. Perioden på en måned kan forlænges med yderligere en måned under hensyntagen til sagens kompleksitet. Såfremt et medlem af Rådet ikke inden for den angivne periode er kommet med indsigelser overfor den udtalelse, som er rund-

sendt, jf. artikel 57, stk. 6, skal myndigheden anses for at være enig i udkastet til udtalelse.

Inden udløbet af den periode, som er angivet i artikel 58, stk. 7, kan den kompetente tilsynsmyndighed ikke træffe den afgørelse, som er forelagt Rådet, jf. artikel 57, stk. 2 (artikel 58, stk. 7a).

Den tilsynsmyndighed, som der er henvist til i artikel 57, stk. 2, skal tage størst muligt hensyn til udtalelsen fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd og skal inden for to uger efter modtagelse af udtalelsen elektronisk meddele formanden for Det Europæiske Databeskyttelsesråd om hvorvidt udkastet til afgørelse fastholdes eller vil blive ændret, og i givet fald meddele ændringerne. I de tilfælde, hvor den berørte tilsynsmyndighed meddeler, at den ikke agter at følge en udtalelse fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd helt eller delvist, skal den inden for fristen, som er angivet i stk. 8, meddele formanden for Rådet begrundelsen for, at udtalelsen ikke følges (artikel 58, stk. 9).

Artikel 58a vedrører bl.a. vedtagelse af bindende afgørelser fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd, jf. artikel 57, stk. 2a.

Det følger således af artikel 58a, stk. 1, at i de tilfælde, som er nævnt i artikel 57, stk. 2a, skal Det Europæiske Databeskyttelsesråd træffe en afgørelse om sagens genstand for at sikre korrekt og konsekvent anvendelse af forordningen i konkrete sager. Afgørelsen skal være begrundet og skal være rettet mod "lead authority" samt alle berørte tilsynsmyndigheder og skal være bindende for dem.

Afgørelsen fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal være vedtaget inden for en måned efter, at sagen er henvist til Rådet, af et to-tredjedels flertal af medlemmerne af Rådet. Denne periode kan forlængelse yderligere en måned på baggrund af sagens kompleksitet (artikel 58a, stk. 2)

Såfremt Det Europæiske Databeskyttelsesråd ikke er i stand til at vedtage en afgørelse inden for fristen i stk. 2, skal den ved et simpelt flertal af medlemmerne vedtage en afgørelse inden for 2 uger efter udløbet af den 2. måned, som der henvises til i stk. 2. I tilfælde af stemmelighed, skal afgørelsen vedtages af Rådets formand (artikel 58a, stk. 3).

De berørte tilsynsmyndigheder skal ikke – inden for fristen, som er nævnt i artikel 58a, stk. 1 – træffe en afgørelse om sagens genstand, såfremt sagen er forelagt Det Europæiske Databeskyttelsesråd (artikel 58a, stk. 4).

I henhold til artikel 58a, stk. 6, skal formanden for Det Europæiske Databeskyttelsesråd uden unødigt forsinkelse meddele de berørte tilsynsmyndigheder samt efter omstændighederne den dataansvarlige og klageren om afgørelsen, som er truffet efter stk. 1. Formanden skal endvidere informere Kommissionen.

”Lead authority” eller den tilsynsmyndighed, som har modtaget en klage, skal – uden unødigt forsinkelse og senest inden for en måned efter, at Det Europæiske Databeskyttelsesråd har meddelt Rådets afgørelse – vedtage deres endelige afgørelse på baggrund af afgørelsen fra Rådet. Den endelige afgørelse fra den berørte tilsynsmyndighed skal vedtages i overensstemmelse med artikler 54a, stk. 4a, 4b og 4bb.

Som en undtagelse til sammanhængsmekanismen og one-stop-shop mekanismen, jf. ovenfor kan en tilsynsmyndighed efter artikel 61 i hastende tilfælde træffe en foreløbig foranstaltning med en specifik gyldighedsperiode, som skal have retsvirkning i tilsynsmyndighedens egen medlemsstat, uden at forelægge dette for Det Europæiske Databeskyttelsesråd gennem sammenhængsmekanismen eller ved anvendelse af proceduren i artikel 54a, hvis vedtagelse er nødvendig for at beskytte den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder. Tilsynsmyndigheden skal i disse tilfælde uden forsinkelse underrette Det Europæiske Databeskyttelsesråd og Kommissionen herom, samt begrundelsen for vedtagelse (artikel 61, stk. 1). Når en tilsynsmyndighed har truffet afgørelse om en foreløbig foranstaltning, jf. stk. 1, og tilsynsmyndigheden vurderer, at det haster at vedtage en endelig afgørelse, kan tilsynsmyndigheden fremkomme med en begrundet anmodning om, at Det Europæiske Databeskyttelsesråd kommer med en hastende udtalelse eller en hastende bindende afgørelse (artikel 61, stk. 2).

Enhver tilsynsmyndighed kan anmode om en hastende udtalelse eller hastende bindende afgørelse fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd i de tilfælde, hvor en kompetent tilsynsmyndighed ikke har truffet de fornødne foranstaltninger i tilfælde, hvor der er et hastende behov for at handle for at sikre den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder. Tilsynsmyndigheden skal i disse tilfælde begrunde anmodningen om en udtalelse eller afgørelse, herunder fremkomme med en begrundelse for sagens hastende karakter (artikel 61, stk. 3).

Som en undtagelse til artikel 58, stk. 7, samt artikel 58a, stk. 2, skal en hastende udtalelse eller hastende afgørelse, som omhandlet i artikel 61, stk. 2 og 3, vedtages inden for to uger ved et simpelt flertal af medlemmerne af Det Europæiske Databeskyttelsesråd.

Efter artikel 62, stk. 1, kan Kommissionen vedtage gennemførelsesretsakter med et generelt anvendelsesområde for at angive ordningerne for elektronisk udveksling af oplysninger mellem tilsynsmyndighederne og mellem tilsynsmyndighederne og Det Europæiske Databeskyttelsesråd, navnlig det standardformat, der er nævnt i artikel 57, stk. 5 og 6, samt artikel 58, stk. 8.

Afdeling 3 i kapitel 7 vedrører de nærmere regler om bl.a. oprettelse af Det Europæiske Databeskyttelsesråd. Da Rådet skal have beføjelse til at træffe bindende afgørelser, er det en forudsætning, at det oprettes som et selvstændigt EU-organ med juridisk personlighed.

Det følger derfor af artikel 64, stk. 1a, at Det Europæiske Databeskyttelsesråd oprettes som et EU-organ, og at det skal have juridisk personlighed. Det følger endvidere af bestemmelsens stk. 1b, at Rådet skal repræsenteres ved dets formand. Efter forslaget artikel 64, stk. 2, skal Databeskyttelsesrådet sammensættes af direktøren for tilsynsmyndigheden i hver medlemsstat eller dennes repræsentant og Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse.

Ifølge artikel 64, stk. 4, har Kommissionen ret til at deltage i Det Europæiske Databeskyttelsesråds aktiviteter og møder, og skal udpege en repræsentant, som ikke har stemmeret.

Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal efter artikel 65, stk. 1, udøve sine opgaver og beføjelser i henhold til artikel 66 og 67 uafhængigt. Uden at det berører anmodninger fra Kommissionen i overensstemmelse med artikel 66, stk. 1 og 2, skal Det Europæiske Databeskyttelsesråd i forbindelse med udøvelse af opgaver og beføjelser ikke søge eller modtage instruktioner fra nogen (artikel 65, stk. 2).

Det Europæiske Databeskyttelsesråds opgaver fremgår af forslaget artikel 66. Det følger heraf, at Rådet skal fremme en ensartet anvendelse af forordningen. I den forbindelse skal Det Europæiske Databeskyttelsesråd bl.a. af egen drift eller efter anmodning fra Kommissionen overvåge og sikre en korrekt anvendelse af forordningen i de sager, som der henvises til i artikel 57, stk. 2a (litra aa), rådgive Kommissionen om ethvert

spørgsmål vedrørende beskyttelse af personoplysninger i EU, herunder om ethvert forslag til ændring af forordningen (litra a), samt udarbejde retningslinjer til tilsynsmyndighederne angående anvendelse af de foranstaltninger, som der henvises til i artikel 53, stk. 1, 1b og 1c samt fastlæggelsen af administrative bøder efter artikel 79 og 79a (litra ba).

Efter artikel 67, stk. 2, skal Rådet udarbejde en årlig rapport som spørgsmål om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i Den Europæiske Union, samt – såfremt det er relevant – i tredjelande og internationale organisationer. Rapporten skal offentliggøres og fremsendes til Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen. Den årlige rapport skal bl.a. indeholde en gennemgang af den praktiske anvendelse af EDPB's retningslinjer og anbefalinger.

Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal efter artikel 68, stk. 1, vedtage bindende afgørelser, som nævnt i artikel 57, stk. 2a, ved to-tredjedels flertal af dets medlemmer. Vedtagelse af beslutninger, der er relateret til opgaverne i artikel 66, skal ske ved simpelt flertal.

Rådet vedtager sin egen forretningsorden ved to-tredjedels flertal af dets medlemmer og skal tilrettelægge sin egen drift (artikel 68, stk. 2).

Efter artikel 69, stk. 1, skal Det Europæiske Databeskyttelsesråd vælge en formand og to næstformænd blandt sine medlemmer. Efter bestemmelsens stk. 2 er embedsperiode for formanden og de to næstformænd fem år og kan forlænges én gang.

Efter artikel 70, stk. 1, skal formanden indkalde til møder og forberede dagsordenen (litra a), meddele de afgørelser, som er truffet af Rådet, jf. artikel 58a, til "lead authority" og de berørte tilsynsmyndigheder (litra aa) samt sikre Rådets rettidige opgavevaretagelse, herunder især i forhold til sammenhængsmekanismen i artikel 57.

Efter artikel 71, stk. 1, skal Det Europæiske Databeskyttelsesråd have et sekretariat. Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse skal stille et sekretariat til rådighed. Sekretariatet skal efter artikel 71, stk. 2, yde analytisk, administrativ og logistisk støtte til Rådet.

Det fremgår af artikel 71, stk. 3, at sekretariatet bl.a. skal være ansvarlig for Rådets daglige arbejde (litra a), samt kommunikationen mellem medlemmerne af Det Europæiske Databeskyttelsesråd, dets formand og Kom-

missionen og for kommunikationen med andre institutioner og offentligheden (litra b).

Efter artikel 72, stk. 1, er drøftelser i Det Europæiske Databeskyttelsesråd fortrolige.

2.9. Klageadgang, ansvar og sanktioner (forordningens kapitel VIII)

Forslagets artikel 73, stk. 1, indeholder en bestemmelse om, at den registrerede har ret til at indgive klage til tilsynsmyndigheden i den medlemsstat, hvor hovedvirksomheden er beliggende (dvs. til "lead authority") eller i den medlemsstat, hvor den pågældende bor, hvis den registrerede finder, at behandlingen af den pågældendes personoplysninger ikke er i overensstemmelse med bestemmelserne i forordningen.

Den tilsynsmyndighed, som har modtaget en klage, skal ikke anvende nogen korrigerende beføjelser, som er nævnt i artikel 53, stk. 1b, hvis en mulig overtrædelse af de samme rettigheder forårsaget af den samme behandling allerede prøves ved en domstol, jf. artikel 74, for så vidt den registrerede også er part i sagen, som føres ved domstolen (artikel 73, stk. 1a).

Når en tilsynsmyndighed modtager en klage, som myndigheden ikke er kompetent til at behandle, skal myndigheden videresende klagen til den kompetente myndighed (artikel 73, stk. 4). Den tilsynsmyndighed, som har modtaget en klage, skal efter artikel 73, stk. 5, orientere klageren om sagens behandling samt afgørelsen i sagen. Såfremt den kompetente tilsynsmyndighed finder, at en klage er grundløs, skal myndigheden underrette klageren herom, oplyse om grundene for afvisning af klagen og muligheden for domstolsprøvelse efter artikel 74.

Det følger af artikel 74, stk. 1, at enhver fysisk eller juridisk person har ret til domstolsprøvelse af afgørelser, der er truffet af en tilsynsmyndighed vedrørende den pågældende. Dertil følger det af artikel 74, stk. 2, at den registrerede skal have ret til et retsmiddel i de tilfælde, hvor en tilsynsmyndighed vælger ikke at behandle en klage, afviser en klage helt eller delvist, eller ikke inden for tre måneder – eller en kortere periode, som er fastsat i national lovgivning – underretter den registrerede om forløbet eller resultatet af en klage.

En sag mod en tilsynsmyndigheds afgørelse skal efter artikel 74, stk. 3, anlægges ved domstolen i den medlemsstat, hvor tilsynsmyndigheden er

etableret og i overensstemmelse med de regler, der gælder i den pågældende medlemsstat.

Herudover følger det af artikel 75, stk. 1, at registrerede skal have mulighed for domstolsprøvelse, hvis de finder, at deres rettigheder i henhold til forordningen er blevet krænket som følge af behandlingen af personoplysninger i strid med forordningen. En sag mod en dataansvarlig eller en databehandler skal ifølge artikel 75, stk. 2, anlægges ved domstolen i den medlemsstat, hvor den dataansvarlige eller databehandleren er etableret i overensstemmelse med de regler, der gælder i den pågældende medlemsstat. Alternativt kan en sådan sag også anlægges ved domstolen i den medlemsstat, hvor den registrerede har sit sædvanlige opholdssted, medmindre den dataansvarlige er en offentlig myndighed, der udøver offentligretlige beføjelser.

Artikel 76, stk. 1, indeholder en bestemmelse om, at den registrerede skal have ret til at overlade retten til på den registreredes vegne at indgive en klage, at indbringe en afgørelse fra en tilsynsmyndighed for domstolene samt at føre en sag mod en dataansvarlig eller en databehandler til et organ, en organisation eller sammenslutning, som er oprettet i henhold til lovgivningen i den pågældende medlemsstat, og hvis formål bl.a. er at beskytte registreredes rettigheder og frihedsrettigheder i forbindelse med beskyttelse af personoplysninger

De samme organisationer mv. har efter artikel 76, stk. 1a, ret til – uafhængigt af en klage fra en registreret – at indgive klage til en tilsynsmyndighed, hvis de vurderer, at et brud på persondatasikkerheden omfattet af artikel 32, stk. 2, har fundet sted (brud på persondatasikkerheden, som alvorligt påvirker den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder).

I de tilfælde, hvor en domstol i forbindelse med en domstolsprøvelse har rimelige grunde til at tro, at en sag vedrørende den samme behandling finder sted ved en domstol i en anden medlemsstat, skal den efter artikel 76a, stk. 1, kontakte domstolen i den anden medlemsstat for at få dette bekræftet. Såfremt en mulig overtrædelse af de samme rettigheder i forbindelse med den samme behandling allerede bliver prøvet for en domstol i en anden medlemsstat, kan en domstol suspendere sin behandling af sagen, såfremt sagen i den anden medlemsstat har de samme parter (artikel 76a, stk. 2).

I forbindelse med, at Det Europæiske Databeskyttelsesråd oprettes som et selvstændigt EU-organ med beføjelse til at træffe afgørelser, som er bindende for de berørte tilsynsmyndigheder, der er indføjet en bestemmelse i forordningen om indbringelse af sager for EU-domstolen.

Det følger af artikel 76b, stk. 1, at sager kan indbringes for EU-domstolen i overensstemmelse med artikel 263 i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), således at domstolen kan prøve lovligheden af afgørelser efter forordningens artikel 58a fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd. Sådanne sager kan indbringes for EU-domstolen af tilsynsmyndigheder, medlemsstater samt EU-institutioner, såvel som fysiske og juridiske personer, som er blevet notificeret om en afgørelse fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd eller som er direkte og individuelt berørt af en sådan afgørelse, herunder registrerede, som har indgivet en klage i overensstemmelse med artikel 73.

Efter artikel 76b, stk. 2, vil udløbet af tidsfristen i artikel 263, stk. 6, i TEUF samt i Rettens forretningsorden, ikke forhindre de personer, som er nævnt i stk. 1, fra at indbringe spørgsmålet om lovligheden af en afgørelse fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd for en national domstol i overensstemmelse med forordningens artikel 74 eller 75, hvorefter den nationale domstol kan anmode EU-domstolen om en præjudiciel afgørelse om gyldigheden af enhver afgørelse fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd i overensstemmelse med artikel 267 i TEUF.

Hvor Det Europæiske Databeskyttelsesråd meddeler sin afgørelse i overensstemmelse med artikel 58a, stk. 6, skal meddelelsen indeholde oplysning om muligheden for, at de i stk. 1 angivne personer kan indlede et annullationssøgsmål ved EU-domsolen i overensstemmelse med artikel 263 i TEUF såvel som fristen for et sådant søgsmål i overensstemmelse med artikel 263, stk. 6, samt Rettens forretningsorden. Meddelelsen skal også indeholde oplysninger om muligheden, som er angivet i bestemmelsens stk. 2 (artikel 76b, stk. 3).

I de tilfælde, hvor Det Europæiske Databeskyttelsesråd er forpligtet til at handle, men ikke træffer en afgørelse, kan en sag om passivitet blive indbragt for EU-domstolen i overensstemmelse med artikel 265 i TEUF (artikel 76b, stk. 4). Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal tage tilstrækkelige foranstaltninger for at overholde afgørelsen fra EU-domstolen (artikel 76b, stk. 5).

Forslaget indeholder i artikel 77, stk. 1, en bestemmelse om, at enhver, som har lidt skade som følge af, at en behandling, der ikke er i overensstemmelse med forordningen, har ret til erstatning for den forvoldte skade fra den dataansvarlige eller databehandleren. Ifølge artikel 77, stk. 2, skal dataansvarlige og databehandlere være solidarisk ansvarlige for hele skadesbeløbet. Efter artikel 77, stk. 3, kan en dataansvarlig eller databehandler fritages helt eller delvist for erstatningsansvar, hvis den dataansvarlig eller databehandleren kan bevise, at de ikke er skyld i den begivenhed, som har medført skaden.

Som en væsentlig nyskabelse indeholder kapitel VIII udførlige regler om, at de nationale tilsynsmyndigheder har beføjelse til at anvende administrative bøder.

Det følger af artikel 79, stk. 1, at enhver kompetent tilsynsmyndighed skal være bemyndiget til at udstede administrative bøder for overtrædelse af forordningen. De administrative bøder skal – afhængig af de konkrete omstændigheder – udstedes i tillæg til eller i stedet for en foranstaltning, som er nævnt i artikel 53.

Ifølge artikel 79, stk. 2, skal den administrative bøde i hvert enkelt tilfælde være effektiv, proportional og afskrækkende. Derudover indeholder artikel 79, stk. 2a, en omfangsrig liste – der dog ikke er udtømmende – over hensyn, som en tilsynsmyndighed skal inddrage i forbindelse med fastlæggelse af, om der skal pålægges en bøde og i givet fald, hvor stor denne bøde skal være. Tilsynsmyndigheden skal inddrage overtrædelses karakter, grovhed og varighed under hensyntagen til behandlingens karakter, omfang og formål (litra a), overtrædelsens forsætlige eller uagtsomme karakter (litra b), antallet af registrerede, som er berørt af overtrædelsen og graden af den skade de har lidt (litra c), hvilke foranstaltninger den dataansvarlige eller databehandleren har taget for at afhjælpe den skade, som den registrerede har lidt (litra d), graden af den dataansvarliges og databehandlerens ansvar under hensyntagen til tekniske og organisatoriske foranstaltninger, som er gennemført, jf. artikel 23 og 30 (om behandlingssikkerhed) (litra e) og om den dataansvarlige eller databehandleren tidligere har overtrådt forordningen (litra f). Herudover skal det inddrages, om der direkte eller indirekte er opnået økonomiske fordele på grund af overtrædelsen, eller om økonomiske tab er blevet forhindret (litra g), måden overtrædelsen kom til tilsynsmyndigheds kendskab, herunder især om – og i hvilket omfang – den dataansvarlige eller databehandleren har anmeldt bruddet (litra h), overholdelse af foranstaltninger, som er nævnt i artikel 53, stk. 1, litra b

og c og stk. 1b, litra a, d, e og f (om tilsynsmyndighed beføjelser, herunder muligheden for at give påbud og forbud) (litra i) og overholdelse af godkendte adfærdskodekser, jf. artikel 38, eller certificeringsmærkninger, jf. artikel 39 (litra i). Tilsynsmyndigheden skal herudover inddrage alle andre skærpende eller formildende forhold i den konkrete sag (litra m).

Det følger af artikel 79, stk. 2b, at såfremt tilsynsmyndigheden ved overvejelse af disse hensyn kommer frem til, at overtrædelsen er af mindre alvorlig karakter, kan den vælge at give en reprimande, jf. artikel 53, stk. 1b, litra b.

Enhver medlemsstat kan efter artikel 79, stk. 3b, fastsætte regler om, hvorvidt offentlige myndigheder kan idømmes administrative bøder, og i hvilket omfang dette i givet fald kan ske.

Tilsynsmyndighedens udøvelse af beføjelsen til at udstede administrative bøder efter artikel 79, skal efter artikel 79, stk. 4, være underlagt passende proceduremæssige garantier i overensstemmelse med EU-lovgivning og medlemsstatslovgivning, herunder effektiv klageadgang og en retfærdig rettergang.

Ifølge artikel 79a skal administrative bøder pålægges ud fra en niveaumæssig graduering fastsat efter karakteren af de overtrædelser, der er begået. Det er i artikel 79a udtømmende opregnet de bestemmelser, hvor en overtrædelse kan medføre en administrativ bøde.

Der er lagt op til, at der på hvert niveau skal henvises til et maksimumbeløb, og at der for så vidt angår koncerner skal henvises til en procentsats af virksomhedens totale årlige globale omsætning baseret på det forudgående regnskabsår, jf. artikel 79a, stk. 1, 2 og 3. Der er på nuværende tidspunkt ikke taget stilling til, hvor høje disse beløb eller procentsatser skal være.

Første niveau indebærer, jf. artikel 79a, stk. 1, at tilsynsmyndigheden kan pålægge en bøde i de tilfælde, hvor den dataansvarlige forsætligt eller uagtsomt ikke besvarer en henvendelse fra en registreret inden for den frist, som fremgår af artikel 12, stk. 2 (litra a) eller i strid med artikel 12, stk. 4, opkræver et gebyr for meddelelse af information til den registrerede (litra b). I Kommissionens forslag var foreslået, at bøderne i det første niveau skulle udgøre op til 250.000 euro, eller, hvis der drejede sig om en virksomhed op til 0,5 % af dens årlige globale omsætning.

Andet niveau indebærer, jf. artikel 79a, stk. 2, at tilsynsmyndigheden kan pålægge den dataansvarlige eller databehandleren en bøde i de tilfælde, hvor den dataansvarlige eller databehandleren forsætligt eller uagtsomt undlader at meddele den registrerede oplysninger – eller meddeler ufuldstændige oplysninger – eller ikke meddeler oplysninger rettidigt eller i en tilstrækkelig gennemsigtig form for den registrerede, jf. artikel 12, stk. 3, artikel 14 og artikel 14a (litra a), hvis den dataansvarlige eller databehandleren ikke giver den registrerede adgang til indsigt, jf. artikel 15, ikke berigtiger oplysninger, jf. artikel 16, eller ikke overholder kravene i artikel 17, 17a, 17b, 18 og 19 (litra b), hvis de dataansvarlige ikke – eller ikke i tilstrækkelig grad – fordeler ansvaret i overensstemmelse med artikel 24 (litra e), eller den dataansvarlige eller databehandleren ikke opfylder kravene om opbevaring af dokumentation, jf. artikel 28 og artikel 31, stk. 4 (litra f). I Kommissionens forslag var det foreslået, at bøderne i det andet niveau skulle udgøre op til 500.000 euro, eller hvis det drejede sig om en virksomhed op til 1 % af dens årlige globale omsætning.

Det tredje niveau indebærer efter artikel 79a, stk. 3, at tilsynsmyndigheden kan pålægge den dataansvarlige eller databehandleren en bøde i de tilfælde, hvor den dataansvarlige eller databehandleren forsætligt eller uagtsomt behandler personoplysninger uden at have et lovligt behandlingsgrundlag eller ikke overholder betingelserne om samtykke i artikel 6, 7, 8 og 9 (litra a), ikke overholder betingelserne i forhold til profilering i artikel 20 (litra d), ikke gennemfører tilstrækkelige foranstaltninger eller ikke er i stand til at demonstrere overholdelse af artikel 22 og 30 (litra e), ikke udpeger en repræsentant, jf. artikel 25 (litra f) eller behandler eller giver instrukser om behandling i strid med artikel 26 (litra g). Dertil kan tilsynsmyndigheden pålægge en bøde, hvis den dataansvarlige eller databehandleren forsætligt eller uagtsomt ikke meddeler et brud på datasikkerheden til tilsynsmyndigheden, eller hvis de pågældende ikke rettidigt eller fuldstændigt anmelder et brud til tilsynsmyndigheden eller underretter den registrerede i overensstemmelse med artikel 31 og 32 (litra h), eller hvis den dataansvarlige eller databehandleren ikke udarbejder en konsekvensanalyse, når dette er påkrævet, jf. artikel 33, eller behandler oplysninger uden forudgående høring af tilsynsmyndigheden i strid med artikel 34, stk. 1 (litra i). Desuden kan den dataansvarlige eller databehandleren pålægges en bøde, hvis den pågældende forsætligt eller uagtsomt misbruger en databeskyttelsesmærkning, jf. artikel 39, eller ikke opfylder betingelserne og procedurerne, der er fastsat i artikel 38a og 39a (litra k). Endelig kan den dataansvarlige eller databehandleren pålægges en bøde, såfremt den pågældende forsætligt eller uagtsomt overfører oplysninger til et tredjeland i strid med reglerne i

artikel 40 til 44 (litra l), eller hvis den pågældende ikke overholder et påbud, et midlertidigt eller definitivt forbud om behandling eller en suspension af en videregivelse, som er givet efter artikel 53, stk. 1, eller ikke giver tilsynsmyndigheden adgang til lokaler mv. i strid med artikel 53, stk. 1b (litra m). I Kommissionens forslag var det foreslået, at bøderne i det tredje og sidste niveau skulle udgøre op til 1.000.000 euro, eller, hvis det drejede sig om en virksomhed op til 2 % af dens årlige globale omsætning.

Det følger af artikel 79a, stk. 3a, at i tilfælde, hvor en dataansvarlig eller databehandler, som forsætligt eller uagtsomt overtræder flere bestemmelser, som er angivet i artikel 79a, stk. 1, 2 og 3, skal den samlede bøde ikke overskride det beløb, som er fastsat for den groveste overtrædelse. Endvidere følger det af artikel 79a, stk. 3a, at den administrative bøde skal være højere end den økonomiske fordel, som er opnået ved overtrædelsen af reglerne. Såfremt det maksimum, som er angivet i forordningen, ikke er tilstrækkeligt til at fratage den økonomiske fordel, som er opnået, skal tilsynsmyndigheden have mulighed for at udstede en bøde, der er højere end det angivne maksimum.

Medlemsstater skal efter artikel 79b, stk. 1, i den nationale lovgivning fastlægge regler om straffe for overtrædelse af bestemmelser i forordningen, som ikke kan medføre en administrativ bøde, ligesom det skal sikres at disse gennemføres. Disse straffe skal være effektive, proportionale og afskrækkende.

2.10. Bestemmelser vedrørende specifikke databehandlingssituationer (forordningens kapitel IX)

Kapitlet indeholder en række bestemmelser om behandling af personoplysninger i særlige situationer, herunder i ansættelsesforhold og til brug for historiske, statistiske eller forskningsformål.

I artikel 80, stk. 1, fastslås, at medlemsstatslovgivning skal forene retten til databeskyttelse, som følger af denne forordning, med retten til ytringsfrihed og information, herunder behandlingen af personoplysninger til journalistiske formål, kunstneriske formål og litterær virksomhed.

Det følger dernæst af artikel 80, stk. 2, at medlemsstaterne for de formål, som følger af stk. 1, kan fastsætte fritagelser og undtagelser i forhold til bestemmelserne i forordningens kapitel II (principper), kapitel III (den registreredes rettigheder), kapitel IV (den dataansvarlige og databehandle-

ren), kapitel V (overførsel af personoplysninger til tredjeland og internationale organisationer), kapitel VII (samarbejde og sammenhæng), såfremt det er nødvendigt for at kunne forene retten til beskyttelse af personoplysninger med retten til ytringsfrihed og information.

Det følger af artikel 80a, at personoplysninger i officielle dokumenter, som en offentlig myndighed eller offentligt organ har i sin besiddelse, kan videregives i overensstemmelse med EU-lovgivning eller medlemsstatslovgivning, som myndigheden eller organet er underlagt, for at forene retten til offentlig adgang til disse dokumenter med retten til beskyttelse af personoplysninger, som følger af forordningen. Det følger af den tilhørende præambelbetragtning 18, at offentlige myndigheder eller organer i denne sammenhæng skal omfatte samtlige organer, som er underlagt nationale regler om aktindsigt.

Efter artikel 80b kan medlemsstaterne bestemme på hvilke betingelser et nationalt identifikationsnummer eller andre almene midler til identifikation kan gøres til genstand for behandling. Nationale identifikationsnumre eller andre almene midler til identifikation skal kun anvendes under de fornødne garantier for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder.

I medfør af artikel 82. stk. 1, kan medlemsstaterne specificere anvendelsen af reglerne i forordningen for at sikre beskyttelse af rettigheder og frihedsrettigheder i forbindelse med behandlingen af arbejdstageres personoplysninger i ansættelsesforhold, særligt i forbindelse med ansættelse, ansættelseskontrakter, herunder godtgørelse for forpligtelser fastsat ved lov eller kollektive overenskomster, arbejdets ledelse, planlægning og tilrettelæggelse, lighed og mangfoldighed på arbejdspladsen, sundhed og sikkerhed på arbejdet, beskyttelsen af de ansattes og kunders ejendom. Derudover kan specificering ske i forbindelse med individuel og kollektiv udøvelse og brug af rettigheder og fordele i forbindelse med ansættelse og i forbindelse med ophør af ansættelsesforhold.

Det følger herefter af artikel 82, stk. 2, at hver medlemsstat skal meddele Kommissionen de bestemmelser som vedtages i henhold til stk. 1., senest den dato, der er fastsat i artikel 91, stk. 2, og straks underrette om eventuelle senere ændringer af disse.

Kapitel IX indeholder endvidere bestemmelser om behandling af personoplysninger til arkivformål samt til historiske, statistiske og videnskabelige formål.

Det følger af artikel 83, stk. 1, at såfremt personoplysninger behandles med henblik på arkivformål samt historiske, statistiske og videnskabelige formål, kan EU- eller medlemsstaternes lovgivning, som sikrer fornødne sikkerhedsforanstaltninger for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, fastsætte undtagelser fra bestemmelserne i artikel 14a, stk. 1 og 2, samt artikel 15, 16, 17, 17a, 18 og 19, for så vidt disse undtagelser er nødvendige for opfyldelsen af et specifikt formål.

Det følger dernæst af artikel 83, stk. 2, at de fornødne sikkerhedsforanstaltninger, som er nævnt i stk. 1, skal sikre, at teknologiske og/eller organisatoriske beskyttelsesforanstaltninger i medfør af forordningens kapitel IV er anvendt i forhold til personoplysningerne. Disse foranstaltninger skal især gøre de pågældende oplysninger uforståelige for alle andre personer, end dem, der har autoriseret adgang til oplysningerne, medmindre disse foranstaltninger umuliggør opnåelse af det formål, der er med behandlingen af personoplysningerne, og et sådant formål ikke kan opfyldes på anden måde.

Det følger af artikel 84, stk. 1, at medlemsstaterne kan vedtage specifikke regler om tilsynsmyndighedernes undersøgelsesbeføjelser i henhold til artikel 53, stk. 1, litra da og db, i forhold til dataansvarlige og databehandlere, der i henhold til national lovgivning eller regler fastlagt af nationale kompetente organer, er underlagt faglig eller anden tilsvarende tavshedspligt eller underlagt et kodeks om faglig etik, som efterses og håndhæves af faglige organer, for så vidt dette er nødvendigt og proportionalt med henblik på at forene retten til beskyttelse af personoplysninger med tavshedspligt. Disse regler gælder kun for personoplysninger, som den dataansvarlige eller databehandleren har modtaget eller indhentet under en aktivitet, der er underlagt denne tavshedspligt.

Det følger dernæst af artikel 84, stk. 2, at hver medlemsstat skal meddele Kommissionen om de regler, den vedtager i henhold til stk. 1 senest den dato, der er fastsat i artikel 91, stk. 2, samt underrette Kommissionen straks om eventuelle senere ændringer af disse.

2.11. Delegerede retsakter og gennemførelsesforanstaltninger (forordningens kapitel X)

Artikel 86 indeholder en opregning af de bestemmelser i forslaget, hvorved Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter, og en regulering af, hvordan Kommissionen kan udøve disse beføjelser.

Det bemærkes i den forbindelse, at der blandt medlemsstaterne er enighed om, at antallet af muligheder for Kommissionen til at udstede delegerede retsakter skal reduceres betragteligt. Der er på nuværende tidspunkt ikke opnået endelig enighed om, hvilke af disse muligheder der skal slettes. Det bemærkes dog, at en række af hjemmelsbestemmelserne allerede er udgået af forslaget.

Artikel 87 indeholder bestemmelser om den udvalgsprocedure, der skal finde anvendelse i forbindelse med Kommissionens vedtagelse af gennemførelsesretsakter. Der henvises i den forbindelse til forordning 182/2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser.

2.12. Afsluttende bestemmelser (forordningens kapitel XI)

Forslagets artikel 88 indeholder en række afsluttende bestemmelser, hvor der bl.a. lægges op til at ophæve det gældende databeskyttelsesdirektiv 95/46/EF.

Derudover fremgår det af artikel 89, at forordningen ikke indfører yderligere forpligtelser for fysiske eller juridiske personer, for så vidt angår behandling af personoplysninger i forbindelse med levering af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester i offentlige kommunikationsnet i Unionen, i forhold, hvor de er underlagt specifikke forpligtelser med samme mål som fastsat i direktiv 2002/58/EF (e-privacy direktivet).

Efter artikel 90 skal Kommissionen med jævne mellemrum evaluere forordningen. Senest 4 år efter ikrafttræden skal Kommissionen indgive den første evaluering til EU-parlamentet og Rådet.

Endelig følger det af forslaget artikel 91, at det træder i kraft på tyvendagen efter offentliggørelse i Den Europæiske Unions Tidende, og at det finder anvendelse 2 år fra denne dato. Forordningen vil være bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

3. Gældende dansk ret

3.1. Indledning

Henset til, at forordningsforslaget berører forhold, der har relevans for en række retsområder, er det alene et udvalg af de berørte love, der omtales i dette afsnit.

3.2. Persondataloven

I lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer (persondataloven) er der fastsat generelle regler om behandling af personoplysninger for offentlige myndigheder og den private sektor.

Persondataloven indeholder således bl.a. regler om, hvornår behandling af personoplysninger i almindelighed må finde sted, ligesom loven indeholder regler vedrørende behandling af særlige typer oplysninger (f.eks. regler om personnumre) og vedrørende behandling af personoplysninger på særlige områder (f.eks. regler om kreditoplysningsbureauer).

Loven indeholder desuden en række bestemmelser om rettigheder for de personer, der behandles oplysninger om, f.eks. regler om den registreredes ret til information, indsigelse, indsigt, berigtigelse og sletning af personoplysninger. Endvidere er fastsat regler om datasikkerhed i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Persondataloven indeholder også bestemmelser om Datatilsynets kontrol med behandling af personoplysninger, der foretages for offentlige myndigheder og den private sektor, ligesom der i loven er fastsat regler om pligt til at foretage anmeldelse til Datatilsynet i forbindelse med bestemte typer behandling af personoplysninger.

Persondataloven er først og fremmest baseret på databeskyttelsesdirektivet.

3.3. Forvaltningsloven

I lov nr. 571 af 19. december 1985 med senere ændringer (forvaltningsloven) fastsættes regler om en række forhold vedrørende den offentlige forvaltning, herunder om udveksling af oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder.

Det følger af lovens § 27, stk. 1, at reglerne i persondatalovens § 5, stk. 1-3, §§ 6-8, § 10, § 11, stk. 1, § 38 og § 40 gælder for videregivelse af oplysninger om enkeltpersoner (personoplysninger) til en anden forvaltningsmyndighed.

3.4. Sundhedslovgivningen

Den endelige vurdering af, i hvilket omfang forordningsforslaget vil berøre reglerne på sundhedsområdet, er endnu ikke foretaget. Dog forventes forordningsforslaget, herunder navnlig den foreslåede artikel 9, stk. 2, litra h, samt artikel 81 (om behandling af helbredsoplysninger), generelt at berøre de gældende regler på sundhedsområdet.

Det bemærkes i den forbindelse, at lovbekendtgørelse nr. 913 af 13. juli 2010 med senere ændringer (sundhedsloven) bl.a. indeholder bestemmelser, der regulerer sundhedspersoners tavshedspligt, videregivelse og indhentning af helbredsoplysninger, herunder medicin- og vaccinationsoplysninger, oplysninger om øvrige rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, jf. lovens kapitel 9, herunder § 42 a, samt §§ 157 og 157 a. Disse regler må forventes at blive berørt af forordningsforslagets regler.

Endvidere må forordningsforslagets artikel 83c om behandling af personoplysninger til videnskabelige formål forventes at have betydning for forskningsarbejde på det sundhedsmæssige område.

3.5. Andre love mv.

En række andre love og retsakter indeholder bestemmelser om behandling af personoplysninger. Dette gælder f.eks. lovgivningen om behandling af personoplysninger til forskningsformål, om tv-overvågning, om behandling af personoplysninger i CPR-systemet samt i forbindelse med udøvelsen af offentlig og privat virksomhed inden for en række konkrete områder.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Det følger af EUF-traktatens artikel 288, at en forordning er almenyldig, samt at den binder i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat. Hertil kommer, at forordningsforslaget efter sit indhold bl.a. har til formål at ophæve og erstatte det gældende databeskyttelsesdirektiv (direktiv 95/46/EF). En konsekvens af forslaget vil derfor bl.a. være, at den

regulering, der følger af lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger (persondataloven) – samt andre love, bekendtgørelser mv., der vedrører behandling af personoplysninger – efter omstændighederne vil skulle ophæves eller ændres i overensstemmelse med ordlyden af den endelige forordning.

Det bemærkes, at forordningsforslaget indeholder en række bestemmelser, hvorved medlemsstaterne på konkrete områder overlades beføjelse til – inden for rammerne af forordningen – at fastsætte nærmere regler om behandling af personoplysninger, jf. bl.a. under pkt. 2.10 ovenfor. Rækkevidden af disse bestemmelser, og dermed rammerne for den nationale lovgivning på disse områder, er endnu ikke afklaret.

Den endelige fastlæggelse af, hvilke love der vil være behov for at ophæve eller ændre, vil finde sted i samarbejde med de berørte ressortministerier.

Forslaget vil indebære, at bestemmelserne i den gældende persondatalov i al væsentlighed vil skulle erstattes af forordningens regulering, der som nævnt vil gælde umiddelbart i hver medlemsstat. De behandlingsregler, rettigheder for den registrerede, datasikkerhedsregler mv., der i dag følger af persondataloven, vil – efter forslagets vedtagelse – således alene være at finde i forordningen.

Det følger endvidere af forslaget, at forordningens regulering skal suppleres af national lovgivning bl.a. om oprettelse af en national tilsynsmyndighed.

Herudover bemærkes det, at det følger af forslagets artikel 79, at tilsynsmyndigheder skal kunne udstede administrative bøder. Datatilsynet har ikke en sådan adgang efter gældende ret, og det vil således i givet fald kræve en lovændring, hvis der skal etableres en sådan adgang i overensstemmelse med forslaget.

Forslaget vurderes at have statsfinansielle konsekvenser.

Efter et foreløbigt skøn baseret på de foreliggende forslag (forordning og direktiv), vil reformpakken om databeskyttelse medføre øgede omkostninger. Det følger af budgetreglerne, at finansieringen af disse øgede omkostninger skal holdes inden for Justitsministeriets ramme eller forelægges regeringens Ø-udvalg, hvis det skønnes, at dette ikke kan lade sig gøre.

Kommissionens forslag vurderes at medføre såvel administrative lettelser som administrative byrder for danske virksomheder.

De administrative lettelser skyldes især harmoniseringen af databeskyttelseskrav. Lettelserne vurderes især at vedrøre virksomheder, der opererer i flere EU-lande.

Forslaget vil dog også medføre en række nye byrder for erhvervslivet som følge af bl.a. bestemmelserne om opbevaring af optegnelser for databehandling, jf. artikel 28 og kravet om konsekvensanalyser vedrørende databeskyttelse, inden der foretages risikobehæftede databehandlinger, jf. artikel 33.

De forventede administrative konsekvenser ved forslaget overvejes løbende i forbindelse med forhandlingerne af forordningsforslaget med henblik på dels at kvantificere konsekvenserne for danske virksomheder, dels at komme med anbefalinger til, hvordan de administrative byrder i forslaget kan reduceres.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos nedenstående myndigheder og organisationer mv. med en høringsfrist den 1. juli 2012. Det bemærkes, at det således er Kommissionens oprindelige forslag, der har været i høring.

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Advokatrådet og Advokatsamfundet, Advokatsamfundet, Akademikernes Centralorganisation, Amnesty International, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsmarkedsstyrelsen, Arbejdstilsynet, BAT-Kartellet (Bygge- Anlægs- og Trækartellet), BFID (Brancheforeningen af Farmaceutiske Industrivirksomheder i Danmark), Boligselskabernes Landsforening, Brancheforeningen for Sæbe, Parfume og Teknisk/kemiske artikler, Bryggeriforeningen, Børnerådet, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Statistik, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Eksportforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk InkassoBrancheforening, Dansk Metal, Dansk Metalarbejderforbund, Dansk Rejsebureau Forening, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Selskab for Akutmedicin, Dansk Selskab for Retsmedicin, Dansk Standard, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Told og Skatteforbund, Dansk Varefakta Nævn, Danske Advokater, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Dagblades Forening, Danske Maritime (skibsværtforening), Danske Regi-

oner, Danske Reklamebureauers Branceforening, Danske Speditører, De Danske Patentagenters Forening, De Videnskabsetiske Komiteer for Region Hovedstaden, De Videnskabsetiske Komiteer for Region Midtjylland, De Videnskabsetiske Komiteer for Region Sjælland, Den Centrale Videnskabsetiske Komité, Den Videnskabsetiske Komité for Region Nordjylland, Den Videnskabsetiske Komité for Region Syddanmark, Det Ethiske Råd, Det Frie Forskningsråd, Det Nordiske Cochrane Center, Det Strategiske Forskningsråd, DI-Organisation for erhvervslivet, DJØF, Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandsforening, Domstolsstyrelsen, DPU - Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, DSI – Dansk Sundhedsinstitut, Elektricitetsrådet, Fagligt Fælles Forbund, FDB, Finans og Leasing, Finansrådet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forebyggelses- og Patientrådet, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Danske Interaktive Medier, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen Danske Inkassoadvokater, Forsikring & Pension, Frederiksberg Kommune, FTF-Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Grundejernes Landsorganisation, Grønlands Hjemmestyre, Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Århus (Juridisk Institut), HK Landsklubben Danmarks Domstole, Horesta, Håndværksrådet, IDA (Ingeniørforeningen), Institut for Menneskerettigheder, IT-Brancheforeningen, ITEK, Jordemoderforeningen, Kommunernes Landsforening, Kooperationen, Kræftens Bekæmpelse, Københavns Kommune, Københavns Universitet, Københavns Universitetshospital, Landbrug og Fødevarer, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Ledernes Hovedorganisation, Lejernes Landsorganisation, Liberale Erhvervs Råd, LIF – Lægemedelindustriforeningen, LO, Lægeforeningen, Lægemedelindustriforeningen – LIF, MCI – Danmark, Medicoindustrien, Microsoft Danmark, Motorola, NFA - Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, Offentligt Ansattes Organisationer, Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber, Parellelimportørforeningen af Lægemedler, Patientforsikringen, Patientombuddet, Politiforbundet i Danmark, Praktiserende Lægers Organisation, Procesbevillingsnævnet, Professionshøjskolen Metropol, Professionshøjskolen UCC, Professionshøjskolen University College Nordjylland, Realkreditrådet og Realkreditforeningen, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, RUC, Sammenslutningen af Danske Småøer, SFI (Det Nationale Forskningscenter for Velfærd), Skibsværftsforeningen, Sonofon, Statens Seruminstitut, Syddansk Universitet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Tele2 A/S, Telekommunikationsindu-

strien, Telia, University College Lillebælt, University College Sjælland, University College Syddanmark, VIA University College, Yngre Læger, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Datatilsynet, Digitaliseringsstyrelsen, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Erhvervsstyrelsen, Finanstilsynet, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Lægemiddelstyrelsen, Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, Patent- og Varemærkestyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Sikkerhedsstyrelsen, Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme, Søfartsstyrelsen og Trafikstyrelsen.

Høringssvar

5.1. Generelle bemærkninger

Østre Landsret, Vestre Landsret, Procesbevillingsnævnet, Rigspolitiet, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen for Offentlige Anklagere, Roskilde Universitet, Syddansk Universitet, Danske Revisorer og Den Videnskabetiske Komité og Dansk Rejsebureau Forening har ingen bemærkninger til forslaget.

5.1.1. Valg af retsakt

Dansk Erhverv, Mastercard, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, Nets og DI og DI ITEK finder, at der er behov for øget harmonisering af reglerne og bifalder derfor, at Kommissionen har fremsat et forordningsforslag frem for et direktivforslag.

Danske Regioner, Finansrådet og Tandlægeforeningen finder, at det er hensigtsmæssigt, at der arbejdes for at etablere et ensartet retsgrundlag i EU.

Institut for Menneskerettigheder finder, at en forordning til regulering af området er et fornuftigt valg, men også at det bør sikres, at forordningen ikke på enkelte områder udvander Danmarks i forvejen høje databeskyttelsesniveau.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) kan ikke støtte, at reguleringen af dele af arbejdsmarkedet sker ved en forordning, idet dette rejser principielle betænkeligheder i forhold til den danske arbejdsmarkedsmodel. DA finder, at der skal arbejdes for en regulering, der harmoniserer databeskyttelsen, men på et lavere niveau.

LO finder, at ændringen af det retlige instrument giver anledning til betydelig bekymring i relation til mulighederne for at opretholde de hidtidige særregler og de regler, der er særegne for det danske arbejdsmarked.

FTF og **Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA)** har ligeledes betænkeligheder ved, at regulering af arbejdsmarkedsretlige forhold sker ved en forordning, idet dette ikke er i overensstemmelse med artikel 153 i Traktaten om den Europæiske Unions Fællesskab.

Generelt finder **Datatilsynet**, at det kan vise sig meget vanskeligt at sikre en ensartet databeskyttelsesregulering af mange forskellige sektorer i 27 EU-lande ved en generel forordning.

Danske Medier er skeptiske i forhold til valget af forordning frem for et direktiv.

KL har anført, at forordningen rammer uhensigtsmæssigt i forhold til offentlige myndigheder og det ansættelsesretlige område, hvor hovedparten af persondatabehandlinger er rent nationale. **KL** foreslår, at privates behandling af persondata reguleres i en forordning, mens offentlige myndigheders behandling af persondata og det ansættelsesretlige område undtages herfra og fortsat reguleres i et direktiv. **KL** finder ikke, at det foreliggende forordningsudkast opfylder nærhedsprincippet.

Danske Regioner finder, at der i forhold til private og kommercielle virksomheder vil være en samfundsmæssig interesse i at sikre, at der foretages en streng kontrol af behandlingen af personoplysninger, men finder, at der er behov for en mere bred og friere behandling af personoplysninger i den offentlige sektor.

5.1.2. Kommissionens mulighed for udstedelse af delegerede retsakter

Advokatrådet og **Advokatsamfundet** er skeptiske over for, at Kommissionen, som ikke kan sidestilles med en uafhængig databeskyttelsesmyndighed, kan udstede delegerede retsakter. Kommissionens muligheder for at udstede delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter indebærer en risiko for, at udfyldningen af de retlige standarder i nogle tilfælde ikke vil forekomme naturlige, rimelige og tilstrækkelig fleksible i forhold til gældende nationale normer og traditioner.

Kræftens Bekæmpelse er betænkelig i forhold til den foreslåede reguleringsteknik især med hensyn til den usikkerhed, den indebærer bl.a. i forhold til registerforskningens fremtidige vilkår. Kommissionens mulighed for at udstede delegerede retsakter bidrager således til en alvorlig og foruroligende uklarhed og uigennemsigthed vedrørende det persondataretlige grundlag for fremtidig forskning i den danske såvel som i den europæiske folkesundhed.

Institut for Menneskerettigheder finder, at delegationen til Kommissionen bør begrænses til mere specifikke områder, og at forordningens tekst bør være mere klar og præcis, således som også Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har fastlagt.

Kommissionens mulighed for at udstede delegerede retsakter medfører ifølge **KL**, at der er en høj grad af usikkerhed om gældende ret. **KL** frygter, at Kommissionen vil vedtage regler, som ikke i nødvendigt omfang tager højde for særlige forhold i den offentlige sektor og på ansættelsesområdet.

DA kan ikke støtte delegation af kompetence til udstedelse af delegerede retsakter til Kommissionen, idet det ansættelsesretlige område ikke hensigtsmæssigt kan reguleres på den måde, som Kommissionen foreslår.

Finansrådet finder, at det høje antal hjemler til at udstede delegerede retsakter medfører, at forordningsforslaget er uigennemskueligt.

Da de delegerede retsakter vil få stor betydning for den endelige forståelse af regelsættet, er **Realkreditrådet, Realkreditforeningen, FA, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, DI, DI ITEK** og **Lægemiddel Industri Foreningen** af den opfattelse, at det er afgørende, at Kommissionen foretager relevante høringer forud for udstedelse af delegeret retsakter.

Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening finder endvidere, at Kommissionens hjemler til at udstede delegerede retsakter bør overvejes nøje, idet indholdet kan få vidtrækkende betydning for forordningens indhold.

Rettighedsalliancen, Landbrug og Fødevarer, DI og **DI ITEK** har anført, at Kommissionens vedvarende mulighed for at vedtage delegerede

retsakter medfører en væsentlig grad af retlig uforudsigelighed og usikkerhed.

Datatilsynet peger på, at databeskyttelsesområdet er indrettet med kompetence hos en række uafhængige datatilsyn, hvorved området adskiller sig væsentligt fra andre områder, hvor der er tillagt Kommissionen centrale kompetencer. Kommissionen er ikke en uafhængig databeskyttelsesmyndighed, hvorfor det for hvert punkt, hvor Kommissionen tillægges kompetence, bør overvejes, om dette er hensigtsmæssigt. Desuden er Kommissionen med forslaget tillagt kompetence til at udstede delegerede retsakter på områder, der på ingen måde kan anses for at være ikke-væsentlige, jf. artikel 290 i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde.

Forsikring & Pension finder, at det er vanskeligt at tage stilling til de enkelte bestemmelser uden at kende indholdet af den supplerende regulering og opfordrer derfor til, at der arbejdes på at begrænse denne regulering, at der dertil indføres et krav om inddragelse af interessenter i udarbejdelsen af de supplerende regler, og at der indføres et obligatorisk krav om evaluering af anvendelsen af de delegerede retsakter efter få år.

Med henvisning til mængden af hjemler til at udstede delegerede retsakter forventer **Danske Regioner**, at der vil følge en ikke ubetydelig lovregulering i kølvandet på en eventuel vedtagelse af forordningen, hvorfor man kan frygte, at detailreguleringen sker i et tempo, der medfører usikre retstilstande.

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse opfordrer til, at gennemførelsesretsakter udarbejdes hurtigst muligt, og at de ikke bliver for omfattende eller mere vanskelige at håndtere end højst nødvendigt.

5.1.3. Administrative byrder

Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening peger på, at forordningsforslaget fører til nye, unødigt vidtgående administrative byrder, som vil medføre betydelige meromkostninger, der ikke i alle tilfælde er forholdsmæssige.

Danske Medier peger på, at balancen mellem hensynet til den registrerede og hensynet til virksomhederne ikke er opnået. De øgede dokumentations-

krav og de omfattende krav om implementering af procedurer og behandlingspolitik er klare eksempler herpå.

Danske Regioner er af den opfattelse, at der hos myndighederne skal indføres en meget højere grad af egenkontrol, øgede dokumentationskrav i forhold til behandling af data og større krav om implementering af procedurer og politikker mv. Der bliver endvidere krav om konsekvensanalyser og kontrol samt større krav til information, uddannelse og træning af medarbejdere i persondatabeskyttelse, hvilket vil medføre et ikke ubetydeligt administrativt og organisatorisk merarbejde.

Realkreditrådet og **Realkreditforeningen** er bekymrede for, om forslaget er for omfattende og unødigt bureaukratisk, ligesom de administrative byrder ikke synes at blive modsvaret af tilstrækkelige positive effekter.

Finansrådet og **KL** finder, at der er forbundet betydelige omkostninger og administrative byrder til forslaget, som på ingen måde er proportionale med den merværdi, som forslaget indeholder. **KL** finder endvidere, at administrative byrder helt eller delvist bør fjernes i forhold til kommunerne.

Advokatrådet og **Advokatsamfundet** har anført, at det bør overvejes, om det er hensigtsmæssigt i den nuværende økonomiske situation at belaste virksomheder med regler, som kræver et øget ressourceforbrug.

Rigsarkivet finder, at forslaget stiller krav til opbevaring af personoplysninger, som vil pålægge de offentlige arkiver meget store ekstraomkostninger, og som vil medføre alvorlige risici for arkivaliernes integritet og autenticitet.

5.2. Forslagets enkelte elementer

5.2.1. Kapitel 1: Generelle bestemmelser

5.2.1.1. Anvendelsesområde

Institut for Menneskerettigheder har bl.a. anført, at begrebet national sikkerhed, jf. artikel 2, stk. 2, litra a, bør præciseres nærmere. Instituttet foreslår desuden, at det i artikel 2, stk. 2, litra d, tilføjes, at undtagelsen ikke gælder, hvis data bliver gjort tilgængelige for en bredere kreds.

Datatilsynet, Institut for Menneskerettigheder, DA, DI og DI ITEK finder, at det er uhensigtsmæssigt, at forordningen ikke skal gælde for EU-institutioner, jf. artikel 2, stk. 2, litra b.

Rigsadvokaten er af den opfattelse, at det er uklart, om den formulering, som fremgår af artikel 2, stk. 2, litra e, indebærer, at dele af behandlingen af personoplysninger inden for det politimæssige og strafferetlige område er omfattet af forordningen.

Advokatrådet og Advokatsamfundet finder, at artikel 3, hvorefter forordningen i visse tilfælde finder anvendelse, når den dataansvarlige ikke er etableret i EU, er meget bred.

Datatilsynet og Danske Medier har anført, at der er behov for, at forordningen ligeledes regulerer, hvorledes bestemmelserne skal håndhæves over for virksomheder i tredjelande.

5.2.1.2. Definitioner

DI, DI ITEK og IT-Branchen finder, at definitionen i forslagets artikel 4, nr. 1, er for bred.

Institut for Menneskerettigheder og KL finder, at sammenhængen mellem betragtning 24 i præambelen og definitionen i artikel 4, nr. 1, er uklar. Institut for Menneskerettigheder har desuden anført, at begrebet ”offentlighedens interesse” bør afklares nærmere.

DA ønsker afklaret, hvad en ”automatiseret behandling” i artikel 4, nr. 3, dækker over.

Advokatrådet og Advokatsamfundet har anført, at definitionen af et register i artikel 4, nr. 4, vil medføre en forringelse af persondataskyttelsen, idet reglerne i persondatalovens § 1, stk. 2, ikke videreføres.

Foreningen for Dansk Internet Handel finder, at det er et grundlæggende problem, at det er uklart, hvad et ”udtrykkeligt samtykke” er, jf. artikel 4, nr. 8. **Danske Medier** og **Forsikring & Pension** er enige og finder ligeledes, at der er uklart, hvornår et udtrykkeligt samtykke er indhentet.

Forbrugerombudsmanden finder, at det bør præciseres, at et samtykke skal være særskilt for at være frivilligt.

Datatilsynet er af den opfattelse, at definitionerne af genetiske og biome-
triske data i artikel 4, nr. 10 og 11, bør analyseres nærmere.

Lægemiddel Industri Foreningen har anført, at den foreslåede definition
af genetiske data er for bred.

KL finder det vigtigt, at muligheden for at sende borgere en almindelig
sms eller e-mail med en aftalepåmindelse bør kunne opretholdes uanset de-
finitionen af helbredsoplysninger i artikel 4, nr. 12.

5.2.2. Kapitel 2: Principper

5.2.2.1. Principper for behandling og lovlig behandling

Institut for Menneskerettigheder og **Kræftens Bekæmpelse** finder det
vigtigt, at ”uforenelig med disse formål” i artikel 5, litra b, nærmere defi-
neres.

Experian har anført, at artikel 5 vil medføre en begrænsning for kreditop-
lysningsbureauers virke.

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse finder,
at det er uklart, om behandling af personoplysninger i forbindelse med kli-
entforhold skal behandles efter artikel 6, stk. 1, litra a eller b.

DI og **DI ITEK** finder det utilfredsstillende, at artikel 6, stk. 1, litra d,
sammenholdt med artikel 6, stk. 3 og 4, indeholder en vid adgang til ved-
tagelse af national lovgivning, som vil medføre, at harmoniseringen, som
er tiltænkt med forordningen, ikke opnås.

Datatilsynet finder det problematisk i forhold til gældende dansk praksis,
at offentlige myndigheder ikke kan anvende interesseafvejningsreglen i ar-
tikel 6, stk. 1, litra f.

Anti Doping Danmark gør opmærksom på, at det er afgørende for, at de-
res fortsatte virke, at databehandling kan ske i overensstemmelse med arti-
kel 6, stk. 1, litra c. **Danmarks Idrætsforbund** gør ligeledes opmærksom
på, at artikel 6, stk. 1, litra f, ikke medfører en begrænsning i adgangen til
at behandle persondata i forhold til den gældende bestemmelse i personda-
talovens § 6, stk. 1, nr. 7.

5.2.2.2. Betingelser for samtykke

Instituttet for Menneskerettigheder finder, at der bør fokuseres på, om samtykket er meningsfuldt, og at betingelserne for et samtykke bør præciseres nærmere.

Danske Regioner har anført, at hjemlen for indhentelse af samtykke og brugen heraf bør tilstræbes at være smidig og operationel og påpeger endvidere, at kravene til anvendelsen af samtykke, som fremgår af artikel 7, forudsætter lovændringer på en række områder.

Danske Medier finder, at samtykkekravet ikke bør være unødigt restriktivt, ligesom **Realkreditrådet** og **Realkreditforeningen** er efterladt med det indtryk, at Kommissionen med forslaget vil gøre reglerne om samtykke mindre fleksible.

Forsikring & Pension finder det afgørende, at der er proportionalitet mellem kravene til samtykke og formålet med behandlingen af oplysningerne, og at reglerne får indbygget tilstrækkelig fleksibilitet.

Kræftens Bekæmpelse understreger, at det er yderst centralt, at registerforskningen undtages fra kravet om informeret samtykke. **Det Nationale Forskningscenter for Velfærd** lægger i den forbindelse til grund, at artikel 6, stk. 2, skal fortolkes således, at behandling af registerdata kan ske uden samtykke fra de registrerede personer.

RettighedsAlliancen peger på, at de øgede krav til afgivelse af gyldigt samtykke vil medføre mere bureaukrati for dataansvarlige og databehandlere.

Dansk Sygeplejeråd finder det positivt, at der indføres skærpede krav til samtykke som behandlingsgrundlag. Rådet finder det dog uklart, hvilke konkrete situationer i relation til ansættelsesforhold bestemmelsen er tænkt anvendt på, og på hvilket grundlag behandlingen af personoplysninger i ansættelsesforhold i så fald kan ske.

Dansk Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening mener det bør tydeliggøres, at erhvervslivet bør indrømmes en rimelig reaktionstid, hvis et samtykke tilbagetrækkes.

Anti Doping Danmark og **Danmarks Idrætsforbund** gør opmærksom på, at det er afgørende, at dopingkontrol og sanktionering kan ske uden begrænsning af en eventuel tilbagekaldelse af samtykke.

Forbrugerrådet støtter forslaget i forhold til bevisbyrde og tilbagekaldelse af samtykke og finder det vigtigt med en regel, der fastsætter, at et samtykke ikke generelt er tilstrækkeligt til, at virksomheder kan tilsidesætte enhver databeskyttelse. Forbrugerrådet kan derimod ikke støtte, at virksomheder ikke kan indhente samtykke til flere formål på én gang.

Dansk Erhverv er af den opfattelse, at artikel 7, stk. 4, ikke finder anvendelse i forholdet mellem erhvervsdrivende og forbrugere i forbindelse med indgåelse af aftaler om levering af varer eller tjenesteydelser, men ser gerne, at dette bliver udtrykkeligt nævnt i præambelen.

Finansrådet og **Nets** finder, at artikel 7, stk. 4, bør præciseres.

Datatilsynet gør opmærksom på, at den gældende praksis efter persondataloven ikke er forenelig med artikel 7, stk. 4, og mener, at rækkevidden af bestemmelsen sammenholdt med betragtning 34 i præambelen bør afklares.

DI og **DI ITEK** foreslår, at kravet om, at der ingen skævhed skal være mellem den registrerede og den dataansvarlige, og betragtning 34 i præambelen slettes, idet bestemmelsen giver anledning til betydelig fortolkningsstivl og vil være vanskelig anvendelig i praksis.

ATP ser intet behov for en nærmere præcisering af samtykkekravet og lægger til grund, at skævheden, som der henvises til i artikel 7, ikke omfatter tilfælde, hvor en borger får behandlet en sag i den offentlige forvaltning med henblik på at få udbetalt en ydelse.

Realkreditrådet og **Realkreditforeningen** mener, at det er problematisk, at den almindelige aftalefrihed underlægges specifikke gyldigheds- eller ugyldighedsbetingelser, som der lægges op til med forslaget.

KL finder det problematisk, at der skabes usikkerhed om, hvorvidt en arbejdsgiver kan behandle oplysninger på grundlag af et samtykke fra den ansatte. KL finder det desuden uhensigtsmæssigt, at der skabes uklarhed og tvivl om offentlige myndigheders mulighed for at behandle oplysninger på grundlag af samtykke fra borgeren.

DA er af den opfattelse, at det arbejds- og ansættelsesretlige område bør undtages fra anvendelsesområdet for artikel 7. **DA** peger i den forbindelse på, at der ved den foreslåede regulering ikke længere vil være muligt at fortsætte opfølgingsindsatsen på sygefravær eller tilbyde hjælp i krisesituationer, der overvejende kan henføres til privatsfæren, men som har indflydelse på arbejdsevnen og trivslen.

FA er af den opfattelse, at artikel 7, stk. 4, vil udhule enhver mulighed for i ansættelsesforhold at persondatabehandle på grundlag af et samtykke, hvilket er klart uacceptabelt. **FA** peger i den forbindelse på, at der er et reelt behov for, at arbejdsgivere behandler oplysninger i forbindelse med et ansættelsesforhold, herunder ved behandling af helbredsoplysninger og indhentelse af straffeattester.

Ophævelsen af arbejdsgiverens adgang til at benytte samtykke som behandlingsgrundlag finder **Advokatrådet** og **Advokatsamfundet** vil medføre en væsentlig administrativ byrde for arbejdsgiveren. Der er tale om en indgribende ændring i retstilstanden for arbejdsgiveren, og hensynet til at undgå, at medarbejdere giver samtykke af frygt for konsekvenserne for forholdet til arbejdsgiveren, kunne varetages med mindre vidtgående foranstaltninger.

5.2.2.3. Børn

Advokatrådet, **Advokatsamfundet** og **Prosa** er overordnet set positiv over for styrkelsen af børns retsstilling.

Børnerådet finder, at forordningsforslaget udgør en klar styrkelse af børns rettigheder, idet der på tværs af landegrænser etableres en høj og ensartet beskyttelse af børn, når der behandles personoplysninger.

Institut for Menneskerettigheder peger på, at et barns modenhed er individuelt bestemt, og undrer sig over, hvorfor aldersgrænsen i artikel 8 er 13 år.

5.2.2.4. Behandling af særlige kategorier af personoplysninger

Det Nationale Forskningscenter for Velfærd fortolker artikel 9 således, at behandling af de i stk. 1 omhandlede oplysninger kan finde sted til videnskabelige formål med henvisning til stk. 2, litra i.

DI og **DI ITEK** finder, at forslagens artikel 9, stk. 1, bør afspejle persondatalovens §§ 7 og 8. Endvidere finder **DI** og **DI ITEK**, at kollektive overenskomster og kollektive aftaler på arbejdsmarkedet skal sidestilles med lov i artikel 9, stk. 1, litra b.

DA mener ikke, at undtagelserne i artikel 9 er tilstrækkelige, idet det skal sikres, at der kan behandles oplysninger om fagforeningsmæssige tilhørsforhold, helbredsoplysninger og straffedomme, da sådanne oplysninger kan være af stor og væsentlig betydning i et ansættelsesforhold.

Dansk Sygeplejeråd finder, at det er uklart, om opregningen i artikel 9, stk. 1, er udtømmende, og om der kan sluttes modsætningsvist, således at de oplysninger, der ikke er nævnt i bestemmelsen, skal anses som ikke-følsomme oplysninger efter artikel 6.

Institut for Menneskerettigheder har anført, at også oplysninger om væsentlige sociale eller økonomiske forhold bør omfattes af forslagens artikel 9, og at bestemmelsen bør formuleres således, at også andre rent private forhold kan kategoriseres som følsomme oplysninger.

5.2.3. Kapitel 3: Den registreredes rettigheder

5.2.3.1. Information til den registrerede

Danmarks Statistik finder, at der bør være en klar undtagelse i artikel 14, stk. 5, for de tilfælde, hvor oplysninger behandles til statistisk brug og er indsamlet gennem et register, jf. artikel 11, stk. 2, i det gældende direktiv.

ATP gør opmærksom på, at oplysningspligten udvides, og at dette vil medføre en udvidelse af ATP's forpligtelser med deraf følgende administrative omkostninger.

Institut for Menneskerettigheder mener, at forslagens artikel 14, stk. 5, litra b, bør præciseres nærmere.

5.2.3.2. Den registreredes ret til indsigt

Realkreditrådet og **Realkreditforeningen** finder, at bestemmelsen i artikel 15, stk. 1, hvorefter den registrerede til enhver tid har ret til indsigt, bør suppleres af en bestemmelse som i den gældende persondatalovs § 33.

Finansrådet finder, at anvendelsesområdet for artikel 15 bør præciseres.

Kræftens Bekæmpelse finder, at artikel 13, stk. 2, i det gældende direktiv, hvorefter retten til indsigt kan begrænses, såfremt oplysningerne udelukkende behandles til videnskabelig forskning eller kun opbevares i det tidsrum, som kræves for at udarbejde statistikker, bør videreføres i forordningen.

Danmarks Statistik peger på vigtigheden af, at der indføres en undtagelse til brug for behandling af oplysninger til statistiske formål, idet ret til indsigt i disse oplysninger vil medføre store administrative byrder.

5.2.3.3. Ret til at blive glemt og ret til sletning

Landbrug og Fødevarer, Forbrugerrådet, Advokatrådet og Advokatsamfundet bifalder bestemmelsen.

Lægeforeningen finder, at retten til at blive glemt ikke bør gælde for helbredsoplysninger, der bør kunne fremfindes i en periode på mindst 10 år.

Det Nationale Forskningscenter for Velfærd og **Kræftens Bekæmpelse** finder det afgørende for fremtidig registerforskning, at retten til at blive glemt ikke omfatter administrative registre og lignende.

Institut for Menneskerettigheder har anført, at det i artikel 17, stk. 2 og 3, bør præciseres nærmere, hvorledes retten til at blive glemt skal afbalanceres over for hensynene til ytringsfriheden.

Statsbiblioteket peger på, at retten til at bliver glemt ikke umiddelbart er forenelig med ABM Institutionernes formål, som er at bevare oplysninger. Med henvisning til præambelens betragtning 53 er Statsbiblioteket dog af den opfattelse, at opbevaring af dokumenter, der indeholder personoplysninger, vil være muligt, såfremt dette bl.a. sker i forbindelse med historiske, statistiske eller videnskabelige forskningsformål.

Det Frie Forskningsråd finder principielt, at oplysninger, som ikke kan henføres til fysiske personer, ikke bør kunne kræves slettet, da det vil kunne påvirke forskningssituationen særdeles negativt.

Dansk Erhverv og **Foreningen for Dansk Internet Handel** finder, at artikel 17 giver anledning til uklarheder.

Finansrådet finder, at artikel 17 indeholder store udfordringer, da den dataansvarlige skal sondre mellem, hvilke oplysninger der er pligt til at opbevare, også selv om den registrerede ikke ønsker det, og øvrige oplysninger.

Det er **Datatilsynets** opfattelse, at artikel 17 bør underkastes en nøje analyse, og at rækkevidden af bestemmelsens stk. 8 bør overvejes.

ATP og **Nets** finder, at det er problematisk, såfremt en registreret opnår en ret til at kræve individuel sletning uafhængigt af automatiserede og økonomisk samt administrativt hensigtsmæssige sletteprocedurer, som finder sted med jævne mellemrum.

Dansk Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening har anført, at det bør præciseres, at retten til at blive glemt alene omfatter data, som den dataansvarlige er ansvarlig for og har den operationelle kontrol over.

Danske Medier mener, at artikel 17 kan være ganske byrdefuld for den enkelte virksomhed. Dertil kan det vise sig svært for en virksomhed at identificere den pågældende bruger og/eller de oplysninger, som den pågældende har afgivet om sig selv.

KL finder det vigtigt, at en kommunes registreringer af personoplysninger som udgangspunkt ikke kan kræves slettet.

Experian har den opfattelse, at artikel 17 ikke bør finde anvendelse i forhold til kreditinformationsvirksomhed.

DI og **DI ITEK** foreslår, at det alene er data, som er umiddelbart tilgængelig, der skal være omfattet af retten til at blive glemt. Således bør anonymiserede data eller data på backup ikke omfattes.

Microsoft finder ikke, at artikel 17 i tilstrækkelig grad tager højde for den måde, data deles på på internettet, og finder det vigtigt, at bestemmelsen ikke forpligter den dataansvarlige til at foretage noget, der er umuligt.

5.2.3.4. Ret til dataportabilitet

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse, Realkreditrådet, Realkreditforeningen, Finansrådet, Advokatrådet og Advokatsamfundet finder, at artikel 18 er uklar og bør præciseres.

Dansk Erhverv og Nets finder, at det er uklart, om den registrerede har ret til at modtage den ”værditilvækst”, som den databehandlende virksomhed har tilført oplysningerne.

IT-Branchen finder, at en bestemmelse om dataportabilitet er positiv og gavnlig for konkurrencen, men at det vil være omkostningsfuldt at realisere.

Landbrug og Fødevarer og **ATP** er bekymrede for, at artikel 18 kan blive byrdefuld for virksomheder, og finder, at der bør tages højde for dette i den endelige forordning.

Forsikring & Pension gør opmærksom på, at bestemmelsen kan medføre visse konkurrenceforvridende situationer, og finder, at bestemmelsen bør tage højde herfor.

Experian finder, at forslaget artikel 18 ikke bør finde anvendelse i forhold til kreditinformationsvirksomhed.

Microsoft støtter forslaget, der giver den registrerede ret til at råde over egne oplysninger, men peger på, at artikel 18, som den er affattet i det foreliggende udkast, vil være vanskelig at efterleve, idet data fra ét system ikke umiddelbart kan finde anvendelse i et andet system.

5.2.3.5. Profilerings

Forbrugerrådet støtter forslaget om forbud mod profilering.

Institut for Menneskerettigheder og **Mastercard** finder, at det bør præciseres yderligere i artikel 20, i hvilke tilfælde profilering ikke er tilladt.

KL og **ATP** finder det uhensigtsmæssigt, at der ikke er hjemmel til, at den offentlige, herunder kommunale, forvaltning kan foretage profilering af personer som led i myndighedsudøvelse.

Danske Medier, DI og **DI ITEK** finder, at anvendelsesområdet for artikel 20 er uklart.

Forsikring & Pension peger på, at det er nødvendigt at profilere for at kunne tilbyde forsikringer, og finder at det er væsentligt, at forordningen ikke medfører begrænsninger i muligheden for at udbyde disse ydelser.

Experian har anført, at der allerede i dansk ret findes restriktioner på foranstaltninger baseret på profilering, hvorfor artikel 20 ikke er nødvendig.

Microsoft mener, at artikel 20 bør have fokus på, hvad profileringen bliver brugt til, og finder, at profilering i nogle tilfælde bør tillades.

5.2.4. Kapitel 4: Dataansvarlig og databehandler

5.2.4.1. Dokumentation

KL anser det beklageligt og uhensigtsmæssigt, at der indføres krav om dokumentation for enhver databehandling, og bemærker dertil, at der ikke skal stilles unødvendige og bureaukratiske krav. KL ønsker, at kommuner undtages fra kravet om dokumentation.

Dansk Erhverv har anført, at undtagelsen i artikel 28, stk. 4, litra a, er vigtig, idet mindre og mellemstore virksomheder vil have svært ved at opfylde betingelsen, da kravet vil medføre en uoverskuelig administrativ og økonomisk byrde.

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse, Dansk Sygeplejeråd, Nets, DA og Landbrug og Fødevarer finder, at forpligtelsen efter artikel 28 vil være omfattende, og at opfyldelsen vil medføre et stort ressourceforbrug.

Det Nationale Forskningscenter for Velfærd mener, at det er af væsentlig betydning, at dokumentationskravet holdes på et omkostningsbevidst niveau.

Danmarks Idrætsforbund finder det ikke helt oplagt, at undtagelsen knytter sig til antal ansatte og ikke til organisationens formål eller lignende.

5.2.4.2. Anmeldelse af brud på persondatasikkerheden

Datatilsynet, Advokatrådet og Advokatsamfundet, Realkreditrådet, Realkreditforeningen, Finansrådet, Microsoft og Dansk Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening finder, at anmeldelse af brud til tilsynsmyndigheden kun bør ske ved alvorligere sikkerhedsbrist. En række af disse høringsparter peger desuden på, at der bør ske en afklaring i forhold

til forbuddet mod selvinkriminering, og at fokus bør rettes fra anmeldelsespligt mod at hindre (yderligere) sikkerhedsbrist.

KL, DI og DI ITEK er skeptiske i forhold til artikel 31 og finder, at det er urealistisk og fagligt uforsvarligt, at der skal ske en anmeldelse, hvis indhold er ret omfattende, inden for 24 timer. Det anbefales, at bestemmelsen udgår.

Forsikring og Pension, Dansk Erhverv, Nets, Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse, IT-Branchen og Landbrug og Fødevarer finder, at det ikke er hensigtsmæssigt med en tidsfrist på 24 timer, og at denne derfor bør fjernes eller forlænges.

Institut for Menneskerettigheder har anført, at det er uklart, hvad der skal forstås ved ”sikkerhedsbrud”, og anbefaler at dette præciseres nærmere i artikel 31.

Lægemiddel Industri Foreningen finder, at kravet i artikel 31 ikke bør gælde i forhold til nøglekodete data, idet disse data ikke er identificerbare, medmindre nøglen brydes samtidigt.

5.2.4.3. Konsekvensanalyse og forudgående godkendelse og høring

Advokatrådet, Advokatsamfundet og Datatilsynet er positive over for artikel 33 og 34, men finder det vigtigt, at der ikke kommer til at gælde en generel godkendelses- og anmeldelsesordning.

Prosa, DI og DI ITEK støtter umiddelbart kravet om konsekvensanalyse. Prosa finder, at forpligtelsen bør udvides til at gælde i alle tilfælde, hvor behandlingen er omfattende eller omfatter følsomme oplysninger.

KL, Kræftens Bekæmpelse og Lægemiddel Industri Foreningen finder, at kravet om konsekvensanalyse medfører en unødvendig administrativ byrde. KL anbefaler, at udarbejdelse af konsekvensanalyser bliver frivillig. **Institut for Menneskerettigheder** mener, at undtagelsen i artikel 33, stk. 5, om offentlige myndigheder bør slettes.

Realkreditrådet og Realkreditforeningen, DA og Mastercard har anført, at udarbejdelsen af konsekvensanalyser vil medføre øgede administrative udgifter, og finder reglernes nuværende udformning uklar.

DA og **Danmarks Idrætsforbund** finder det vigtigt, at undtagelserne i persondatalovens § 49 videreføres i artikel 34.

5.2.4.4. Databeskyttelsesansvarlig

DA finder forslaget særlige beskyttelsesregler for den databeskyttelsesansvarlige uacceptable, idet de ikke er i overensstemmelse med den danske arbejdsretlige model. Ledelsesretten fratages arbejdsgiveren bl.a. ved, at den databeskyttelsesansvarlige ikke kan afskediges.

KL kan ikke acceptere, at arbejdsgiverens ledelsesret begrænses, og finder i den forbindelse, at artikel 35 til 37 er en alt for detaljeret regulering af den databeskyttelsesansvarliges stilling og hverv.

FA finder det ansættelsesretligt urimeligt, at arbejdsgiveren ikke kan afskedige den databeskyttelsesansvarlige.

Danske Regioner mener, at det er afgørende, at forordningen i alle henseender overholder principperne om arbejdsmarkedsparternes rolle som defineret i artikel 153 i traktaten om det Europæiske Unions Funktionsmåde.

Realkreditrådet, Realkreditforeningen og **Finansrådet** har anført, at det er u hensigtsmæssigt, at der skal oprettes en ny funktion uden en nærmere analyse af de administrative omkostninger herved. **Finansrådet** og **Landbrug og Fødevarer** finder, at det er unødigt byrdefuldt at pålægge større virksomheder at udpege en databeskyttelsesansvarlig.

DI og **DI ITEK** er generelt tilhænger af, at der skal udpeges et kontaktpunkt for databeskyttelse, men finder det urimeligt, at en ledelse pålægges at ansætte en person, som ledelsen ikke har nogen ledelsesret over for.

Institut for Menneskerettigheder og **LO** finder det u hensigtsmæssigt, at det afgørende for udpegning af en databeskyttelsesansvarlig er antallet af ansatte og ikke andre konkrete og individuelle forhold.

Datatilsynet, Advokatrådet og **Advokatsamfundet** ser positivt på den foreslåede ordning, idet der henvises til positive erfaringer fra Tyskland, Norge og Sverige. **Dansk Sygeplejeråd, Prosa** og **FTF** er ligeledes positive. Advokatrådet, Advokatsamfundet og Danske Advokater finder det imidlertid ikke rimeligt, at det ikke er muligt at afskedige den databeskyttelsesansvarlige ved væsentlig misligholdelse. Det bør afklares, hvilke strafferetlige og civilretlige sanktioner overtrædelse heraf medfører.

Dansk Erhverv er af den opfattelse, at forslaget om en databeskyttelsesansvarlig er fornuftigt, men finder at bestemmelserne ikke er klare nok.

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse finder, at der er uklarheder i bestemmelserne om den databeskyttelsesansvarlige og præamblerne herom, som skal præciseres.

5.2.5. Kapitel 5: Videregivelse af personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer

Dansk Erhverv finder det positivt, at der foreslås ens spilleregler i EU på dette område.

DI og **DI ITEK** er endvidere positive over for de forbedrede muligheder for at videreføre data til tredjelande.

Institut for Menneskerettigheder finder, at Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal inddrages ved afgørelser efter artikel 41. Endvidere finder instituttet, at anvendelsesområdet for artikel 42, stk. 5, og 44 bør begrænses.

Danmarks Idrætsforbund gør opmærksom på, at artikel 40 til 45 vil vanskeliggøre, og i visse tilfælde umuliggøre, forbundets arbejde væsentligt, herunder ved udveksling af oplysninger med WADA.

Anti Doping Danmark finder det afgørende, at der etableres hjemmel til deres udveksling af oplysninger med internationale parter i og uden for EU.

5.2.6. Kapitel 6: Uafhængige tilsynsmyndigheder

Datatilsynet peger på, at forslaget indeholder adskillige bestemmelser, der berører tilsynets opgavevaretagelse, som vil nødvendiggøre ændringer i tilsynets organisering. Tilsynet bemærker, at selv om den gældende anmeldelsespligt afskaffes, indeholder forslaget en række bestemmelser, som forudsætter forudgående høring eller forudgående godkendelse fra tilsynsmyndigheden. Tilsynet anbefaler, at man arbejder for at indføre princippet om ”accountability” for derved ikke at bebyrde virksomheder og myndigheder unødvendigt ved eksempelvis at kræve forelæggelse af sager for tilsynsmyndigheden.

5.2.7. Kapitel 7: Samarbejde og sammenhæng

Datatilsynet har anført, at det bør overvejes, hvilke sagstyper og spørgsmål der skal være omfattet af sammenhængsmekanismen, og herunder også hvilken rolle Kommissionen skal have. Tilsynet finder det vidtgående, at Kommissionen får beføjelse til at suspendere et nationalt tilsyns foreslåede foranstaltning.

Mastercard støtter forslaget om en sammenhængsmekanisme, men finder at der bør fastsættes tidsfrister, da det ellers vil være vanskeligt for virksomhederne.

Advokatrådet og **Advokatsamfundet** finder, at der skal arbejdes for, at afgørelseskompetencen i videst muligt omfang ligger hos de nationale tilsynsmyndigheder. Det foreslåede system forekommer unødigt ressourcekrævende og til skade for nærhedsprincippet, og det må befrygtes, at systemet vil medføre længerevarende sagsbehandlingstider.

5.2.8. Kapitel 8: Klageadgang, ansvar og sanktioner

5.2.8.1. Klageadgang

Datatilsynet finder det ikke hensigtsmæssigt, at registrerede og organer mv. kan indgive klage i enhver medlemsstat, og finder derfor, at det bør præciseres i forordningen, hvilken tilsynsmyndighed en klage skal indgives til.

DA kan ikke støtte særlige påtalerettigheder for udenforstående i ansættelsesforhold.

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse og **Danmarks Idrætsforbund** finder, at det er meget vidtgående, at organer, organisationer mv. får en selvstændig ret til at indgive klage uafhængig af en klage fra den registrerede.

Danske Regioner ønsker en præcisering af, hvilke organer, organisationer mv., der har ret til at indgive en klage på vegne af den registrerede.

5.2.8.2. Sanktioner

Danske Regioner, Realkreditrådet, Realkreditforeningen, Forsikring og Pension, DI, DI ITEK, Landbrug og Fødevarer, Finansrådet, Dansk Sygeplejeråd, FA, Dansk Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, IT-Brancen, ATP, Danske Medier, Tandlægeforeningen og Dansk Erhverv finder det betænkeligt, at der kan pålægges administrative bøder i den angivne størrelsesorden og finder dertil, at bødestørrelserne ikke er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Videnscentret for Landbrug, Økonomi og Virksomhedsledelse finder det principielt betænkeligt, at tilsynsmyndigheder får muligheden for at udstede bøder i den angivne størrelsesorden, idet dette bør henhøre under domstolene.

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Danske Advokater og Institut for Menneskerettigheder finder, at det bør overvejes nøje, om bødestørrelserne er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet. Danske Advokater finder det betænkeligt med en retstilstand, hvor der knyttes betydelige bøder til overtrædelser af formel karakter, som ikke har betydning for den enkelte person.

Region Sjælland finder, at det er væsentligt, at der er en adgang til anke ved pålæggelse af store bøder.

Danmarks Idrætsforbund finder det ikke hensigtsmæssigt, at Datatilsynet får adgang til at udstede udenretlige bøder i den angivne størrelsesorden.

5.2.9. Kapitel 9: Bestemmelser vedrørende specifikke databehandlingssituationer (historiske, statistiske eller videnskabelige forskningsformål)

Danske Regioner er bekymret for, at forordningen vil fjerne muligheden for at anvende patienters data til kvalitetsudvikling, og finder det uklart, om det fortsat vil være muligt at anvende data uden borgernes individuelle samtykke.

Lægemiddel Industri Foreningen er tilfreds med, at forslaget anerkender, at der er behov for særlige regler for indsamling og brug af personlige data til medicinsk forskning.

Kræftens Bekæmpelse og Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber er bekymrede for, at en harmonisering vil medføre, at de enestående muligheder, der er i Danmark for registerbaseret sundhedsforskning, vil begrænses og udhules. Kræftens Bekæmpelse finder det positivt, at der er indført en bestemmelse herom i artikel 83, men opfordrer til, at der sikres rammer for, at registerbaseret sundhedsforskning fortsat kan gennemføres fremover.

Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, Københavns Universitet og **Det Frie Forskningsråd** finder det afgørende, at der fortsat er mulighed for at anvende samfundsvidenskabelige og helbredsoplysninger til statistisk og forskningsmæssigt brug i et omfang, der svarer til den gældende regulering i persondataloven.

Medico Instustrien finder, at hensynet til beskyttelse af fysiske personers oplysninger skal afbalanceres i forhold til medicinalbranchens behov for at forske og udvikle nye, innovative produkter.

Statsbiblioteket anerkender, at det sikres, at personer ikke udstilles unødigt, ved at følsomme oplysninger bliver offentliggjort, men finder det for vidtgående, hvis hensynet til den registrerede kategorisk går forud for hensynet til muligheden for at fremlægge forskningsresultater.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet bl.a. anført, at retten til beskyttelse af personoplysninger, som er udtrykkeligt anerkendt i artikel 8 i Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder, kræver samme databeskyttelsesniveau i hele EU. Hvis der ikke indføres fælles EU-regler, opstår der ifølge Kommissionen risiko for forskellige databeskyttelsesniveauer i medlemsstaterne og begrænsninger for strømmen af personoplysninger på tværs af landegrænserne mellem medlemsstater med forskellige standarder.

Herudover har Kommissionen peget på, at personoplysninger videregives stadig hurtigere på tværs af nationale grænser, og at der er en række praktiske udfordringer i forbindelse med håndhævelsen af lovgivningen om databeskyttelse og et behov for samarbejde mellem medlemsstaterne og deres myndigheder, som bør organiseres på EU-plan for at sikre en ensartet anvendelse af EU-retten. Kommissionen anser desuden EU som mest velegnet til effektivt og ensartet at sikre det samme beskyttelsesniveau for fysiske personer, når deres personoplysninger videregives til tredjelande.

Kommissionen anfører også, at der er et specifikt behov for at skabe en harmoniseret og sammenhængende ramme, som muliggør nem udveksling af personoplysninger på tværs af EU's grænser, samtidig med at alle fysiske personer i EU sikres en effektiv beskyttelse. Kommissionen mener ikke, at medlemsstaterne selv kan mindske de aktuelle problemer, navnlig ikke problemerne vedrørende de nationale lovgivningers fragmentering. Kommissionen anfører herudover, at den foreslåede EU-lovgivning vil være mere effektiv end tilsvarende lovgivning på medlemsstatsniveau på grund af problemernes karakter og omfang, som ikke kun gør sig gældende for en eller flere medlemsstater.

Forslagets mål kan derfor ifølge Kommissionen bedre gennemføres på EU-niveau.

Regeringen er umiddelbart enig med Kommissionen i, at en manglende ensartet udformning og anvendelse af databeskyttelsesregler på tværs af medlemsstaterne skaber visse vanskeligheder navnlig for private virksomheder, der driver virksomhed i flere medlemsstater. Det er på den baggrund regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Det bemærkes i den forbindelse, at det gældende databeskyttelsesdirektiv bl.a. har til formål at sikre en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger med henblik på at fjerne hindringer for udveksling af personoplysninger.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

8. Generel dansk holdning

Fra dansk side finder man, at der er anledning til at modernisere de gældende EU-regler om persondatabeskyttelse, som går tilbage til 1995.

Det foreliggende forslag er meget ambitiøst og meget omfattende.

Regeringen finder på baggrund af forslagets omfattende karakter og dets forventede indvirkning på den offentlige og private sektor, at der bør foretages en nærmere vurdering af valget af retsakt. Valget af forordning er især byrdefuldt i forhold til den offentlige sektor. Regeringen finder derfor,

at det under de fortsatte forhandlinger nøje bør overvejes, om reguleringen af persondataområdet bør ske ved en forordning eller ved et direktiv.

Valget af retsakt har sammenhæng med spørgsmålet om fleksibilitet for medlemslandene i forhold til at kunne fastsætte nationale regler om behandling af personoplysninger på særømråder. I dansk lovgivning er der således fastsat en række særregler, som fraviger/præciserer/specificerer den generelle regulering, som følger af persondataloven (som gennemfører det nugældende EU-direktiv). Regeringen finder, at det må sikres, at et kommende EU-instrument fortsat åbner mulighed for at have sådanne særregler.

På rådsmødet i december 2014 blev der opnået enighed om dele af forslaget, som vedrører spørgsmålet om medlemsstaternes fleksibilitet, dvs. medlemsstaternes mulighed for at opretholde og vedtage national lovgivning om persondatabeskyttelse, som skal kunne gælde ved siden af den generelle forordning om persondatabeskyttelse.

På rådsmødet i marts 2015 er det forventningen, at formandskabet vil lægge op til enighed om forslagets kapitel 2 (om generelle principper for behandling af personoplysninger) samt de dele af forslaget, der vedrører tilsynsmyndighederne, herunder tilsynsmyndighedernes samarbejde og den såkaldte one-stop-shop mekanisme (kapitel 6, 7 og dele af kapitel 8).

Det bemærkes i den forbindelse, at forslaget til en såkaldt one-stop-shop mekanisme for tilsynsmyndigheder, hvorefter der skal være en hovedtilsynsmyndighed ("lead authority"), som skal være enekompetent i hele EU, i en dansk sammenhæng har rejst grundlæggende og principielle spørgsmål. Fra dansk side har man således lagt afgørende vægt på, at den foreslåede one-stop-shop mekanisme ikke medfører, at udenlandske myndigheder træffer afgørelser med bindende virkning for borgere, virksomheder mv. i Danmark.

Fra regeringens side finder man Kommissionens oprindelige forslag indeholdt en række bestemmelser, som ville medføre, at de administrative omkostninger for myndigheder og virksomheder blev øget, uden at dette medførte, at den registrerede blev sikret en bedre retsstilling. Regeringens vurdering har derfor været, at Kommissionens forslag ikke skabte den rette balance mellem merværdi og omkostninger, herunder i form af administrative konsekvenser.

Regeringen har indtaget den holdning, at det er væsentligt, at de enkelte bestemmelser overvejes nøje med henblik på at sikre, at de administrative omkostninger reduceres. Regeringen har i den forbindelse deltaget aktivt i arbejdet med at indarbejde en såkaldt risikobaserede tilgang i forordningen, herunder især i kapitel 4 om den dataansvarlige og databehandleren. Regeringen finder, at man med denne tilgang har fundet en bedre balance mellem merværdi og omkostninger.

Herudover finder regeringen, at Kommissionens oprindelige forslag indeholder for mange muligheder for, at Kommissionen kan udstede delegerede retsakter. Dette medfører, at forordningens i forvejen meget brede og detaljerede regulering bliver endnu mere vidtfavnende med den konsekvens, at gældende ret vil kunne blive uforudsigelig og svært gennemskuelig. Regeringen vil arbejde for, at antallet af de delegerede retsakter nedbringes.

Endelig finder man fra dansk side, at *Kommissionens oprindelige* forslag indeholdt en række væsentlige elementer, hvis rækkevidde *skulle* søges nærmere afklaret under forhandlingerne. Det drejede sig bl.a. om bestemmelserne om rammerne for den nationale særregulering, spørgsmålet om *den* såkaldte one-stop-shop *mekanisme* og bestemmelsen om behandling af oplysninger til videnskabelige formål. Fra dansk side finder man det *endvidere* afgørende, at de nationale tilsynsmyndigheder ikke skal kunne udstede administrative bøder, som i en dansk sammenhæng ligeledes vil rejse principielle spørgsmål.

De danske bekymringer og synspunkter deles af en række af de øvrige medlemsstater.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget til forordning behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages af Europa-Parlamentet. Europa-Parlamentets Libe-udvalg nåede den 21. oktober 2013 til enighed om et kompromisforslag.

Kompromisforslaget blev vedtaget i Europa-Parlamentets plenarforsamling den 12. marts 2014.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 17. februar 2015.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) *den 4. og 5. december 2014.*

Dagsordenspunkt 5: Forslag til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed (EPPO)*

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2013) 534 endelig

Resumé

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Forslaget forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 med henblik på en orienterende debat. Formålet med forslaget er at oprette Den Europæiske Anklagemyndighed, som skal efterforske og retsforfølge strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser, ved medlemsstaternes nationale domstole. Forslaget indeholder endvidere bl.a. regler om Den Europæiske Anklagemyndigheds organisation, udnævnelse og afskedigelse af medlemmerne, procedureregler for efterforskning, retsforfølgning og behandling af straffesager. Kommissionen har tidligere fået et såkaldt "gult kort" på forslaget, idet 11 landes parlamenter/kamre (i alt 14 parlamenter/kamre) har afgivet begrundede udtalelser om, at forslaget ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionen har efterfølgende meddelt, at forslaget er blevet genovervejet, og at Kommissionen vil fastholde forslaget, idet man finder, at det efterlever nærhedsprincippet, men at der i lovgivningsprocessen vil blive taget behørigt hensyn til de nationale parlameters begrundede udtalelser. Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Fra dansk side er man generelt skeptisk over for forslaget om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed.

1. Baggrund

Det fremgår af Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) artikel 86, stk. 1, at Rådet ved forordning kan oprette en europæisk anklagemyndighed ud fra Eurojust for at bekæmpe lovovertrædelser, der skader Unionens finansielle interesser, efter en særlig lovgivningsprocedure, hvor Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter Europa-Parlamentets godkendelse.

Det fremgår endvidere af TEUF artikel 86, stk. 2, at Den Europæiske Anklagemyndighed skal have kompetence til eventuelt i samarbejde med Eurojust at foretage efterforskning og retsforfølgning i forbindelse med gerningsmænd og medvirkende til lovovertrædelser, der skader Unionens fi-

nansielle interesser, som fastlagt i den i stk. 1 nævnte forordning, samt til at stille dem for en domstol. Endelig fremgår det, at Den Europæiske Anklagemyndighed skal optræde som offentlig anklager ved medlemsstaternes kompetente domstole.

Efter TEUF artikel 86, stk. 3, skal forordningen som nævnt i stk. 1 fastsætte statuten for Den Europæiske Anklagemyndighed, betingelserne for udøvelsen af dens funktioner, procedurereglerne for dens virksomhed samt regler om anerkendelse af bevismidler og regler om domstolskontrol med de processkrifter, som Den Europæiske Anklagemyndighed udarbejder under udøvelsen af sit hverv.

Forslaget indgår i en lovgivningspakke og fremsættes sammen med et forslag vedrørende en reform af Eurojust (KOM(2013) 535 endelig), der behandles i et særskilt notat.

Oprettelsen af Den Europæiske Anklagemyndighed har til formål at styrke beskyttelsen af Unionens finansielle interesser mod strafbare handlinger. Kommissionen har bl.a. begrundet forslaget med, at disse lovovertrædelser for nuværende ikke efterforskes og retsforfølges i tilstrækkeligt omfang af de relevante nationale myndigheder.

Det bemærkes, at Kommissionen tidligere har fået et såkaldt ”gult kort” på forslaget, idet 11 landes parlamenter/kamre (i alt 14 parlamenter/kamre) har afgivet begrundede udtalelser om, at forslaget ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionen meddelte den 27. november 2013, at den har genovervejet forslaget og vil fastholde dette, men at der i lovgivningsprocessen vil blive taget behørigt hensyn til de nationale parlamenters begrundede udtalelser. Det fremgår af Kommissionens meddelelse, at forslaget efter Kommissionens opfattelse efterlever nærhedsprincippet i artikel 5, stk. 3 i TEU, hvorfor Kommissionen ikke finder det nødvendigt at trække forslaget tilbage eller ændre det.

Forslaget har været drøftet på rådsmødet (retslige og indre anliggender) den 7.-8. oktober 2013. Her gav langt størstedelen af medlemsstaterne udtryk for støtte til idéen om etablering af en europæisk anklagemyndighed, ligesom der var tilfredshed med den foreslåede decentrale model, der tager udgangspunkt i nationale regler og retssystemer. Flere medlemsstater fandt dog, at anklagemyndigheden i stedet for den foreslåede opbygning med én europæisk anklager skulle have en kollegial opbygning, ligesom der blev peget på en række andre problemer med forslaget.

Forslaget blev drøftet igen på rådsmødet (retslige og indre anliggender) den 3.-4. marts 2014. Her gav et stort flertal af medlemsstaterne udtryk for, at de ønsker en kollegial opbygning af Den Europæiske Anklagemyndighed, såfremt uafhængighed og effektivitet i anklagemyndigheden kan sikres. Et flertal af medlemsstaterne gav endvidere udtryk for et ønske om, at Den Europæiske Anklagemyndighed ikke har enekompetence på området, men at mindre lovovertrædelser kan retsforfølges på nationalt plan. Endeligt blev det aftalt, at der skulle arbejdes videre med, hvilke retssikkerhedsgarantier de implicerede personer skal sikres.

Det tidligere græske formandskab udarbejdede på den baggrund et revideret udkast af forslaget (de første 19 artikler).

Forslaget, herunder det reviderede udkast af de første 19 artikler, blev drøftet igen på rådsmødet (retslige og indre anliggender) den 5.-6. juni 2014, hvor der var støtte til at lade det græske formandskabs reviderede udkast danne grundlag for de videre tekniske drøftelser i arbejdsgruppen.

Endvidere blev forslaget drøftet på det uformelle rådsmøde (retslige og indre anliggender) den 8.-9. juli 2014, *ligesom forslaget blev drøftet på rådsmødet den 9.-10. oktober 2014*, hvor der var et generelt ønske om at fortsætte det tekniske arbejde, der bør tage udgangspunkt i en model, hvor Den Europæiske Anklagemyndighed virker som ét fælles europæisk kontor inden for medlemsstaternes territorium. Det blev endvidere drøftet, hvorvidt de eksisterende instrumenter for gensidig anerkendelse og gensidig retshjælp skal finde anvendelse i de grænseoverskridende sager, der efterforskes af Den Europæiske Anklagemyndighed.

Endelig er forslaget blevet drøftet på rådsmødet den 4.-5. december 2014, hvor udnævnelsesproceduren for den europæiske chefanklager og de europæiske anklagere blev drøftet, herunder hvordan organisatorisk og personel uafhængighed bedst sikres.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 forventes formandskabet at orientere om status for forslaget. Herudover har formandskabet lagt op til en orienterende debat. Det vides ikke endnu, hvilke emner der ønskes drøftet.

Det danske retsforbehold

Forslaget er fremsat under henvisning til TEUF, navnlig artikel 86, og skal

ifølge bestemmelsens stk. 1 vedtages efter en særlig lovgivningsprocedure, hvor Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter Europa-Parlamentets godkendelse.

Ifølge artikel 1 i protokollen om Danmark stilling deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, og ifølge protokollens artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, bindende for Danmark, ligesom de ikke finder anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

2. Indhold

Den følgende gennemgang er baseret på det seneste udkast til en kompromistekst af forslagens første 37 artikler (artikel 1-33), som det tidligere italienske formandskab har fremlagt den 18. december 2014, hvori resultatet af forhandlingerne løbende er indarbejdet. Det bemærkes, at disse artikler fortsat drøftes, og formandskabet har oplyst, at der vil blive udarbejdet et nyt udkast til kompromistekst forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015. For de efterfølgende artikler er gennemgangen baseret på Kommissionens oprindelige forslag.

2.1. Generelt

Kommissionen har med forslaget lagt op til at oprette Den Europæiske Anklagemyndighed som et nyt EU-organ, der skal have opgaver og beføjelser, som i dag tilkommer medlemsstaternes nationale myndigheder. I det følgende er hovedvægten lagt på forslagens bestemmelser om Den Europæiske Anklagemyndigheds struktur, opgaver og kompetencer.

2.2. Genstand og definitioner (forslagets kapitel I)

I forslagens kapitel I bestemmes det, at Den Europæiske Anklagemyndighed oprettes. Derudover defineres en række centrale begreber i forslaget, herunder hvad der i forslaget skal forstås ved en "person", "Unionens finansielle interesser", "strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser" samt "administrative personoplysninger" og "operationelle personoplysninger".

"Unionens finansielle interesser" skal efter forslaget forstås som alle indtægter, udgifter og aktiver, der er omfattet af, anskaffet ved eller som tilkommer EU's budget og budgettet for de institutioner, organer, kontorer og

agenturer, der er oprettet i medfør af traktaterne, samt de budgetter, som de forvalter eller fører tilsyn med.

Begrebet ”strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser” skal efter forslaget forstås som de handlinger, der er nævnt i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/xx/EU om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser, som gennemført i national ret. Det bemærkes, at forslaget til dette direktiv er under behandling i Europa-Parlamentet og Rådet.

2.3. Den Europæiske Anklagemyndigheds oprettelse, opgaver og grundlæggende principper (forslagets kapitel II)

Den Europæiske Anklagemyndighed skal efter forslaget oprettes som et uafhængigt EU-organ.

Den Europæiske Anklagemyndighed skal have til opgave at bekæmpe strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser. Myndigheden er således ansvarlig for efterforskning, retsforfølgning og domfældelse af gerningsmænd og medvirkende til sådanne strafbare handlinger. Den Europæiske Anklagemyndighed *skal foretage efterforskning og træffe procesledende foranstaltninger i forbindelse med retsforfølgningen*. Endelig optræder Den Europæiske Anklagemyndighed som anklager ved medlemsstaternes kompetente domstole i sager, der vedrører de ovennævnte strafbare handlinger, indtil sagen er endeligt afgjort.

Den Europæiske Anklagemyndighed skal sikre, at den under udøvelsen af sin virksomhed respekterer de rettigheder, der er fastsat i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Herudover er Den Europæiske Anklagemyndighed underlagt *legalitetsprincippet* og proportionalitetsprincippet og skal udføre efterforskningen på en upartisk måde, herunder tilvejebringe al relevant materiale såvel belastende som diskulperende.

Efterforskning og retsforfølgning, der udføres af Den Europæiske Anklagemyndighed, skal efter forslaget være undergivet forordningens bestemmelser. National ret finder anvendelse i det omfang, et spørgsmål ikke er reguleret i forordningen. Medmindre andet er fastsat, er gældende national ret lovgivningen i den medlemsstat, hvor den europæiske delegerede anklager, der er ansvarlig for efterforskningen, udøver sin tjeneste. Når et spørgsmål reguleres af både national ret og forordningen, har sidstnævnte forrang.

Relevant efterforskning skal indledes uden ugrundet ophold, og det skal sikres, at efterforskningen foregår *uden unødigt forsinkelse*. For at opnå dette skal medlemsstaternes kompetente myndigheder bistå og aktivt støtte den iværksatte efterforskning og retsforfølgning på Den Europæiske Anklagemyndigheds anmodning samt afstå fra enhver handling mv., der forsinker eller hindrer efterforskningens gang.

Desuden foreslås det, at Den Europæiske Anklagemyndighed og alle dens ansatte er uafhængige og handler i hele Unionens interesse som fastsat ved lov. *Medlemsstaterne og øvrige EU-organer mv. skal respektere Den Europæiske Anklagemyndigheds uafhængighed og ikke forsøge at påvirke anklagemyndigheden i dens virke.*

Den Europæiske Anklagemyndighed er ansvarlig over for Europa-Parlamentet, Rådet og Europa-Kommissionen for myndighedens generelle virksomhed og udarbejder i den forbindelse bl.a. en årsberetning.

2.4. Den Europæiske Anklagemyndigheds status, struktur og organisation (forslagets kapitel III)

2.4.1. Den Europæiske Anklagemyndigheds status og struktur

Den Europæiske Anklagemyndighed foreslås etableret som et EU-organ, *der opererer som ét enkelt kontor*, med en decentral struktur.

Den Europæiske Anklagemyndighed foreslås etableret med et centralt niveau, der vil omfatte et *centralt kontor bestående af et kollegium, Den Europæiske Chefanklager* og en række permanente afdelinger.

Kollegiet foreslås at bestå af den europæiske chefanklager og dennes vicechefanklagere samt ét medlem pr. medlemsstat. Medlemmerne af kollegiet kaldes de europæiske anklagere. Den europæiske chefanklager leder kollegiets møder og er ansvarlig for forberedelsen heraf. Kollegiet er primært ansvarligt for overvågning af det centrale kontors virksomhed og for at træffe afgørelser om strategiske anliggender. *Kollegiet skal ikke træffe operationelle beslutninger i konkrete sager.*

På forslag fra den europæiske chefanklager opretter kollegiet permanente afdelinger, der leder og overvåger Den Europæiske Anklagemyndigheds sagsbehandling, herunder de efterforskninger og retsforfølgninger, der finder sted i medlemsstaterne. Afdelingerne sikrer desuden koordineringen af

efterforskning og retsforfølgning i grænseoverskridende sager samt gennemførelsen af kollegiets afgørelser om bl.a. strategiske anliggender.

Hver permanent afdeling ledes af den europæiske chefanklager eller en af vicechefanklagerne og har yderligere faste medlemmer fra kollegiet.

Det er endnu ikke endeligt fastlagt, hvilke vigtige operationelle beslutninger der skal træffes af de permanente afdelinger, og hvilke der kan træffes på det decentrale niveau.

Ud over de faste medlemmer skal den eller de europæiske anklagere, som fører tilsyn med f.eks. en efterforskning, deltage i den permanente afdelings afgørelser vedrørende den pågældende sag, *ligesom der er mulighed for, at den delegerede anklager kan deltage uden stemmeret.*

Den europæiske chefanklager leder efter forslaget Den Europæiske Anklagemyndighed, herunder tilrettelægger myndighedens arbejde, forestår dens virksomhed og træffer afgørelser i overensstemmelse med denne forordning og forretningsordenen. Chefanklageren bistås af en række vicechefanklagere.

Den europæiske chefanklager fordeler anklagemyndighedens sager blandt de permanente afdelinger.

De europæiske anklagere fører tilsyn med den efterforskning eller retsforfølgning, som gennemføres af de delegerede europæiske anklagere. De fungerer som forbindelsesled mellem de permanente afdelinger og de europæiske delegerede anklagere. De europæiske anklagere overvåger gennemførelsen af myndighedens opgaver i deres respektive medlemsstater.

Den Europæiske Anklagemyndighed foreslås endvidere etableret med et decentralt niveau, der udgøres af de europæiske delegerede anklagere.

De europæiske delegerede anklagere skal repræsentere Den Europæiske Anklagemyndighed i de enkelte medlemsstater. De foreslås således at være ansvarlige for den efterforskning og retsforfølgning, de selv har indledt eller fået fordelt af de permanente afdelinger, og som foretages på vegne af og efter instruks fra Den Europæiske Anklagemyndighed gennem de kompetente europæiske anklagere. Der er mindst to europæiske delegerede anklagere i hver medlemsstat. De delegerede anklagere kan også udøve deres funktioner som nationale anklagere, i det omfang det ikke hindrer dem i at

opfylde deres forpligtelser i henhold til denne forordning. De underretter den kompetente europæiske anklager om sådanne opgaver.

2.4.2. Udpegelse og afskedigelse af Den Europæiske Anklagemyndigheds medlemmer

Som udkastet til den seneste kompromistekst er formuleret, udnævner Europa-Parlamentet og Rådet efter fælles aftale Den Europæiske Chefanklager for en periode på ni år, som ikke kan fornyes. Rådet træffer afgørelse med simpelt flertal. Der er oplyst en række nærmere betingelser for udnævnelse af Den Europæiske Chefanklager, herunder at den pågældende skal udvælges blandt kandidater, der er aktive medlemmer af anklagemyndigheden eller domstolene i medlemsstaterne, og der har tilstrækkelig ledelsesmæssig erfaring og kvalifikationer til stillingen.

Udnævnelsen sker på baggrund af en åben ansøgningsproces, hvorefter et udvælgelsespanel udarbejder en liste over kvalificerede kandidater, der forelægges for Europa-Parlamentet og Rådet.

Det bemærkes, at en række medlemsstater fortsat ønsker, at Den Europæiske Chefanklager skal udnævnes blandt medlemmerne af kollegiet.

Ved udnævnelse af de europæiske anklagere skal hver medlemsstat indstille tre kandidater, der alle er aktive medlemmer af anklagemyndigheden eller domstolene i medlemsstaterne, hvis uafhængighed er uomtvistelig, og der har relevante kvalifikationer og praktisk erfaring med de nationale retssystemer og det internationale strafferetlige samarbejde. Rådet skal derefter – efter at have hørt et udvælgelsespanel – udnævne en af kandidaterne som europæisk anklager for den pågældende medlemsstat. De europæiske anklagere udnævnes for en tidsbegrænset embedsperiode, der ikke kan forlænges. Det foreslås, at der løbende finder en delvis udskiftning af de europæiske anklagere sted.

De europæiske delegerede anklagere er aktive medlemmer af de retsfølgende myndigheder eller tilsvarende retslige myndigheder i medlemsstaterne. Kollegiet udpeger de indstillede personer på forslag fra den europæiske chefanklager. De europæiske delegerede anklagere udpeges for en femårig embedsperiode, der kan forlænges.

2.4.3. Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetence

Den Europæiske Anklagemyndighed har kompetence med hensyn til strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser. Det nærmere omfang heraf vil blive fastlagt i en særskilt retsakt, jf. hertil forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser (KOM (2012) 363).

En af de væsentligste ændringer i kompromisteksten i forhold til Kommissionens oprindelige forslag er, at Den Europæiske Anklagemyndighed ikke længere har enekompetence til at efterforske og retsforfølge strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser.

Er der tale om en strafbar handling, der vil påføre Unionens finansielle interesser skader for mindre end 10.000 EUR, afstår Den Europæiske Anklagemyndighed som udgangspunkt fra at udøve sin kompetence, *og forholdet kan i stedet behandles af den nationale anklagemyndighed.*

Den Europæiske Anklagemyndighed kan udøve sin kompetence til at efterforske og retsforfølge strafbare handlinger, hvis lovovertrædelsen helt eller delvis er begået på en eller flere medlemsstaters område eller er begået uden for dette område af bl.a. en statsborger fra en medlemsstat.

Hvis Den Europæiske Anklagemyndighed beslutter at udøve sin kompetence, udøver de nationale myndigheder ikke deres kompetence. Hvis de nationale myndigheder allerede har indledt en strafferetlig efterforskning, kan Den Europæiske Anklagemyndighed overtage efterforskningen.

Når en lovovertrædelse, der er omfattet af Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetence, er baseret på faktiske omstændigheder, som er uløseligt forbundne med faktiske omstændigheder, der efter den berørte medlemsstats lovgivning udgør en anden strafbar handling, har Den Europæiske Anklagemyndighed efter forslaget accessorisk kompetence med hensyn til disse andre strafbare handlinger. Dette forudsætter, at lovovertrædelsen, der skader Unionens finansielle interesser, vejer tungest. Hvis dette ikke er tilfældet, er medlemsstaten ligeledes kompetent med hensyn til den lovovertrædelse, der ellers ville være omfattet af Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetence. Det er i forordningen nærmere beskrevet, hvornår faktiske omstændigheder må anses for at være uløseligt forbundne, ligesom det er nærmere beskrevet, hvad der skal lægges vægt på ved

vurderingen af, hvilken lovovertrædelse, der vejer tungest.

Den Europæiske Anklagemyndighed og de nationale retsforfølgende myndigheder konsulterer hinanden for at afgøre, hvilken myndighed der bør udøve sin kompetence. For at lette dette valg, kan Eurojust inddrages. I tilfælde af uenighed mellem Den Europæiske Anklagemyndighed og de nationale myndigheder, er det de kompetente nationale myndigheder, der afgør, hvem der skal udøve den accessoriske kompetence.

2.5. Procedureregler for efterforskning, retsforfølgning og behandling af straffesager (forslagets kapitel IV)

2.5.1. Udførelse af efterforskningen

Medlemsstaterne og de øvrige EU-organer mv. er forpligtet til at orientere Den Europæiske Anklagemyndighed om handlinger, der kan udgøre en overtrædelse omfattet af anklagemyndighedens kompetence. Ved mindre sager kan denne forpligtelse dog opfyldes ved at fremsende en sammenfattende rapport eksempelvis hvert halve år. Oplysningerne registreres og behandles i anklagemyndighedens centrale kontor, og de skal gøre det muligt for Den Europæiske Anklagemyndighed at vurdere, om den ønsker at udøve sin kompetence.

Hvis der er en begrundet formodning om, at en lovovertrædelse, der henhører under anklagemyndighedens kompetenceområde, er ved at blive begået eller er blevet begået, indleder en europæisk delegeret anklager, eller i visse tilfælde en permanent afdeling, efterforskning i sagen. Forslaget indeholder nærmere regler om, i hvilken medlemsstat en sag bør behandles, såfremt f.eks. den strafbare handling er begået i flere medlemsstater.

Den permanente afdeling, der overvåger efterforskningen i en grænseoverskridende sag, kan, frem til tiltale er rejst, beslutte at omfordele sagen til en europæisk anklager og europæisk delegeret anklager i en anden medlemsstat, hvis det er nødvendigt af hensyn til en effektiv efterforskning, og det i øvrigt er i overensstemmelse med reglerne om jurisdiktion.

Som nævnt ovenfor kan Den Europæiske Anklagemyndighed beslutte at overtage retsforfølgningen i en sag, hvor efterforskning er indledt af en national anklagemyndighed. Det er dog udgangspunktet, at Den Europæiske Anklagemyndighed ikke udøver denne kompetence, hvis den forventede skade ved overtrædelsen er under 10.000,- EUR.

De nationale myndigheder skal straks iværksætte enhver hasteforanstaltning, der er nødvendig for at sikre en effektiv efterforskning og retsforfølgning, hvis det er påkrævet i relation til en lovovertrædelse, der henhører under Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetenceområde.

Den europæiske delegerede anklager, der er udpeget til at forestå efterforskningen, kan enten selv foretage de relevante efterforskningsskridt eller give de kompetente retshåndhævende myndigheder i den medlemsstat, hvor vedkommende udøver sin tjeneste, instrukser herom. Disse myndigheder skal i overensstemmelse med national ret efterkomme den europæiske delegerede anklagers instrukser og foretage de efterforskningsskridt, de er blevet pålagt at foretage.

Den kompetente europæiske anklager kan med den permanente afdelings godkendelse i helt særlige tilfælde beslutte at foretage efterforskning selv, hvis det er nødvendigt af hensyn til effektiviteten af efterforskningen eller retsforfølgning og hvis en række yderligere betingelser er opfyldt. I så fald vil den europæiske anklager have de samme beføjelser som en europæisk delegeret anklager i overensstemmelse med national lovgivning.

2.5.2. Efterforskningsskridt

Medlemsstaterne skal sikre, at de europæiske delegerede anklagere har ret til at anmode eller træffe beslutning om de samme efterforskningsskridt, som nationale anklagere efter national ret ville have adgang til i tilsvarende nationale sager. *Efterforskningsskridtene udføres i overensstemmelse med national ret i den medlemsstat, hvor efterforskningsskridtene finder sted.*

Medlemsstaterne skal endvidere sikre, at en række minimumsbeføjelser vedrørende efterforskning mv. er tilgængelige for Den Europæiske Anklagemyndighed i visse mere alvorlige sager. *Den delegerede anklager skal inden iværksættelse af sådanne efterforskningsforanstaltninger indhente en kendelse fra den nationale domstol.*

I grænseoverskridende sager skal de delegerede anklagere i de forskellige medlemsstater bistå hinanden. En delegeret anklager i én medlemsstat kan anmode en delegeret anklager i en anden medlemsstat om ethvert efterforskningsskridt, der er i overensstemmelse med forordningen eller med national ret i den anmodende delegerede anklagers medlemsstat. En delegeret anklager, der modtager en sådan anmodning, iværksætter efterforsk-

ningsskridt i overensstemmelse med national ret i den modtagende medlemsstat. *Såfremt efterforskningskridtet kræver retskendelse, indhentes en sådan. I den modtagende medlemsstat kan retskendelsen kun afslås, hvis foranstaltningen er i strid med grundlæggende retsprincipper.*

Den anmodede delegerede anklager skal iværksætte efterforskningskridtet eller anmode de kompetente nationale myndigheder om iværksættelse, medmindre nogle nærmere beskrevne betingelser er opfyldt. I tilfælde af uenighed mellem de europæiske delegerede anklagere, kan spørgsmålet henvises til den permanente afdeling, der derefter træffer afgørelse.

Endelig kan Den Europæiske Anklagemyndighed fremsætte en begæring over for den kompetente *judicielle* myndighed om, at den mistænkte anholdes eller varetægtsfængsles i medfør af bestemmelserne i national ret. Såfremt den mistænkte befinder sig i en anden medlemsstat, kan den delegerede anklager anmode den kompetente myndighed om at udstede en europæisk arrestordre i overensstemmelse med Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne.

2.5.3. Afslutning af efterforskningen og beføjelser i forbindelse med retsforfølgningen

De europæiske delegerede anklagere skal efter forslaget have de samme beføjelser som de nationale anklagere med hensyn til gennemførelsen af straffesager, herunder navnlig beføjelse til at fremsætte begæringer under sagen, deltage i bevisoptagelsen og udøve de relevante retsmidler.

Når den europæiske delegerede anklager anser efterforskningen for afsluttet, indleveres et resumé af sagen til den europæiske anklager og den permanente afdeling, hvorefter sagen *kan* indbringes for retten *eller sendes tilbage med anmodning om yderligere efterforskning.*

Det er den permanente afdeling, der i samråd med den europæiske delegerede anklager, der har forelagt sagen, udvælger den medlemsstat, hvori sagen skal føres, under hensyntagen til en forsvarlig retspleje. *Udgangspunktet vil være, at sagen indbringes for retten i den medlemsstat, hvor den delegerede anklager, der er blevet tildelt sagen, udfører sit virke.*

Forslaget indeholder endvidere regler om henlæggelse af sager og henvisning af sager til andre myndigheder samt regler om bødeforlæg.

2.5.4. Anerkendelse af bevismidler

Det følger af forslaget, at de bevismidler, som Den Europæiske Anklagemyndighed fremlægger for den kompetente domstol, skal anerkendes af den pågældende domstol uden validering eller en lignende retlig procedure – heller ikke i tilfælde hvor lovgivningen i den medlemsstat, hvor domstolen er beliggende, indeholder andre bestemmelser om indsamling og fremlæggelse af sådanne bevismidler. Domstolen skal således lægge til grund, at bevismidlerne opfylder de relevante formelle krav i lovgivningen i den medlemsstat, hvor den er beliggende, forudsat at domstolen anser det for at være i overensstemmelse med retten til en retfærdig rettergang og den tiltaltes rettigheder som fastsat i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Det understreges i forslaget, at denne anerkendelse af bevismidlerne ikke berører de nationale domstoles kompetence til frit at bedømme de bevismidler, der forelægges af Den Europæiske Anklagemyndighed under sagen.

2.5.5. Konfiskation

Når den kompetente domstol *i overensstemmelse med national ret, herunder den nationale lovgivning, hvorved direktiv 2014/42 implementeres*, ved en endelig kendelse har besluttet at konfiskere varer, der har relation til, eller er udbytte hidrørende fra en lovovertrædelse, der henhører under Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetenceområde, skal værdien i penge af sådanne varer eller udbytte overføres til EU's budget, i det omfang det er nødvendigt for at dække Unionens tab. Der tages forbehold for andre legitime krav, *andre ofre er blevet påført*.

2.6. Processuelle garantier (forslagets kapitel IV)

Det fastslås i forslaget, at Den Europæiske Anklagemyndigheds virksomhed skal udføres under streng overholdelse af den mistænkte rettigheder som fastsat i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, herunder retten til en retfærdig rettergang og retten til forsvar.

Enhver mistænkt eller tiltalt, der er involveret i en straffesag, der er rejst af Den Europæiske Anklagemyndighed, samt andre personer, der bliver involveret i sagen, skal som minimum have de processuelle rettigheder, der følger af EU-lovgivningen.

Derudover skal de pågældende have adgang til have de processuelle rettig-

heder, der følger af den anvendelige nationale lovgivning.

2.7. Domstolsprøvelse (forslagets kapitel V)

Udkastet til en kompromistekst indeholder to forskellige forslag til bestemmelser om domstolsprøvelse.

Det ene mulighed er, at Den Europæiske Anklagemyndighed ifølge forordningen skal anses for en national myndighed i relation til domstolsprøvelse. Dette indebærer, at det er medlemsstaternes nationale domstole, som forestår domstolskontrollen af Den Europæiske Anklagemyndigheds efterforskning og retsforfølgning.

Den anden mulighed er, at EU-domstolen skal kontrollere visse beslutninger taget af Den Europæiske Anklagemyndighed, f.eks. afgørelser om jurisdiktion i grænseoverskridende sager, mens øvrige beslutninger kontrolleres af medlemsstaternes nationale domstole.

2.8. Behandling af oplysninger (artikel 20-24 i Kommissions oprindelige forslag)

Fra det tidspunkt, hvor Den Europæiske Anklagemyndighed registrerer en sag, skal den kunne indhente enhver relevant oplysning, der er lagret i nationale databaser vedrørende efterforskning i straffesager og retshåndhævelse, såvel som i andre relevante registre, der føres af offentlige myndigheder, eller have adgang hertil ved de europæiske delegerede anklageres mellemkomst.

Herudover lægger forslaget op til, at Den Europæiske Anklagemyndighed – når det er nødvendigt af hensyn til efterforskningen – efter anmodning skal kunne indhente enhver relevant oplysning vedrørende en lovovertrædelse, der henhører under dens kompetenceområde, fra Eurojust og Europol, ligesom den kan anmode Europol om at give analytisk støtte til en bestemt igangværende efterforskning.

Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer samt medlemsstaternes myndigheder skal endvidere yde fornøden bistand til og fremlægge de nødvendige oplysninger for Den Europæiske Anklagemyndighed på dennes anmodning.

2.9. Databeskyttelse (forslagets kapitel VI)

Forslagets kapitel VI indeholder nærmere regler om Den Europæiske Anklagemyndigheds behandling af personoplysninger, der har til formål at specificere og supplere reglerne herom i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 45/2001 af 18. december 2000 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i fællesskabsinstitutionerne og -organerne og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

I forhold til personer, der i henhold til de berørte medlemsstaters lovgivning mistænkes for at have begået eller have medvirket til en lovovertrædelse, der er omfattet af Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetence, eller som er blevet dømt for en sådan lovovertrædelse, angives det i forslaget, at Den Europæiske Anklagemyndighed kun må foretage manuel eller elektronisk behandling af de personoplysninger, der er opregnet i punkt 1 i bilaget til forordningen, til følgende formål:

- strafferetlig efterforskning og retsforfølgning, der foretages i medfør af denne forordning,
- udveksling af oplysninger med de kompetente myndigheder i medlemsstaterne og andre EU-organer i henhold til denne forordning, og
- samarbejde med tredjelande i henhold til denne forordning.

For så vidt angår vidner, forurettede og personer under 18 år, angives det i forslaget, at Den Europæiske Anklagemyndighed kun må behandle de personoplysninger, der er opregnet i punkt 2 i bilaget til forordningen, inden for rammerne af en strafferetlig efterforskning eller retsforfølgning i forbindelse med en eller flere af de former for lovovertrædelser, der er omfattet af Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetence. Behandlingen af sådanne personoplysninger må kun finde sted, hvis det er absolut nødvendigt med henblik på de formål, der er nævnt umiddelbart ovenfor.

Derudover må Den Europæiske Anklagemyndighed også i et begrænset tidsrum, som ikke må overskride det tidsrum, der er nødvendigt for at afslutte den sag, som de behandlede oplysninger vedrører, behandle andre personoplysninger end vedrørende de ovennævnte persongrupper og/eller de i bilaget til forordningen opregnede kategorier af personoplysninger. Behandling af sådanne personoplysninger forudsætter, at de vedrører omstændighederne omkring en lovovertrædelse, at de er af umiddelbar betydning for og indgår i en igangværende efterforskning, som Den Europæiske Anklagemyndighed foretager, og at behandlingen af disse oplysninger er

strengt nødvendig af hensyn til et af de tre formål, der er nævnt ovenfor. Behandlingen af sådanne specifikke oplysninger skal finde sted i overensstemmelse med bestemmelserne i forordningen, og den databeskyttelsesansvarlige underrettes straks, hvis denne adgang til at behandle personoplysninger bringes i anvendelse.

For så vidt angår særligt følsomme personoplysninger (personoplysninger vedrørende racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning eller fagforeningsmæssigt tilhørsforhold samt vedrørende helbredsforhold og seksualliv) angives det i forslaget, at Den Europæiske Anklagemyndighed kun må behandle disse, hvis disse oplysninger er strengt nødvendige for efterforskningen, og hvis de supplerer andre personoplysninger, der allerede er blevet behandlet. Den databeskyttelsesansvarlige skal underrettes straks, hvis dette stykke bringes i anvendelse. Hvis disse særligt følsomme personoplysninger vedrører vidner eller forurettede, skal beslutningen om at behandle dem træffes af den europæiske anklager.

Forordningsforslaget indeholder endvidere nærmere frister for, hvor lang tid Den Europæiske Anklagemyndighed må lagre personoplysninger. Som udgangspunkt må Den Europæiske Anklagemyndighed ikke lagre personoplysninger længere end indtil den første af følgende datoer:

- datoen for udløbet af forældelsesfristen for påtale i alle de medlemsstater, der er berørt af efterforskningen og retsforfølgningen,
- den dato, hvor personen blev frifundet, og retsafgørelsen har fået retskraft,
- tre år efter den dato, hvor retsafgørelsen har fået retskraft i den sidste af de medlemsstater, der er berørt af efterforskningen og retsforfølgningen, eller
- den dato, hvor Den Europæiske Anklagemyndighed konstaterede, at det ikke længere var nødvendigt for den at fortsætte efterforskningen eller retsforfølgningen.

Under alle omstændigheder skal Den Europæiske Anklagemyndighed hvert tredje år efter indlæsningen vurdere, om det fortsat er nødvendigt at lagre oplysningerne. Hvis personoplysninger vedrørende mistænkte, vidner, forurettede og personer under 18 år lagres i en længere periode end fem år, underrettes Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse herom.

Når en af de fire ovennævnte frister udløber, skal Den Europæiske Anklagemyndighed ifølge forslaget foretage en vurdering af, om det er nødven-

diget fortsat at lagre oplysningerne, for at den kan udføre sine opgaver, og den kan undtagelsesvis beslutte at lagre oplysningerne, indtil den næste vurdering skal foretages. Det skal i den forbindelse angives, hvorfor en fortsat lagring heraf er berettiget, og begrundelsen herfor skal registreres. Hvis der ikke træffes beslutning om fortsat at lagre personoplysningerne, slettes de automatisk efter tre år.

For så vidt angår den registreredes ret til indsigt samt til at anmode om berigtigelse, sletning eller begrænsning i behandlingen af personoplysninger henviser forordningsforslaget til reglerne herom i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 45/2001 af 18. december 2000 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i fællesskabsinstitutionerne og -organerne og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

Derudover fastsættes i forslaget bl.a. nærmere regler om registrering og dokumentation, udpegning af en databeskyttelsesansvarlig, databeskyttelsesansvar, ansvar for uautoriseret eller ukorrekt behandling af personoplysninger, samarbejde med Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse og de nationale datatilsynsmyndigheder samt klageadgang for registrerede til Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse.

2.10. Bestemmelser om Den Europæiske Anklagemyndigheds forbindelser med sine partnere (forslagets kapitel VIII)

2.10.1. Forbindelser med partnere

Forslagets kapitel VIII angiver, med hvem og hvordan Den Europæiske Anklagemyndighed kan indlede samarbejde. Den Europæiske Anklagemyndighed kan, i det omfang det er nødvendigt for dens udførelse af sine opgaver, indlede et varigt samarbejde med EU-organer og -agenturer i overensstemmelse med disse organers og agenturers mål, de kompetente myndigheder i tredjelande, internationale organisationer og Den Internationale Kriminalpolitiorganisation (Interpol).

Den Europæiske Anklagemyndighed skal efter forslaget for det første etablere og opretholde et særligt tæt forhold til Eurojust på grundlag af et nært samarbejde og udvikling af operationelle, administrative og forvaltningsmæssige forbindelser mellem dem.

Eurojust kan i operationelle sager inddrages af Den Europæiske Anklagemyndighed, hvis der er tale om en grænseoverskridende eller kompleks sag, og hvis et af en række nærmere opregnede kriterier er opfyldt. Det kan

f.eks. være i tilfælde, hvor efterforskningen har afsløret forhold, der falder uden for Den Europæiske Anklagemyndigheds saglige eller stedlige kompetence. Dette kan også være for at lette indgåelsen af en aftale mellem Den Europæiske Anklagemyndighed og den/de berørte medlemsstat/medlemsstater om accessorisk kompetence, jf. pkt. 2.2.2 ovenfor, eller for at anmode Eurojust eller dets kompetente nationale medlem(mer) om at yde bistand i forbindelse med fremsendelse af afgørelser eller anmodninger om gensidig retshjælp til og fuldbyrdelse i stater, der er medlemmer af Eurojust, men som ikke deltager i oprettelsen af Den Europæiske Anklagemyndighed, eller tredjelande.

Samarbejdet med Eurojust omfatter også udveksling af personoplysninger. Alle oplysninger, der udveksles i den forbindelse, må dog kun anvendes til de formål, hvortil de blev meddelt. Enhver anden anvendelse af oplysningerne er kun tilladt, såfremt denne anvendelse falder ind under det modtagende organs beføjelser, og efter forudgående tilladelse fra det organ, som meddelte oplysningerne.

Herudover lægges der i forslaget op til, at samarbejdet med Eurojust skal indebære, at Den Europæiske Anklagemyndighed benytter sig af Eurojusts administrative bistand og ressourcer, og at det nærmere indhold af denne ordning reguleres ved en aftale. Derudover er det hensigten, at Eurojust skal yde en række tekniske tjenester til Den Europæiske Anklagemyndighed, f.eks. teknisk bistand i forbindelse med udarbejdelsen af årsbudgettet samt i forbindelse med ansættelse af personale, sikkerhedstjenester, it-tjenester og tjenester inden for økonomisk forvaltning, regnskab og revision.

For det andet skal Den Europæiske Anklagemyndighed ifølge forslaget udvikle et særligt tæt forhold til Europol, som omfatter udveksling af oplysninger, herunder personoplysninger. Anvendelsen af personoplysninger er underlagt de samme begrænsninger som i forhold til samarbejdet med Eurojust, jf. umiddelbart ovenfor.

Derudover skal Den Europæiske Anklagemyndighed indgå en aftale med Kommissionen, herunder med OLAF, hvor der fastsættes nærmere regler om samarbejde med henblik på at gennemføre de forpligtelser, der er omhandlet i TEUF artikel 325, stk. 3. Denne bestemmelse angiver, at medlemsstaterne samordner deres optræden med henblik på at beskytte Unionens finansielle interesser mod svig, og at de sammen med Kommissionen med henblik herpå tilrettelægger et snævert, løbende samarbejde mellem

de kompetente myndigheder.

For det tredje kan Den Europæiske Anklagemyndighed efter forslaget etablere samarbejdsordninger med tredjelandes myndigheder og internationale organisationer. Ifølge forslaget kan sådanne samarbejdsordninger navnlig vedrøre udveksling af strategiske oplysninger og udstationering af forbindelsesofficerer ved Den Europæiske Anklagemyndighed, ligesom Den Europæiske Anklagemyndighed efter aftale med de kompetente myndigheder kan udpege kontaktpunkter i tredjelande for at lette samarbejdet.

Forslaget giver endvidere mulighed for, at Kommissionen i medfør af TEUF artikel 218 kan fremlægge forslag om indledning af forhandlinger om aftaler med et eller flere tredjelande om samarbejde mellem Den Europæiske Anklagemyndighed og de kompetente myndigheder i disse tredjelande med hensyn til retshjælp i straffesager og udlevering i sager, der henhører under Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetenceområde. Endelig skal medlemsstaterne ifølge forslaget anerkende Den Europæiske Anklagemyndighed som en kompetent myndighed i forbindelse med gennemførelsen af deres internationale aftaler om retshjælp i straffesager og i forbindelse med udlevering for så vidt angår strafbare handlinger, der henhører under dens kompetenceområde. Om fornødent ændrer medlemsstaterne disse internationale aftaler for at sikre, at Den Europæiske Anklagemyndighed kan udøve sin virksomhed med støtte i sådanne aftaler, når den udfører sine opgaver.

2.10.2. Videregivelse af personoplysninger

Forslagets kapitel VIII fastlægger endvidere betingelserne for, hvornår Den Europæiske Anklagemyndighed kan videregive personoplysninger til EU-organer eller –agenturer samt til tredjelande og internationale organisationer.

Videregivelse til EU-organer eller –agenturer kan efter forslaget ske, hvis det er nødvendigt for, at den selv eller det modtagende EU-organ eller -agentur kan udføre deres opgaver, medmindre der er fastsat begrænsninger herfor i medfør af denne forordning.

Videregivelse af personoplysninger til en myndighed i et tredjeland eller til en international organisation eller Europol kan efter forslaget alene ske i det omfang, det er nødvendigt for udførelsen af dens opgaver.

Derudover forudsætter videregivelsen til et tredjeland mv., at Kommissionen har truffet afgørelse om, at det pågældende land mv. sikrer et tilstrækkeligt niveau for databeskyttelse, jf. Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger, eller at videregivelsen har hjemmel i en international aftale, der er indgået mellem Unionen og det pågældende tredjeland mv. i medfør af TEUF artikel 218, og som frembyder tilstrækkelige garantier med hensyn til beskyttelsen af privatlivets fred og fysiske personers grundlæggende rettigheder og friheder.

Hvis disse betingelser for videregivelse til et tredjeland mv. ikke er opfyldt, giver forslaget mulighed for, at Den Europæiske Anklagemyndighed kan give tilladelse til videregivelse af personoplysninger til tredjelande mv. under hensyntagen til en sags konkrete omstændigheder, hvis:

- det er strengt nødvendigt at videregive oplysninger for at beskytte Unionens væsentlige interesser inden for rammerne af Den Europæiske Anklagemyndigheds målsætninger,
- det er strengt nødvendigt at videregive oplysningerne af hensyn til forebyggelse af en nært forestående fare forbundet med kriminalitet eller terrorhandlinger,
- det af andre grunde er nødvendigt, eller der gælder en retlig forpligtelse til, at oplysningerne videregives for at beskytte en vigtig samfundsinteresse i Unionen eller medlemsstaterne, der er anerkendt i EU-retten eller i national ret, eller for, at retskrav kan fastslås, gøres gældende eller forsvares, eller
- det er nødvendigt at videregive oplysningerne for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser.

Herudover giver forslaget mulighed for, at Den Europæiske Anklagemyndighed efter aftale med Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse løbende kan videregive personoplysninger i periode, der ikke må overstige et år (dog med mulighed for forlængelse), hvis én af de fire ovennævnte betingelser er opfyldt, og hvis der foreligger garantier for beskyttelsen af privatlivets fred og fysiske personers grundlæggende rettigheder og friheder.

2.11. Øvrige emner (forslagets kapitel VII, IX og X)

Forslagets kapitel VII indeholder finansielle bestemmelser og bestemmelser vedrørende personale.

Kapitel IX omhandler diverse bestemmelser om bl.a. tavshedspligt, gennemsigtighed, afrapportering mv. til Europa-Parlamentet, Rådet, de nationale parlamenter og Kommissionen.

Kapitel X indeholder overgangsbestemmelser og afsluttende bestemmelser. Det foreslås bl.a., at Kommissionen senest fem år efter forordningens ikrafttræden forelægger en evalueringsrapport af forordningens gennemførelse ledsaget af eventuelle ændringsforslag samt Kommissionens vurdering af, hvorvidt det er muligt og tilrådeligt at udvide Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetenceområde til andre lovovertrædelser, jf. TEUF artikel 86, stk. 4.

3. Gældende dansk ret

Efter de gældende regler varetages den strafferetlige beskyttelse af Unionens finansielle interesser af medlemsstaterne. I tilfælde af f.eks. svig med EU-midler i Danmark er det i henhold til retsplejeloven det danske politi og den danske anklagemyndighed, der gennemfører efterforskningen, beslutter, om der skal rejses tiltale, og i givet fald fører sagen ved retten. Udenlandske myndigheder kan være til stede og deltage, herunder stille spørgsmål til et vidne, i forbindelse med efterforskning og retsforfølgning her i landet, der iværksættes af dansk politi og anklagemyndighed efter begæring fra en udenlandsk myndighed.

Efterforskningen af straffesager er i et vist omfang undergivet domstolskontrol. Således skal retten i forbindelse med visse særlige efterforskningsskridt, f.eks. indgreb i meddeleleshemmeligheden, ransagning og beslaglæggelse, påse, at betingelserne for indgrebet – såsom mistankekrav, proportionalitetskrav samt krav til indgrebets betydning for efterforskningen og til lovovertrædelsens grovhed – er opfyldt.

De materielle straffebestemmelser, der finder anvendelse på sager vedrørende beskyttelse af Unionens finansielle interesser, findes i straffeloven og særlovgivningen.

Ved grænseoverskridende kriminalitet, herunder lovovertrædelser der ved-

rører Unionens finansielle interesser, samarbejder politi og anklagemyndighed efter behov med myndighederne i andre lande. For så vidt angår samarbejdet med myndighederne i andre EU-medlemsstater sker dette navnlig gennem Europol, Eurojust og Det Europæiske Retlige Netværk.

Eurojust er en koordinationsenhed mellem EU-medlemsstaternes anklagemyndigheder, der giver større mulighed for at samordne efterforskning og retsforfølgning af straffesager under Eurojusts kompetenceområde. Eurojust kan f.eks. anmode et eller flere lande om at iværksætte efterforskning eller retsforfølgning i konkrete sager eller at nedsætte fælles efterforskningshold i sager.

Kommissionen har allerede i dag en til dels uafhængig svigsbekæmpelseenhed, OLAF, der har til opgave at beskytte Unionens interesser mod ulovlig virksomhed, som kan føre til disciplinærsager og straffesager. OLAF, hvis personale ofte er politiuddannet, har kompetence til selv at gennemføre undersøgelser af administrativ karakter og formidle resultaterne videre til de nationale myndigheder, herunder politi- og anklagemyndighederne. OLAF udøver desuden en støttefunktion i forhold til de nationale politi- og anklagemyndigheder i konkrete sager vedrørende EU-svig og har bl.a. en koordineringsfunktion i tværnationale sager. Herudover bidrager OLAF til den forebyggende indsats mod EU-svig.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget er fremsat under henvisning til TEUF artikel 86, der er omfattet af det danske retsforbehold. Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af forordningsforslaget, som ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Forslaget har derfor hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Såfremt folkeafstemningen om omdannelse af retsforbeholdet fører til en tilvalgsordning vil det kunne blive nødvendigt at foretage en revurdering af forslagets lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.: Vestre Landsret, Østre Landsret, Sø- og Handelsretten, byretterne, Advokatrådet, Amnesty International, Danske Advokater, Datatilsynet,

Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Anklagere, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Aarhus (Juridisk Institut), Institut for Menneskerettigheder, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut) og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Vestre Landsret, Østre Landsret, Sø- og Handelsretten, Københavns Byret på vegne af de øvrige byretter, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Institut for Menneskerettigheder, Politiforbundet og Rigspolitiet har ikke haft bemærkninger til forslaget.

Rigsadvokaten, Advokatrådet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Retspolitisk Forening og Datatilsynet har afgivet høringssvar til forslaget. De fremsendte bemærkninger er nærmere beskrevet nedenfor.

5.1. Generelle bemærkninger

Rigsadvokaten bemærker, at det grundlæggende er en politisk beslutning, hvorvidt Danmark, såfremt forslaget ikke havde været omfattet af det danske retsforbehold, skulle tilslutte sig en EU-institution, der er tillagt eksklusive, overstatslige beføjelser til at efterforske og retsforfølge visse strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser. Rigsadvokaten kan tilslutte sig Justitsministeriets samlenotat af 26. september 2013, hvoraf det fremgår, at den danske anklagemyndighed varetager indsatsen mod svig, herunder med EU-midler, effektivt og målrettet. Rigsadvokaten bemærker endvidere, at forslaget er ganske omfattende, samt at det indeholder en del uklarheder, som bør søges afklaret under forhandlingerne.

Retspolitisk Forening bemærker, at foreningen ud fra en suverænitetstragtning og en betragtning om retssikkerhed for borgerne i relation til efterforskning og domstolsbehandling generelt må tage afstand fra den filosofi, forslaget er udtryk for. Retspolitisk Forening finder, at forslaget er udtryk for mere EU-myndighedsudøvelse på et sagsområde, hvor et effektivt samarbejde mellem landene og med EU's allerede eksisterende institutioner, f.eks. OLAF, bør kunne virke og håndhæves. Retspolitisk Forening

lægger vægt på, at EU-borgere bør møde nationale politi- og anklagemyndigheder samt domstole.

Advokatrådet og **Landsforeningen af Forsvarsadvokater** bemærker sammenfattende, at forslaget til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed forekommer tungt og på flere punkter uklart.

5.2. Kapitel I: Genstand og definitioner

Advokatrådet og **Landsforeningen af Forsvarsadvokater** bemærker vedrørende forslagets artikel 2, at formuleringen ”strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser” er en vag formulering, der kan give anledning til mange afgrænsningsproblemer.

5.3. Kapitel II: Almindelige bestemmelser

5.3.1. Den europæiske anklagemyndigheds struktur

Rigsadvokaten bemærker, at det vil være mest hensigtsmæssigt med en decentraliseret struktur, hvor nationale delegerede i videst muligt omfang integreres i de nationale anklagemyndigheder. Dermed vil det være muligt at sikre national forankring af de sager, der vedrører den enkelte medlemsstat, ligesom det vil være muligt at bygge videre på den ekspertise, der er opbygget hos den nationale anklagemyndighed. Rigsadvokaten anfører, at de nationale delegerede samtidig skal kunne fungere som nationale anklagere med behandling af andre sager end dem, der er omfattet af den europæiske anklagemyndigheds mandat.

5.3.2. Den europæiske anklagemyndigheds opgaver og kompetencer

Rigsadvokaten bemærker, at det ville være hensigtsmæssigt at overveje en model, hvor Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetence er subsidiær i forhold til de nationale myndigheders kompetence, idet indsatsen mod svig allerede varetages effektivt og målrettet.

5.3.3. Den Europæiske Anklagemyndigheds uafhængighed

Rigsadvokaten sætter spørgsmålstegn ved, om man vil kunne sikre den delegerede anklagers fuldstændige uafhængighed af den nationale anklagemyndighed, som forslaget foreslår, idet Rigsadvokaten påpeger, at det må formodes, at den delegerede anklager efter sin udnævnelsesperiode (5

år med mulighed for genudnævnelse) kan være interesseret i at fortsætte i den nationale anklagemyndighed.

Advokatrådet og **Landsforeningen af Forsvarsadvokater** bemærker, at de europæiske anklageres uafhængighed kan give anledning til bekymring, idet de europæiske anklagere ikke er underlagt klageadgang og kun kan afskediges af Rådet ved grove tjenesteforseelser.

5.4. Kapitel III: Procedureregler for efterforskning, retsforfølgning og behandling af straffesager

5.4.1. Straffeprocessuelle bestemmelser

Rigsadvokaten bemærker, at Den Europæiske Anklagemyndighed i videst muligt omfang bør operere på baggrund af nationale procesregler. Rigsadvokaten anfører, at det bør afklares, hvad retsvirkningen vil være, når forordningen, der er direkte anvendelig i medlemsstaterne og vil have forrang for retsplejelovens regler, indeholder andre regler end dem, der fremgår af retsplejeloven, f.eks. i forhold til reglerne om anholdelse. Rigsadvokaten anfører endvidere, at det ville være bedre i tråd med danske retsprincipper, hvis det var muligt at påklage afgørelser, der går ud på at afvise eller indstille en efterforskning.

5.4.2. Særligt vedrørende anerkendelse af bevismidler

Advokatrådet og **Landsforeningen af Forsvarsadvokater** finder forslaget artikel 30 vedrørende anerkendelse af bevismidler særdeles vidtgående og mener, at bestemmelsen medfører en risiko for såkaldt ”forum shopping”, idet den europæiske anklagemyndighed kan have interesse i at retsforfølge en lovovertrædelse i ét land frem for et andet. Advokatrådet er af den opfattelse, at bevisreglerne bør ændres således, at bevis indsamlet i ét medlemsland, kun kan anvendes i et andet medlemsland, hvis begge landes lovgivning tillader anvendelse af beviset.

5.4.3. Særligt vedrørende jurisdiktion

Advokatrådet og **Landsforeningen af Forsvarsadvokater** finder, at der i forslaget mangler klare regler for jurisdiktion i tilfælde af grænseoverskridende kriminalitet, samt at der bør sikres en judiciel prøvelse af spørgsmålet, eventuelt med klageadgang til EU-Domstolen.

5.5. Kapitel IV: Processuelle garantier

Advokatrådet og **Landsforeningen af Forsvarsadvokater** bemærker, at den sigtedes rettigheder ikke er tilstrækkeligt specificeret i forslaget, og at forslaget mangler bestemmelser vedrørende erstatning til den sigtede, f.eks. i det tilfælde, at han måtte blive frifundet.

5.6. Kapitel VI: Databeskyttelse

Datatilsynet har bemærket, at Den fælles kontrolinstans for Eurojust (JSB) den 14. november 2013 har afgivet en udtalelse om Eurojust, og at Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse ifølge deres hjemmeside bl.a. vil afgive en udtalelse om ”Establishment of a European Public Prosecutor’s Office (EPPO) to protect the financial interests of the Union”, hvorfor Datatilsynet anbefaler, at disse udtalelser indgår i overvejelserne om de aktuelle forslag. Datatilsynet anfører endvidere, at Europaudvalget i det britiske underhus (The European Scrutiny Committee of the House of Commons) den 11. september 2013 har afgivet en rapport om bl.a. forslaget til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed, og at de persondataretlige spørgsmål, der rejses i rapporten, kan indgå i overvejelserne om de aktuelle forslag.

Advokatrådet og **Landsforeningen af Forsvarsadvokater** bemærker, at der gives Den Europæiske Anklagemyndighed en vid adgang til at indsamle, videregive og lagre oplysninger, herunder personfølsomme oplysninger, og at der bør være et uafhængigt tilsynsorgan til at bedømme nødvendigheden af den meget omfattende kompetence.

5.7. Kapitel VII: Finansielle bestemmelser og bestemmelser vedrørende personale

Rigsadvokaten bemærker, at det er nødvendigt, at midlerne til Den Europæiske Anklagemyndighed ikke må gå fra Eurojusts budget på en sådan måde, at Eurojust ikke fremover kan varetage sine operationelle opgaver i fuldt tilfredsstillende omfang.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har i forslaget i forhold til nærhedsprincippet anført, at der er behov for tiltag på EU-plan, fordi den planlagte foranstaltning i sig selv

har en EU-dimension. Den indebærer EU-baseret styring og koordinering af efterforskning og retsforfølgning i forbindelse med strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser, som skal beskyttes af både Unionen og medlemsstaterne, jf. TEUF artikel 310, stk. 6, og artikel 325. I overensstemmelse med nærhedsprincippet kan dette mål ifølge Kommissionen kun nås på EU-plan på grund af dets omfang og virkninger. Den nuværende situation, hvor retsforfølgning i forbindelse med lovovertrædelser, der skader Unionens finansielle interesser, alene varetages af medlemsstaternes myndigheder, opfylder ifølge Kommissionen ikke i tilstrækkelig grad dette mål.

Kommissionen har endvidere anført, at forslaget i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål. Løsningerne i forslaget er de mindst indgribende for så vidt angår medlemsstaternes retsorden og institutionelle strukturer. De vigtigste aspekter af forslaget, bl.a. hvilken lovgivning der finder anvendelse på efterforskningsskridt, antallet af delegerede anklagere, den decentrale karakter af Den Europæiske Anklagemyndighed og systemet med domstolskontrol, er udformet således, at de ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

Endelig har Kommissionen anført, at Unionens kompetence til at bekæmpe svig og andre lovovertrædelser, der skader dens finansielle interesser, klart fremgår af TEUF artikel 86 og 325. Da Unionens kompetence ikke er underordnet medlemsstaternes kompetence, og udøvelsen af dens kompetence er blevet nødvendig for at sikre en mere effektiv beskyttelse af Unionens finansielle interesser, er forslaget ifølge Kommissionen i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Efter fremsættelsen af forslaget har Kommissionen fået et såkaldt ”gult kort” på forslaget, idet 11 landes parlamenter/kamre (i alt 14 parlamenter/kamre) efter proceduren i artikel 6 og 7 i tillægsprotokol nr. 2 om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet har afgivet begrundede udtalelser om, at forslaget ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Kommissionen har den 27. november 2013 meddelt, at forslaget er blevet genovervejet, og at Kommissionen vil fastholde dette, men at der i lovgivningsprocessen vil blive taget behørigt hensyn til de nationale parlameters begrundede udtalelser. Kommissionen har i meddelelsen af 27. november 2013 konkluderet, at forslaget efterlever nærhedsprincippet i artikel 5, stk. 3, i TEU, hvorfor Kommissionen ikke finder det nødvendigt at

trække forslaget tilbage eller ændre dette.

Kommissionen bemærker, at målet ikke opfyldes tilstrækkeligt på nationalt plan. Kommissionen anfører, at det ikke er forholdene i den enkelte medlemsstat, der er afgørende, hvis det kan påvises, at foranstaltningerne i medlemsstaterne generelt er utilstrækkelige, og at foranstaltninger på EU-plan generelt set ville opfylde det politiske mål bedre. Kommissionen lægger bl.a. vægt på, at OLAF's årlige statistikker viser, at de nationale straffesager ikke er effektive, idet de varer for længe, ligesom mange sager er blevet afvist inden retssagen.

Kommissionen bemærker, at de eksisterende organer på EU-plan ikke er tilstrækkelige til at afhjælpe de konstaterede mangler, idet OLAF's beføjelser er begrænset til administrative undersøgelser, og da der er iboende begrænsninger i den rolle, Europol og Eurojust spiller.

Vedrørende merværdien af forslaget bemærker Kommissionen, at det foreslåede system efter Kommissionens opfattelse vil tilføre bekæmpelsen af svig til skade for Unionen en væsentlig merværdi, herunder ved at forhindre såkaldt "forum shopping".

Kommissionen begrundet afslutningsvist, at den finder strukturen for Den Europæiske Anklagemyndighed samt karakteren og omfanget af myndighedens kompetencer i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Regeringen har herved bl.a. lagt vægt på, at det konkrete forslag i vidt omfang bygger på anvendelse af nationale straffeprocessuelle regler og alene vedrører svig med Unionens finansielle midler og ikke øvrige sager om svig. Det bemærkes, at oprettelsen af en europæisk anklagemyndighed er forudsat i TEUF.

7. Andre landes kendte holdninger

Som nævnt ovenfor har 11 landes parlamenter/kamre (i alt 14 parlamenter/kamre) afgivet begrundede udtalelser om, at forslaget ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Der er tale om følgende lande: Storbritannien, Nederlandene, Ungarn, Tjekkiet, Irland, Cypern, Frankrig, Malta, Sverige, Rumænien, Slovenien. Gruppen af nationale parlamenter finder typisk ikke, at Kommissionen i tilstrækkelig grad har argumenteret for oprettelsen af en anklagemyndighed på europæisk niveau og peger ligeledes på, at strafferet primært hører under national kompetence.

Det bemærkes, at Storbritannien og Irland ikke har valgt at benytte deres Opt-In, og at de derfor som udgangspunkt ikke deltager i oprettelsen af Den Europæiske Anklagemyndighed.

Der ses ikke i øvrigt at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

Flere delegationer har undervejs i forhandlingerne fremhævet, at deres endelige stillingtagen til deltagelse i Den Europæiske Anklagemyndighed vil afhænge af udformningen af den endelige model.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side kan man støtte initiativer, der med respekt af grundlæggende principper i national ret samt nationale myndigheders beføjelser sikrer et effektivt samarbejde om bekæmpelse af grov international kriminalitet, herunder samarbejde om efterforskning og retsforfølgning i konkrete straffesager. Dette gælder ligeledes i forhold til bekæmpelsen af strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser.

Fra dansk side anser man samarbejdet mellem de nationale myndigheder, Europol og Eurojust i sager, der vedrører strafbare handlinger, som skader Unionens finansielle interesser, for at være særdeles nyttigt, ligesom man anser medlemsstaternes samarbejde i disse sager med Det Europæiske Kontor til Bekæmpelse af Svig (OLAF) for velfungerende.

Det er endvidere regeringens opfattelse, at den danske anklagemyndighed varetager indsatsen mod svig, herunder svig med EU-midler, effektivt og målrettet.

Den grundlæggende ordning i det danske retssystem er, at det er det danske politi og den danske anklagemyndighed, der gennemfører efterforskning, beslutter om der skal rejses tiltale og i givet fald fører straffesager ved de danske domstole, og regeringen er derfor skeptisk over for det element i forslaget, som lægger op til, at Den Europæiske Anklagemyndighed skal kunne efterforske og retsforfølge i de enkelte medlemsstater.

På den baggrund er det regeringens foreløbige holdning, at oprettelsen af en europæisk anklagemyndighed rejser spørgsmål om, hvorvidt der hermed sikres en mere effektiv beskyttelse af Unionens finansielle interesser.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget skal efter TEUF artikel 86, stk. 1, vedtages efter en særlig lovgivningsprocedure, hvor Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter Europa-Parlamentets godkendelse.

Europa-Parlamentet har den 12. marts 2014 afgivet en foreløbig rapport om forslaget til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed, hvori Parlamentet kommer med en række anbefalinger til ændringer af forslaget, som Parlamentet anmoder Rådet om at tage behørigt hensyn til ved behandlingen af forslaget. *Europa-Parlamentets LIBE-udvalg har i et udkast til interimsbetænkning af 16. januar 2015 vedrørende forslaget om oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed gentaget, bekræftet og suppleret indholdet i rapporten af 12. marts 2014.*

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 17. februar 2015.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4.-5. december 2014.

Dagsordenspunkt 6: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om foreløbig retshjælp til mistænkte eller tiltalte, der frihedsberøves, og retshjælp i sager angående europæiske arrestordrer*

Revideret notat. Ændringerne er markeret i kursiv.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM (2013) 824 endelig

Resumé

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Forslaget er en del af en lovgivningspakke, hvorved der lægges op til at indføre fælles minimumsregler for processuelle rettigheder i straffesager. Forslaget indeholder bl.a. regler om, at mistænkte og tiltalte, der frihedsberøves, og eftersøgte personer, der er genstand for sager om europæiske arrestordrer har ret til adgang til foreløbig retshjælp, uden unødigt forsinkelse efter frihedsberøvelsen og senest forud for enhver afhøring. Forslaget indeholder endvidere regler om almindelig retshjælp til personer, der er genstand for sager om europæiske arrestordrer. Da forslaget er omfattet af retsforbeholdet, har det hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. Fra dansk side er man overordnet positiv over for forslaget.

1. Baggrund

Rådet (retlige og indre anliggender) vedtog den 30. november 2009 en såkaldt køreplan med henblik på at styrke den mistænkte eller tiltaltes proceduremæssige rettigheder i straffesager, hvorefter der skal vedtages foranstaltninger vedrørende de mest grundlæggende processuelle rettigheder, og Kommissionen blev opfordret til at fremlægge de nødvendige forslag hertil. Rådet gav i den forbindelse udtryk for, at der endnu ikke var blevet gjort nok på EU-plan til at sikre individets grundlæggende rettigheder under straffesager.

I det flerårige arbejdsprogram inden for retlige og indre anliggender (Stockholm-programmet), som medlemsstaterne vedtog i december 2009, fremhæves bl.a. betydningen af individets rettigheder i straffesager som en grundlæggende værdi i EU, der er væsentlig for opretholdelse af den gensidige tillid mellem medlemsstaterne og offentlighedens tillid i EU. I Stockholm-programmet omtales køreplanen som en integreret del af det flerårige program, og Kommissionen opfordres til at fremsætte forslag til

gennemførelse heraf samt at undersøge flere aspekter af mistænkte og tiltaltes processuelle minimumsrettigheder og vurdere, om andre spørgsmål, f.eks. uskyldsformodningen, skal behandles for at fremme et bedre samarbejde på dette område.

Som led i gennemførelsen af køreplanen er der vedtaget tre retsakter. Det drejer sig om Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU om retten til tolke- og oversættelsesbistand, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU om ret til information under straffesager og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/48/EU om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og i sager angående europæiske arrestordre og om ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse og til at kommunikere med tredjemand og med konsulære myndigheder under frihedsberøvelsen.

Som yderligere led i gennemførelsen af køreplanen har Kommissionen den 27. november 2013 fremlagt nærværende forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om foreløbig retshjælp til mistænkte eller tiltalte, der frihedsberøves, og retshjælp i sager angående europæiske arrestordre.

Forslaget er fremlagt som en del af en pakke, der tillige omfatter de samtidigt fremsatte forslag til et direktiv om styrkelse af visse aspekter af uskyldsformodningen (KOM (2013) 821 endelig) og retten til at være til stede under retssagen i straffesager og et direktiv om retssikkerhedsgarantier for børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager (KOM (2013) 822 endelig), der behandles i særskilte notater.

Direktivforslaget om foreløbig retshjælp til mistænkte eller tiltalte, der frihedsberøves, og retshjælp i sager angående europæiske arrestordre, skal i øvrigt ses i sammenhæng med Kommissionens samtidigt fremlagte henstilling om ret til retshjælp for mistænkte eller tiltalte i straffesager. Henstillingen indeholder en række opfordringer til medlemsstaterne, der har til formål at ensarte betingelserne for, hvornår en person har ret til retshjælp, samt at forbedre kvaliteten og effektiviteten af medlemsstaternes retshjælpsordninger.

Forslaget blev sammen med de to øvrige forslag i pakken om proceduremæssige rettigheder præsenteret på det uformelle rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 23.-24. januar 2014 i Athen.

Forslaget har endvidere været drøftet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4.-5. december 2014.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 med henblik på at opnå en generel indstilling. Den kompromistekst, som skal danne grundlag for behandlingen på rådsmødet, foreligger endnu ikke pr. medio februar 2015.

Det danske retsforbehold

Forslaget er fremsat under henvisning til TEUF artikel 82, stk. 2, litra b, i traktatens tredje del, afsnit V, hvorefter der i den udstrækning, det er nødvendigt for at lette den gensidige anerkendelse af domme og retsafgørelser samt det politimæssige og retlige samarbejde i straffesager med en grænseoverskridende dimension, kan fastsættes minimumsregler for enkeltpersoners rettigheder inden for strafferetsplejen. Direktivforslaget skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294).

Ifølge artikel 1 i protokollen om Danmarks stilling deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, og ifølge protokollens artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, bindende for Danmark, ligesom de ikke finder anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

2. Indhold

Den følgende gennemgang er baseret på det seneste udkast til en kompromistekst, som formandskabet har fremlagt medio februar 2015.

2.1. Generelt

Direktivforslaget fastsætter fælles minimumsregler for retten til adgang til foreløbig retshjælp til mistænkte eller tiltalte i straffesager, som frihedsberøves, og foreløbig retshjælp og almindelig retshjælp til personer, der er omfattet af reglerne i rammeafgørelse 2002/584/RIA om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne.

Ved almindelig retshjælp forstås ifølge forslaget økonomiske midler fra medlemsstaterne til advokatbistand, der muliggør en effektiv udøvelse af retten til advokatbistand. Ved foreløbig retshjælp forstås ifølge forslaget

midlertidig retshjælp, som ikke er betinget af, at kriterierne for at modtage almindelig retshjælp er opfyldt, *og som ydes til en person, der er frihedsberøvet, indtil den kompetente myndighed har truffet endelig afgørelse om almindelig retshjælp i henhold til national ret.*

Forslaget har til formål at sikre en effektiv udøvelse af retten til adgang til advokatbistand. Forslaget skal således ses i sammenhæng med direktiv 2013/48/EU om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og i sager angående den europæiske arrestordre og om ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse og til at kommunikere med tredjemand og med konsulære myndigheder under frihedsberøvelsen.

Af forslaget fremgår det i forlængelse heraf, at ingen bestemmelser i direktivet må fortolkes således, at det indebærer en begrænsning i de rettigheder, der følger af direktiv 2013/48/EU om ret til adgang til advokatbistand.

Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng med artikel 47, stk. 3, i Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder (EU-chartret), og artikel 6, stk. 3, litra c, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), *og artikel 14, stk. 3, litra d, i Den Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder (ICCPR)*, om retten til retshjælp i straffesager.

I forlængelse heraf følger det af forslaget, at ingen af forslagets bestemmelser må fortolkes således, at det indebærer en begrænsning i eller undtagelse fra de rettigheder eller retssikkerhedsgarantier, der er forankret i EU-chartret, andre relevante folkeretlige regler, herunder EMRK, eller nationale retsregler, der giver et højere beskyttelsesniveau.

Direktivforslaget finder ikke anvendelse, hvis den pågældende har givet afkald på retten til advokatbistand i henhold til direktiv 2013/48/EU.

Direktivet finder endvidere ikke anvendelse i sager om mindre lovovertrædelser, hvis lovgivningen i en medlemsstat fastsætter, at en anden myndighed end en domstol med kompetence til at træffe afgørelse i straffesager kan pålægge sanktioner for lovovertrædelser, og pålæggelsen af sanktionen kan appelleres eller på anden vis indbringes for en sådan domstol, eller hvis frihedsberøvelse ikke kan pålægges som sanktion.

Endelig finder direktivet ikke anvendelse ved restriktioner i en persons frihed i forbindelse med en indledende afhøring med henblik på at identificere

re den pågældende eller at vurdere om efterforskning skal indledes, i forbindelse undersøgelse af eventuel besiddelse af våben eller undersøgelse af lignende sikkerhedsspørgsmål, i forbindelse med efterforsknings- eller bevissikringskridt, der ikke er omfattet af retten til advokatbistand i direktiv 2013/48/EU, eller i forbindelse med sikring af en mistænkt eller tiltalt tilstedeværelse for en kompetent myndighed i overensstemmelse med national lovgivning.

2.2. Foreløbig retshjælp til frihedsberøvede personer

Det følger af forslaget, at mistænkte eller tiltalte i straffesager, som frihedsberøves, *og som har ret til advokatbistand i henhold til direktiv 2013/48/EU*, har ret til foreløbig retshjælp.

Den foreløbige retshjælp skal gives, uden unødigt forsinkelse efter frihedsberøvelsen og forud for enhver afhøring ved politiet eller anden retshåndhævende eller judiciel myndighed, *hvis den pågældende anmoder herom.*

Den foreløbige retshjælp skal være tilgængelig indtil tidspunktet, hvor den mistænkte eller tiltalte løslades, eller hvor der enten gives afslag på anmodningen om retshjælp, eller hvis der tildeles retshjælp, hvor der er udpeget en advokat.

Foreløbig retshjælp skal gives i det omfang, det er nødvendigt for effektivt at udøve retten til advokatbistand i henhold til direktiv 2013/48/EU om ret til adgang til advokatbistand.

I sager om mindre alvorlige lovovertrædelser kan retten til foreløbig retshjælp gøres betinget af en vurdering af, om tildelingen heraf er i retfærdighedens interesse.

Medlemsstaterne kan bestemme, at omkostningerne til foreløbig retshjælp skal dækkes af den mistænkte eller tiltalte, hvis den pågældende ikke opfylder betingelserne for at få *almindelig* retshjælp i henhold til nationale regler.

Det følger af præambelbetragtningerne til forslaget, at hvis en medlemsstats eksisterende system for tildeling af almindelig retshjælp giver en mistænkt eller tiltalt effektiv adgang til advokatbistand betalt af staten uden unødigt ophold efter frihedsberøvelsen og forud for enhver afhøring, skal

de forpligtelser, der følger af direktivet med hensyn til tildeling af foreløbig retshjælp anses for opfyldt.

2.3. Almindelig retshjælp og foreløbig retshjælp til eftersøgte personer

Det følger af forslaget, at eftersøgte personer, som anholdes i henhold til reglerne om europæiske arrestordre, *og som har ret til advokatbistand i henhold til direktiv 2013/48/EU*, har ret til adgang til almindelig retshjælp i den fuldbyrdende medlemsstat, indtil den pågældende udleveres, eller hvis udleveringsanmodningen afslås, indtil afgørelsen herom *er endelig*.

Retten til almindelig retshjælp for eftersøgte personer kan gøres betinget af en vurdering af den pågældendes midler *og/eller af, om* det er i retfærdighedens interesse at give almindelig retshjælp i henhold til den fuldbyrdende medlemsstats nationale regler herom.

Den fuldbyrdende medlemsstat skal endvidere sikre, at eftersøgte personer, som anholdes i henhold til reglerne om europæiske arrestordre, har ret til foreløbig retshjælp i overensstemmelse med bestemmelserne om foreløbig retshjælp til mistænkte eller tiltalte i straffesager, som frihedsberøves.

2.5. Afsluttende bestemmelser

Forslaget indeholder afsluttende bestemmelser om gennemførelse og ikrafttræden af direktivet. Det fremgår heraf bl.a., at medlemsstaterne hvert tredje år skal indsamle tilgængelige data over, hvorledes direktivets rettigheder er blevet gennemført.

3. Gældende dansk ret

3.1. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Den Europæiske Menneskerettighedskonventionen er inkorporeret i dansk ret ved lov nr. 285 af 29. april 1992 med senere ændringer, og konventionen er således en del af dansk ret. Dette indebærer, at danske bestemmelser i bl.a. retsplejeloven altid skal fortolkes i lyset af konventionen.

Retten til en retfærdig rettergang er fastlagt i konventionens artikel 6. Det følger af artikel 6, stk. 3, litra c, at enhver, der er anklaget for en lovovertrædelse, skal have ret til at forsvare sig personligt eller ved bistand af en forsvarer, som han selv har valgt, og hvis han ikke har tilstrækkelige mid-

ler til at betale juridisk bistand, at modtage den uden betaling, når dette kræves i retfærdighedens interesse. Efter Menneskerettighedsdomstolens praksis bør en person tilbydes advokatbistand allerede ved første afhøring hos politiet, medmindre der er tvingende grunde til at fravige dette.

3.2. Retsplejeloven

Retsplejelovens kapitel 66 indeholder bl.a. regler om, hvornår en mistænkt eller sigtet har ret eller pligt til en forsvarer.

Det følger således af § 730, at den, der sigtes for en forbrydelse, er berettiget til at vælge en forsvarer i overensstemmelse med retsplejelovens regler.

Endvidere opregnes i § 731 en række tilfælde, hvor der skal beskikkes en forsvarer for den sigtede, mens en forsvarer kan beskikkes efter § 732, når retten efter sagens beskaffenhed, sigtedes person eller omstændighederne i øvrigt anser det for ønskeligt, og sigtede ikke selv har skaffet sig bistand af en forsvarer.

Endelig følger det af § 821 a, at der i visse tilfælde efter anmodning fra forældremyndighedsindehaveren eller fra politiet beskikkes en advokat for en person under 15 år, når den pågældende efter sagens karakter og omfang må antages at have et ganske særligt behov for advokatbistand.

Retsplejelovens kapitel 91 indeholder nærmere regler om sagsomkostninger mv. i straffesager.

Det følger heraf, at sagsomkostninger i straffesager, som forfølges af en offentlig myndighed, som udgangspunkt udredes af det offentlige med forbehold af ret til at få dem erstattet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 91, jf. § 1007, stk. 1.

Hvis tiltalte findes skyldig, har han som udgangspunkt pligt til at erstatte det offentlige de nødvendige udgifter, som er medgået til sagens behandling, jf. § 1008, stk. 1.

Hvis den tiltalte derimod frifindes, eller hvis sagen i øvrigt ikke fører til sigtedes domfældelse, påhviler der ham ingen pligt til at udrede omkostninger, undtagen for så vidt disse måtte være forårsagede ved hans tilregnelige og retsstridige handlinger eller undladelser, jf. § 1010, stk. 1.

3.3. Udleveringsloven

Danmark har ved lov nr. 433 af 10. juni 2003 om ændring af udleveringsloven med senere ændringer og den nordiske udleveringslov, der trådte i kraft den 1. januar 2004, gennemført Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne.

Efter udleveringslovens § 18 b, stk. 3, jf. § 14, skal der i sager om udlevering til medlemsstater i EU beskikkes en forsvarer for den, som søges udleveret, når der iværksættes en undersøgelse af, om betingelserne for udlevering er opfyldt, medmindre den pågældende selv vælger en forsvarer. Udgifter til beskikket forsvarer og andre sagsomkostninger afholdes af det offentlige, medmindre retten under særlige omstændigheder bestemmer, at de skal betales af den, som søges udleveret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget er som nævnt fremsat efter TEUF artikel 82, stk. 2, litra b, der er omfattet af det danske retsforbehold. Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af direktivforslaget, som ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Forslaget har derfor hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Såfremt folkeafstemningen om omdannelse af retsforbeholdet fører til en tilvalgsordning vil det kunne blive nødvendigt at foretage en revurdering af forslagets lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisation:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet, Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Danske Advokater, Amnesty International, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden.

Sø- og Handelsretten, Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Dommerfuldmægtigforeningen og Foreningen af Offentlige Anklagere har ikke haft bemærkninger til forslaget. **Østre Landsret, Vestre Landsret og Den Danske Dommerforening** finder, at forslaget kan have betydning for centrale dele af retsplejen, men da det er omfattet af retsforbeholdet, giver det ikke på nuværende tidspunkt anledning til bemærkninger.

Retspolitisk Forening har ikke haft bemærkninger til forslaget, idet det på grund af retsforbeholdet ikke finder anvendelse i Danmark. Forslaget er dog grundlæggende sympatisk i henseende til princippet om menneskerettigheder og retssikkerhed. Endvidere opfordres regeringen og Folketinget til at lade sig inspirere af direktivforslaget og gennemføre tilsvarende lovgivning i Danmark.

Institut for Menneskerettigheder finder det positivt, at der i EU indføres fælles minimumsregler for processuelle rettigheder i straffesager.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater er overordnet positivt indstillet over for forslaget. Der bør i alle udleveringssager ske advokatbeskikkelse både i den fuldbyrdende og i den udstedende medlemsstat (ret til todelt forsvar). Den sigtede kan således fra starten få rådgivning også for så vidt angår retsstillingen i det land, som personen i givet fald skal udleveres til. En rådgivning fra begge de involverede landes advokater, der også vil kunne drøfte sagen indbyrdes, vil kunne medføre, at en udlevering kan foregå hurtigere og måske uden indsigelser.

Advokatrådet bemærker, at forslaget vedrørende foreløbig retshjælp er nært knyttet til direktiv 2013/48/EU om ret til adgang til advokatbistand, der i forbindelse med sager angående den europæiske arrestordre giver mulighed for todelt forsvar. En sådan ret til todelt forsvar vil både ud fra et retssikkerhedsmæssigt og et effektivitetsmæssigt synspunkt være en stor fordel. Imidlertid er det ikke i forslaget tilstrækkeligt klart, at den eftersøgte person også har krav på retshjælp i den udstedende medlemsstat. Det bør således præciseres hvilke rettigheder, den eftersøgte person har, for så vidt angår retshjælp i begge lande.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet anført, at formålet med forslaget ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne. Kommissionen

har i den forbindelse anført, at der er betydelige forskelle i retten til foreløbig retshjælp for mistænkte eller tiltalte, der frihedsberøves, og for eftersøgte personer, der er genstand for europæiske arrestordre. Fastsættelse af fælles minimumsstandarder herom vil ifølge Kommissionen styrke tilliden mellem medlemsstaterne og fremme gensidig anerkendelse af afgørelser i straffesager. Dette mål kan ifølge Kommissionen bedre gennemføres på EU-plan.

Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser fra de øvrige medlemsstater til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side er man overordnet positiv over for forslaget.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), hvilket indebærer, at forslaget skal vedtages af Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet udtalelse i sagen.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har *senest* været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 17. februar 2015.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4.-5. december 2014.

Dagsordenspunkt 7: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Unions Agentur for Strafferetligt Samarbejde (Eurojust)*

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2013) 535 endelig

Resumé

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Forslaget forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 med henblik på, at der skal opnås enighed om forslaget. Forslaget viderefører dele af de nugældende regler for Eurojust. Samtidig lægges der op til en række nyskabelser, herunder foreslås en strømligning af Eurojusts virke og struktur med henblik på at sikre, at dets operationelle funktioner styrkes ved at mindske de nationale medlemmers administrative arbejdsbyrde. Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Fra dansk side er man overordnet positivt indstillet over for forslaget.

1. Baggrund

Eurojust blev oprettet ved Rådets afgørelse 2002/187/RIA af 28. februar 2002 om oprettelse af Eurojust for at styrke bekæmpelsen af grov kriminalitet, og medlemsstaternes samarbejde i Eurojust er efterfølgende blevet forstærket ved Rådets afgørelse 2009/426/RIA af 16. december 2008 om styrkelse af Eurojust.

Eurojust er en EU-institution, etableret på mellemstatsligt grundlag. Eurojusts hovedopgave er at styrke indsatsen vedrørende efterforskning og retsforfølgning af alvorlig, grænseoverskridende kriminalitet, navnlig når kriminaliteten er organiseret og berører to eller flere medlemsstater.

Kommissionen har som en del af baggrunden for det foreliggende forordningsforslag peget på, at det i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) artikel 85, stk. 1, 2. led, bestemmes, at Europa-Parlamentet og Rådet ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure skal fastlægge Eurojusts struktur, funktionsmåde, indsatsområde og opgaver.

Kommissionen har endvidere henvist til, at der i løbet af det seneste årti er sket en eksplosion i den grænseoverskridende kriminalitet, bl.a. hvad angår narkotikasmugling, menneskehandel, terrorisme og internetkriminalitet, herunder børnepornografi. Et fællestræk ved alle disse former for kriminalitet er, at kriminaliteten begås på tværs af grænserne af særdeles mobile og fleksible grupper, som opererer inden for flere forskellige retssystemer og kriminelle sektorer. Hvis de skal bekæmpes effektivt, er der efter Kommissionens opfattelse behov for en koordineret paneuropæisk indsats.

Derudover har Kommissionen peget på, at det forhold, at kriminalitet i stigende grad begås på tværs af grænserne og dækker flere forskellige kriminelle aktiviteter, gør det vanskeligere for de enkelte medlemsstater at opklare og håndtere grænseoverskridende kriminalitet, især organiseret kriminalitet. Eurojusts opgave med at forbedre det retlige samarbejde og koordineringen mellem medlemsstaternes kompetente retsmyndigheder og bistå efterforskninger, der involverer tredjelande, er stadig særdeles vigtig.

Endelig har Kommissionen henvist til den fælles tilgang til EU's decentraliserede agenturer, som Europa-Parlamentet, Rådet og Parlamentet godkendte i juli 2012, og som skal tages i betragtning i forbindelse med alle deres fremtidige beslutninger om EU's decentraliserede agenturer på grundlag af en analyse af den konkrete sag.

Forslaget indgår i en lovgivningspakke og fremsættes sammen med et forordningsforslag om oprettelsen af Den Fælles Europæiske Anklagemyndighed (KOM(2013) 534 endelig), der behandles i et særskilt notat.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4.-5. december 2014 blev der opnået enighed om forslaget med undtagelse af forslagets regler om databeskyttelse (kapitel IV) samt alle bestemmelser vedrørende Den Europæiske Anklagemyndighed.

Formandskabet forventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 at lægge op til generel enighed om forslaget.

Det danske retsforbehold

Forslaget er fremsat under henvisning til TEUF, navnlig artikel 85, og skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294).

Ifølge artikel 1 i protokollen om Danmark stilling deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF,

tredje del, afsnit V, og ifølge protokollens artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, bindende for Danmark, ligesom de ikke finder anvendelse i Danmark (”retsforbeholdet”).

Det må forventes, at det danske retsforbehold og forordningsforslaget, herunder i lyset af de ændringer, der lægges op til i forhold til den nuværende ordning, vil føre til, at Danmark ikke længere vil deltage i Eurojust-samarbejdet.

2. Indhold

Den følgende gennemgang af forslaget kapitel I-III og V-IX er baseret på den version af forslaget, der blev opnået delvis generel indstilling om (udsendt 16. januar 2015). Gennemgangen af IV er baseret på formandskabets kompromistekst af 29. januar 2015.

2.1. Generelt

Kommissionen har med forslaget lagt op til en gennemgribende omskrivning af retsgrundlaget for Eurojust. Indholdsmæssigt videreføres store dele af reglerne i de nugældende rådsafgørelser om Eurojust, dog i mange tilfælde omskrevet og/eller lettere justeret.

Hovedformålene med forslaget er ifølge Kommissionen følgende:

- at øge Eurojusts effektivitet ved at give det en ny forvaltningsstruktur,
- at forbedre Eurojusts operationelle effektivitet ved at sikre en fælles definition af de nationale medlemmers status og beføjelser,
- at give Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter en rolle i forbindelse med evalueringen af Eurojusts virke i overensstemmelse med Lissabontraktaten,
- at sikre, at den retlige ramme for Eurojust er i overensstemmelse med den fælles tilgang til EU's decentraliserede agenturer, samtidig med at dets særlige rolle, hvad angår koordineringen af igangværende strafferetlige efterforskninger, fuldt ud respekteres, og
- at sikre, at Eurojust kan arbejde tæt sammen med Den Europæiske Anklagemyndighed, når denne er blevet oprettet.

I det følgende er hovedvægten lagt på forslaget centrale og nyskabende dele.

2.2. Mål og opgaver (forslagets kapitel I)

Forslaget lægger op til, at Eurojust – ligesom i dag – skal have til opgave at støtte og styrke koordineringen af og samarbejdet mellem de nationale myndigheder, der har til opgave at efterforske og forfølge grov kriminalitet, der berører to eller flere medlemsstater eller kræver retsforfølgning på fælles basis, på grundlag af operationer foretaget af medlemsstaternes myndigheder og Europol samt oplysninger fra disse. Eurojust udfører sine opgaver på anmodning af medlemsstaternes kompetente myndigheder eller på eget initiativ.

Eurojusts kompetence omfatter de 31 former for grov kriminalitet, der er opført på listen i bilag 1 til forslaget. Det drejer sig f.eks. om organiseret kriminalitet, terrorisme, narkotikahandel, hvidvaskning af penge, bestikelse, manddrab og grov legemsbeskadigelse, bortførelse, frihedsberøvelse og gidseltagning, seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af kvinder og børn, børnepornografi og hvervning af børn til seksuelle formål, racisme og fremmedhad, organiseret røveri samt underslæb og bedrageri. Forslaget indebærer, at Eurojusts kompetence ikke skal omfatte de former for kriminalitet, som foreslås henført under Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetence, dvs. bekæmpelse af strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser. Derudover omfatter Eurojusts kompetence – som hidtil – såkaldte ”tilknyttede strafbare handlinger”, hvorved forstås strafbare handlinger, der begås for at skaffe midler til at begå de handlinger, der er opført på listen i bilag 1, strafbare handlinger, der begås for at fremme eller begå de handlinger, der er opført på listen i bilag 1, og strafbare handlinger, der begås for at undgå straf for de handlinger, der er opført på listen i bilag 1. Eurojusts kompetence omfatter desuden andre former for kriminalitet end dem, der fremgår af bilag 1, såfremt Eurojust modtager en anmodning fra en medlemsstat om assistance.

Forslagets bestemmelser om Eurojusts operationelle funktioner er i stor udstrækning en videreførelse af dets nuværende operationelle funktioner.

2.3. Eurojusts struktur og organisation (forslagets kapitel II)

2.3.1. Struktur

En central del af forslaget vedrører Eurojusts struktur. Som en nyskabelse lægger forslaget op til, at Eurojust – ud over de nationale medlemmer, kollegiet og en administrerende direktør – skal bestå af en bestyrelse.

2.3.2. Nationale medlemmer

Som i dag lægger forslaget op til, at hver medlemsstat udstationerer et nationalt medlem af Eurojust, hvis faste arbejdssted bliver på Eurojusts hjemsted. Hvert nationalt medlem bistås af én stedfortræder og en anden person, som assisterer medlemmet. Som en nyskabelse i forhold til den gældende ordning indeholder forslaget krav om, at stedfortræderen og assistenten som udgangspunkt skal have deres faste arbejdssted i Eurojust. Medlemsstaterne har dog mulighed for at beslutte, at stedfortræderen og assistenten fortsat skal have arbejdssted i medlemsstaten. *Såfremt det findes nødvendigt af operationelle hensyn, kan kollegiet kræve at beslutningen begrundes.*

2.3.3. Kollegiet

Kollegiet skal bestå af alle nationale medlemmer. Den administrative direktør må deltage i kollegiets møder *når der diskuteres administrative opgaver*, men har ikke stemmeret.

Kollegiet skal med to tredjedels flertal blandt medlemmerne vælge en formand og to næstformænd blandt de nationale medlemmer. Formanden og næstformændene vælges for fire år og kan genvælges én gang. Som en nyskabelse skal Rådet ikke godkende kollegiets valg af formand og næstformænd.

Som en yderligere nyskabelse forlænges et nationalt medlems mandat som nationalt medlem af Eurojust, når den pågældende vælges til formand eller næstformand for Eurojust, således at det sikres, at vedkommende kan udføre sit hverv som formand eller næstformand.

Hvis formanden eller næstformanden ikke længere findes egnet til deres position, kan pågældende afskediges af kollegiet efter indstilling fra mindst en tredjedel af kollegiets medlemmer. Beslutningen om afskedigelse skal hvile på to tredjedels flertal blandt medlemmerne i kollegiet undtaget den person, beslutningen vedrører.

Endnu en nyskabelse i forslaget er, at medlemsstaterne fremover *har muligheden for at udpege en anden kvalificeret person, som kan styrke det nationale desk*, såfremt medlemsstatens *nationale* medlem bliver valgt til formand eller næstformand. *Ved en kvalificeret person, forstås en person som har de nødvendige kvalifikationer og erfaring til at varetage de opga-*

ver, der kræves for at sikre, at den nationale desk fungerer effektivt. Personen kan få status som en stedfortræder eller assistent, eller som administrativ eller teknisk personale. Der lægges desuden i forslaget op til, at medlemsstaten, hvis nationale medlem bliver valgt til formand eller næstformand, kan ansøge om at blive kompenseret økonomisk i forbindelse med udpegningsen af en anden kvalificeret person.

I forslaget er det som noget nyt endvidere bestemt, at kollegiet mindst skal afholde et møde om måneden. Derudover afholder det møder på formandens initiativ eller på anmodning af mindst en tredjedel af medlemmerne.

2.3.4. Bestyrelsen

Bestyrelsen – der som nævnt er et nyt organ i forhold til Eurojusts nuværende struktur – har til opgave at bistå kollegiet, men er ikke involveret i Eurojusts operationelle funktioner.

Bestyrelsen består af kollegiets formand og næstformand, en repræsentant for Kommissionen og to andre medlemmer af kollegiet. Kollegiets formand fungerer som formand for bestyrelsen. Bestyrelsen træffer beslutninger med flertal blandt medlemmerne, idet hvert medlem har én stemme. Formanden har den afgørende stemme, såfremt der er stemmelighed. Den administrerende direktør deltager i bestyrelsens møder, men har ikke stemmeret. Bestyrelsesmedlemmernes mandat er på fire år med undtagelse af medlemmerne af kollegiet, som udpeges efter et toårigt rotationssystem. Bestyrelsesmedlemmernes mandat udløber, når deres mandat som nationale medlemmer, formandskab eller næstformandskab udløber.

Bestyrelsen har bl.a. til opgave at:

- godkende Eurojusts årlige og flerårige arbejdsprogrammer
- træffe alle beslutninger vedrørende Eurojusts interne administrative strukturer,
- forberede det årlige budget for Eurojust,
- godkende den årlige rapport om Eurojusts aktiviteter,
- vedtage finansielle regler for Eurojust,
- udpege en regnskabsfører og en databeskyttelsesansvarlig,
- vedtage en strategi til bekæmpelse af svig for Eurojust, baseret på et udkast udarbejdet af den administrative direktør,
- vedtage visse spørgsmål om ansættelsesvilkår for de øvrige ansatte og
- sikre en passende opfølgning på de interne og eksterne revisions-

rapporter, evalueringer og undersøgelser, medmindre de vedrører kollegiets operationelle opgaver, bl.a. fra Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse (EDPS) og Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF).

2.3.5. Den administrerende direktør

Som en nyskabelse lægges der med forslaget op til, at det er bestyrelsen, som efter en åben og gennemsigtig udvælgelsesprocedure skal fremlægge en liste med kandidater for Eurojusts kollegium med henblik på udnævnelse af en administrerende direktør i overensstemmelse med Eurojusts forretningsorden. Beslutning om afskedigelse af den administrerende direktør træffes af kollegiet med to tredjedele flertal.

Den administrerende direktør er ansvarlig for gennemførelsen af Eurojusts administrative opgaver. Den administrerende direktør er ifølge forslaget bl.a. ansvarlig for:

- den daglige forvaltning af Eurojust og personalet,
- gennemførelsen af kollegiets og bestyrelsens beslutninger,
- forberedelsen af det årlige og flerårige arbejdsprogram og videregivelsen heraf til bestyrelsen til godkendelse,
- gennemførelsen af det årlige og flerårige arbejdsprogram og rapporteringen til bestyrelsen om gennemførelsen heraf,
- udarbejdelsen af Eurojusts årsberetning og fremlæggelsen heraf for bestyrelsen henblik på godkendelse,
- udarbejdelse af en handlingsplan til opfølgning af konklusionerne af de interne eller eksterne revisionsrapporter, evalueringer og undersøgelser fra bl.a. Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse og OLAF og den halvårslige statusrapportering til bestyrelsen, kollegiet, Kommissionen og Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse,
- udarbejdelsen af en strategi for bekæmpelse af svig i Eurojust og forelæggelse for bestyrelsen til godkendelse,
- udarbejdelsen af et udkast til finansielle bestemmelser for Eurojust og
- udarbejdelsen af et udkast til overslag over indtægter og udgifter for Eurojust og gennemførelsen af dets budget.

2.4. Operationelle anliggender (forslagets kapitel III)

Reglerne i forslagets kapitel III om Eurojusts operationelle anliggender er

en videreførelse af de allerede gældende regler herom. Forslaget bibeholder således bl.a. den nuværende ordning med en koordineringsvagt til brug i hastesager, det nationale Eurojustkoordineringssystem samt reglerne om udveksling af oplysninger med medlemsstaterne og mellem nationale medlemmer og om meddelelse af oplysninger fra Eurojust til de kompetente nationale myndigheder. Endelig videreføres reglerne om Eurojusts sagsforvaltningssystem og adgangen hertil.

2.5. Behandling af personoplysninger (forslagets kapitel IV)

Forslagets kapitel IV indeholder som noget nyt en indledende definition af, hvad der forstås ved personoplysninger. Der foreslås en opdeling af personoplysninger alt efter om der er tale om personoplysninger, der behandles i forbindelse med Eurojusts administrative opgaver, og personoplysninger, der behandles i forbindelse med Eurojusts operationelle opgaver.

Forslaget indeholder desuden en generel bestemmelse om, hvordan personoplysninger skal behandles, herunder at personoplysninger skal:

- behandles loyalt og lovligt,
- indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og må ikke senere behandles på en måde, som er uforenelig med disse formål,
- være tilstrækkelige, relevante og ikke for vidtgående i forhold til de formål, hvortil de behandles,
- være korrekte og ajourførte,
- opbevares på en måde, der kun muliggør identifikation af personen oplysningerne vedrører, så længe det er nødvendigt på grund af det formål, hvortil oplysningerne behandles og
- behandles på en måde, der sikrer passende sikkerhed ved personoplysninger og fortrolighed ved databehandlingen.

For så vidt angår behandlingen af ”administrative personoplysninger”, lægger forslaget op til at reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 45/2001 af 18. december 2000 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i fællesskabsinstitutionerne og -organerne og om fri udveksling af sådanne oplysninger, skal finde anvendelse.

Behandlingen af ”operationelle personoplysninger” skal derimod ske efter regler fastsat i forslaget.

I forhold til personer, der i henhold til de berørte medlemsstaters lovgivning mistænkes *eller er sigtet* for at have begået eller have medvirket til en lovovertrædelse, der er omfattet af Eurojusts kompetence, eller som er blevet dømt for en sådan lovovertrædelse, angives det i forslaget, at Eurojust – i det omfang det er nødvendigt for udførelsen af *Eurojusts* opgaver – alene må behandle de personoplysninger, der er opregnet i punkt 1 i bilag 2 til forslaget (*bl.a. efternavn, fødselsdato, nationalitet og køn, samt DNA-profil, eventuelt medlemskab af en kriminel organisation og oplysninger, som indikerer et internationalt aspekt i sagen*), ved hjælp af elektronisk databehandling eller strukturerede manuelle registre inden for rammerne af sin kompetence og med henblik på udførelsen af sine operationelle opgaver.

For så vidt angår vidner og forurettede, angives det i forslaget, at Den Europæiske Anklagemyndighed kun må behandle de personoplysninger, der er opregnet i punkt 2 i bilag 2 til forordningen (*bl.a. efternavn, fødselsdato, nationalitet og køn, men ikke DNA-profil*), inden for rammerne af en strafferetlig efterforskning eller retsforfølgning, der falder inden for Eurojusts kompetenceområde. Behandlingen af sådanne personoplysninger må kun finde sted, hvis det er nødvendigt af hensyn til udførelsen af Eurojusts opgaver, og hvis behandlingen af oplysningerne ligger inden for rammerne af agenturets kompetence og sker med Eurojusts operationelle opgaver for øje.

Derudover må Eurojust i undtagelsestilfælde også i et begrænset tidsrum – *som ikke må overstige den tid, det tager at afslutte den sag, som oplysningerne behandles i forbindelse med* - behandle andre personoplysninger end de ovennævnte vedrørende de pågældende persongrupper og/eller de i bilaget til forordningen opregnede kategorier af personoplysninger, hvis det er nødvendigt af hensyn til en efterforskning, som Eurojust koordinerer. *Den databeskyttelsesansvarlige skal underrettes straks, hvis denne behandlingsmulighed bringes i anvendelse. Hvis personoplysningerne, der behandles, vedrører vidner eller forurettede, skal beslutningen om at behandle oplysningerne tages i fællesskab med de relevante nationale medlemmer.*

For så vidt angår særligt følsomme *operationelle* personoplysninger (personoplysninger vedrørende racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning eller fagforeningsmæssigt tilhørsforhold, og *genetisk data* samt vedrørende helbredsforhold og seksualliv) angives det i forslaget, at Eurojust kun må behandle disse, hvis disse oplys-

ninger er nødvendige for den relevante nationale efterforskning samt for koordineringen i Eurojust, og hvis de supplerer andre *operationelle* personoplysninger *relateret til person, hvis oplysninger allerede er blevet behandlet*. Den databeskyttelsesansvarlige skal underrettes straks, hvis denne behandlingsmulighed bringes i anvendelse *og informeres om de specifikke grunde til, at behandlingen findes nødvendig*. Hvis disse særligt følsomme personoplysninger vedrører vidner eller forurettede, skal beslutningen om at behandle dem træffes af *de relevante nationale medlemmer*.

”Operationelle personoplysninger”, som behandles af Eurojust, må kun opbevares så længe det er nødvendigt af hensyn til Eurojusts opgave. *Navnlig må operationelle personoplysninger ikke opbevares længere end den først kommende af de følgende datoer:*

- *den dato, hvor der sker tiltalefrafald efter reglerne om forældelse i alle de medlemsstater, som er involveret i efterforskningen og retsforfølgningen,*
- *den dato, hvor Eurojust informeres om, at den pågældende er blevet frifundet, og afgørelsen er endelig. Når afgørelsen er endelig, skal de involverede medlemsstater informere Eurojust straks,*
- *tre år efter den dato, hvor afgørelsen fra den sidste af de medlemsstater, som er involveret i efterforskningen eller retsforfølgningen, blev endelig,*
- *datoen, hvor Eurojust og de involverede medlemsstater er enige om, at Eurojusts koordinering af efterforskningen eller retsforfølgningen ikke længere er nødvendig, medmindre det omhandler information, som medlemsstaterne har pligt til at dele med Eurojust,*
- *tre år efter den dato, hvor oplysninger, som medlemsstaterne har pligt til at dele med Eurojust, er blevet fremsendt.*

Overholdelse af tidsfristerne for opbevaring skal løbende kontrolleres, navnlig fra det tidspunkt, hvor sagen lukkes af Eurojust. Uanset den løbende kontrol, skal der foretages en vurdering af behovet for opbevaring af oplysningerne hvert tredje år efter oplysningerne er blevet indsamlet.

Forslaget lægger op til at alle medlemsstater sammen med Eurojust implementerer passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger for datasikkerhed, herunder foranstaltninger, der skal hindre enhver form for misbrug.

For at sikre lovligheden af behandlingen af de ”operationelle personoplys-

ninger”, skal Eurojust registrere enhver form for indsamling, ændring, adgang, videregivelse og sletning af personoplysninger.

Bestyrelsen skal udpege en databeskyttelsesansvarlig, som bl.a. skal sikre, at Eurojusts behandling af dataoplysninger sker i overensstemmelse med reglerne for databeskyttelse i forslaget, forordning (EF) 45/2001 og relevante databeskyttelsesregler i Eurojusts forretningsorden.

Indgivelsen af anmodninger om indsigt og behandlingen af ”operationelle personoplysninger” er reguleret nærmere i forslaget. Det fremgår således, at enhver, der har været genstand for registrering, og som ønsker at udøve indsigtsretten, vederlagsfrit kan indgive en anmodning herom til den *nationale tilsynsmyndighed*, i en medlemsstat efter eget valg. Myndigheden videresender straks og under alle omstændigheder senest en måned efter modtagelsen anmodningen til Eurojust. Eurojust besvarer anmodningen uden ugrundet ophold og under alle omstændigheder senest tre måneder efter modtagelsen.

Eurojust kan afvise anmodninger om indsigt, såfremt det findes nødvendigt af hensyn til:

- udførelsen af Eurojusts opgaver,
- at sikre, at en national efterforskning ikke bringes i fare,
- beskyttelsen af andres rettigheder og frihed,

Eurojust har i den forbindelse pligt til også at inddrage hensynet til den registrerede ved vurderingen af, om der skal gives afslag.

De kompetente myndigheder i de berørte medlemsstater høres af Eurojust, inden Eurojust træffer afgørelse. De nationale medlemmer, som er berørt af anmodningen, behandler den og træffer afgørelse på vegne af Eurojust. Såfremt en medlemsstat har indvendinger mod Eurojusts foreslåede svar, skal Eurojust underrettes. Eurojust skal følge en sådan indvending. De kompetente myndigheder skal efterfølgende underrettes om indholdet af Eurojusts afgørelse gennem de berørte nationale medlemmer.

Derudover fastsættes i forslaget bl.a. nærmere regler om registrering og dokumentation, databeskyttelsesansvar, ansvar for uautoriseret eller ukorrekt behandling af personoplysninger, samarbejde med EDPS og de nationale datatilsynsmyndigheder samt klageadgang for registrerede til EDPS.

2.6. Forbindelser med partnere (forslagets kapitel V)

Forslagets kapitel V angiver, med hvem og hvordan Eurojust kan indlede samarbejde. Eurojust kan, i det omfang det er nødvendigt for udførelsen af sine opgaver, indlede et varigt samarbejde med EU-organer og -agenturer i overensstemmelse med disse organers og agenturers mål, kompetente myndigheder i tredjelande og internationale organisationer.

Eurojust skal efter forslaget for det første opretholde de særlige forbindelser med Det Europæiske Retlige Netværk på det strafferetlige område, som allerede eksisterer på baggrund af de nugældende regler om Eurojust.

Forslaget lægger også op til en videreførelse og udbygning af Eurojusts forbindelser med Europol. Efter forslaget skal Eurojust således træffe alle nødvendige foranstaltninger for, at Europol kan få indirekte adgang til oplysninger, der er meddelt til Eurojust, for at få svar på, om der findes oplysninger om søgeemnet. Dette skal dog ske *i overensstemmelse med de begrænsninger, som leverandøren af oplysningerne har anført*. Hvis der findes oplysninger om søgeemnet, indleder Eurojust den procedure, hvorefter de oplysninger, der svarer til søgeemnet, kan videregives. Disse søgninger efter oplysninger kan kun foretages med det formål at konstatere, om de oplysninger, som Europol råder over, svarer til de oplysninger, som Eurojust behandler.

Hvis Eurojust eller en medlemsstat i forbindelse med Eurojusts behandling af oplysninger som led i en konkret efterforskning konstaterer, at der er behov for koordinering, samarbejde eller støtte i overensstemmelse med Europolis beføjelser, meddeler Eurojust efter forslaget Europol dette og iværksætter proceduren for at dele oplysningerne med dem i overensstemmelse med afgørelsen fra den medlemsstat, der har indgivet oplysningerne. I så fald rådfører Eurojust sig med Europol.

Efter forslaget skal Eurojust etablere og opretholde et særligt tæt forhold til Den Europæiske Anklagemyndighed på grundlag af et nært samarbejde og udvikling af operationelle, administrative og forvaltningsmæssige forbindelser mellem dem.

Eurojust kan i operationelle sager inddrages af Den Europæiske Anklagemyndighed, hvis der er tale om en grænseoverskridende eller kompleks sag, og hvis et af en række nærmere opregnede kriterier er opfyldt. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor efterforskningen har afsløret forhold, der falder

uden for Den Europæiske Anklagemyndigheds saglige eller stedlige kompetence. Dette kan også være for at lette indgåelsen af en aftale mellem Den Europæiske Anklagemyndighed og den/de berørte medlemsstat/medlemsstater om accessorisk kompetence, jf. pkt. 2.2 ovenfor, eller for at anmode Eurojust eller dets kompetente nationale medlem(mer) om at yde bistand i forbindelse med fremsendelse af afgørelser eller anmodninger om gensidig retshjælp til og fuldbyrdelse i stater, der er medlemmer af Eurojust, men som ikke deltager i oprettelsen af Den Europæiske Anklagemyndighed, eller tredjelande.

Samarbejdet med Den Europæiske Anklagemyndighed omfatter også udveksling af personoplysninger. Alle oplysninger, der udveksles i den forbindelse, må dog kun anvendes til de formål, hvortil de blev meddelt. Enhver anden anvendelse af oplysningerne er kun tilladt, såfremt denne anvendelse falder ind under det modtagende organs beføjelser, og efter forudgående tilladelse fra det organ, som meddelte oplysningerne.

Herudover lægges der i forslaget endvidere op til, at Eurojust skal bistå Den Europæiske Anklagemyndighed i dens virksomhed via en række tekniske tjenester, f.eks. teknisk bistand i forbindelse med udarbejdelsen af årsbudgettet.

Eurojust skal efter forslaget oprette og opretholde et samarbejde med Det Europæiske Netværk for Uddannelse af Dommere og Anklagere, hvilket også er tilfældet efter de gældende regler. Derudover *skal* OLAF bidrage til Eurojusts koordineringsarbejde, hvad angår beskyttelsen af Unionens finansielle interesser i overensstemmelse med OLAFs beføjelser.

Efter forslaget kan Eurojust desuden etablere samarbejdsordninger med tredjelandes myndigheder og internationale organisationer, ligesom Eurojust efter aftale med de kompetente myndigheder kan udpege kontaktpunkter i tredjelande for at lette samarbejdet.

Forslagets kapitel V fastlægger endvidere betingelserne for, hvornår Eurojust kan videregive personoplysninger til EU-organer eller –agenturer samt til tredjelande og internationale organisationer.

Endelig viderefører forslaget Eurojusts nuværende muligheder for at udsende retsbedsmænd som forbindelsespersoner til tredjelande og for at koordinere fuldbyrdelsen af anmodninger om retligt samarbejde til og fra et tredjeland.

2.7. Øvrige emner (forslagets kapitel VI-IX)

I Kapitel VI i forslaget fastsættes finansielle bestemmelser og i kapitel VII omhandler personale.

Kapitel VIII omhandler evaluering og Eurojusts årlige rapportering til Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter. Det foreslås bl.a., at Kommissionen hvert femte år skal bestille en evaluering af Eurojusts effektivitet, produktivitet og arbejdsmetoder. Kollegiet skal involveres i evalueringen.

Kapitel IX indeholder almindelige og afsluttende bestemmelser, herunder om at forordningen erstatter Rådets afgørelse 2002/187/RIA (om oprettelse af Eurojust) og Rådets afgørelse 2009/426/RIA (om styrkelse af Eurojust).

3. Gældende dansk ret

Eurojust blev oprettet ved Rådets afgørelse 2002/187/RIA af 28. februar 2002 om oprettelse af Eurojust for at styrke bekæmpelsen af grov kriminalitet, og medlemsstaternes samarbejde i Eurojust er efterfølgende blevet forstærket ved Rådets afgørelse 2009/426/RIA af 16. december 2008 om styrkelse af Eurojust. Der er ikke vedtaget dansk lovgivning i anledning af rådsafgørelserne.

Det nuværende Eurojust er etableret på mellemstatsligt grundlag, og Danmark deltager således fuldt ud i det nuværende samarbejde.

Eurojusts kerneopgave er at bistå nationale myndigheder med at sikre et effektivt samarbejde og en tæt koordination på tværs af landegrænser vedrørende efterforskning og retsforfølgning af alvorlig kriminalitet.

Eurojust kan yde danske myndigheder bistand i forbindelse med behandling af sager vedrørende bl.a. organiseret grænseoverskridende menneskehandel, narkotikahandel, terrorisme mv.

Eurojusts bistand ydes i den forbindelse bl.a. i form af koordinerende funktioner og som et forbindelsesled mellem Danmark og andre medlemsstaters myndigheder. Dette arbejde foregår gennem det for Danmark nationalt udpegede medlem i Eurojust. Bistanden foregår normalt ved, at Eurojust faciliterer afholdelse af koordinationsmøder mellem relevante medlemsstater, yder støtte til etablering og drift af fælles efterforskningshold

samt yder generel bistand til nationale myndigheder, der har brug for retshjælp fra en anden medlemsstat i EU.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget er fremsat under henvisning til TEUF artikel 86, der er omfattet af det danske retsforbehold. Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af forordningsforslaget, som ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Forslaget har derfor hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Såfremt folkeafstemningen om omdannelse af retsforbeholdet fører til en tilvalgsordning vil det kunne blive nødvendigt at foretage en revurdering af forslagens lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Det bemærkes i øvrigt, at Kommissionen skønner, at der ikke er omkostninger forbundet med reformen af Eurojust.

5. Høring

Forslaget til forordning har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Vestre Landsret, Østre Landsret, Sø- og Handelsretten, byretterne, Advokatrådet, Amnesty International, Danske Advokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Anklagere, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Aarhus (Juridisk Institut), Institut for Menneskerettigheder, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra Syddansk Universitet, Østre Landsret, Den danske Dommerforening, Vestre Landsret, Domstolsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Sø- og Handelsretten, Foreningen af Offentlige Anklagere, byretterne, Politiforbundet, Institut for Menneskerettigheder, Datatilsynet, Rigspolitiet, Advokatrådet og Rigsadvokaten.

Syddansk Universitet, Østre Landsret, Den Danske Dommerforening, Vestre Landsret, Domstolsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Sø- og Handelsretten, Foreningen af Offentlige Anklagere, byretterne, Politiforbundet, Institut for Menneskerettigheder, Rigspolitiet, og Advokatrådet har ikke haft bemærkninger til forslaget.

Datatilsynet har bemærket, at Den fælles kontrolinstans for Eurojust (JSB) den 14. november 2013 har afgivet en udtalelse om Eurojust, og at Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse ifølge deres hjemmeside bl.a. vil afgive en udtalelse om reformen af Eurojusts struktur, hvorfor Datatilsynet anbefaler, at disse udtalelser indgår i overvejelserne om det aktuelle forslag. Datatilsynet anfører endvidere, at Europaudvalget i det britiske underhus (The European Scrutiny Committee of the House of Commons) den 11. september 2013 har afgivet en rapport om bl.a. forslaget til forordning om Eurojust, og at de persondataretlige spørgsmål, der rejses i rapporten, kan indgå i overvejelserne om de aktuelle forslag.

Det bemærkes, at Den fælles kontrolinstans for Eurojust (JSB) den 1. december 2014 har afgivet endnu en udtalelse om Eurojust, hvoraf fremgår, at JSB er generelt positivt indstillet over for ændringerne foretaget i kapitel IV. Imidlertid udtrykker JSB fortsat bekymring over forslaget om at anvende Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse som ekstern tilsynsmyndighed. JSB pointerer desuden, at det på grund af Eurojusts funktion, herunder de nationale medlemmers beføjelser og det tætte samarbejde med nationale myndigheder inden for retsvæsenet, er nødvendigt med skræddersyede databeskyttelsesregler.

Rigsadvokaten er overordnet positivt indstillet over for forslaget, men påpeger, at det havde været hensigtsmæssigt, hvis fremsættelsen af forslaget havde afventet resultaterne af den 6. runde af gensidige evalueringer.

For så vidt angår forslagets nærmere indhold, bemærker Rigsadvokaten, at det ikke forekommer velbegrunderet, at man ikke har valgt at videreføre opsamlingsbestemmelsen i artikel 4, stk. 2, i den nuværende Eurojustafgørelse, hvorefter Eurojust, udover de nærmere definerede sagstyper, på anmodning fra en medlemsstat kan assistere i sager i overensstemmelse med sine overordnede formål.

Rigsadvokaten påpeger, at oprettelsen af et eksternt management board kunne være et alternativ til indførelsen af en bestyrelse.

Efter Rigsadvokatens opfattelse bør det tillægges større vægt, hvem der af medlemsstaterne udpeges som nationale medlemmer. Det bør desuden indgå i overvejelserne, om analysearbejde, der foretages i forbindelse med udveksling af oplysninger, kunne varetages af Europol.

Henset til retsforbeholdet finder Rigsadvokaten desuden, at der bør tilføjes en bestemmelse om, at Eurojust kan etablere samarbejdsordninger med EU-medlemsstater, der ikke deltager i det nye retsgrundlag for Eurojust.

Afslutningsvist bemærker Rigsadvokaten, at det bør sikres at Eurojusts budget, i forbindelse med det tætte samarbejde med den muligt fremtidige europæiske anklagemyndighed (EPPO), ikke berøres i en sådan grad, at Eurojust ikke fremover vil kunne varetage sine operationelle opgaver fuldt ud.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har i forhold til nærhedsprincippet anført, at der er behov for tiltag på EU-niveau, fordi de planlagte foranstaltninger i sig selv har en EU-dimension, eftersom de indebærer oprettelsen af en enhed, hvis opgave er at støtte og styrke koordineringen og samarbejdet mellem de nationale retsmyndigheder i forbindelse med sager om grov kriminalitet, der berører to eller flere medlemsstater eller kræver retsforfølgning på fælles basis. Dette mål kan i overensstemmelse med nærhedsprincippet kun nås på EU-niveau. Kommissionen anfører endvidere, at forslaget i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

Det er ud fra tilsvarende betragtninger regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Regeringen er overordnet positivt indstillet over for forslaget.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget til forordning behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages af Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den *17. februar 2015*.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den *4.-5. december 2014*.

Dagsordenspunkt 8: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fremme af den frie bevægelighed for borgere og virksomheder gennem en forenkling af accepten af visse offentlige dokumenter i Den Europæiske Union og om ændring af forordning (EU) nr. 1024/2012

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2013) 228 endelig

Resumé

Forslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet. Formandskabet forventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 at lægge op til en delvis generel indstilling vedrørende forslaget. Forslaget har bl.a. til formål at indføre en pligt for myndighederne i medlemsstaterne til at acceptere visse officielle dokumenter udstedt af andre medlemsstater, uden at disse dokumenter er legaliseret. Forslaget vurderes ikke at være i strid med nærhedsprincippet. Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Fra dansk side er man overordnet set positivt indstillet over for forslaget.

1. Baggrund

Det følger af det flerårige arbejdsprogram inden for retlige og indre anliggender fra 2009 (Stockholm-programmet), at der skal oprettes et velfungerende europæisk retligt område til gavn for borgere og erhvervsliv med henblik på at understøtte den økonomiske aktivitet i det indre marked. I handlingsplanen om gennemførelse af Stockholm-programmet fra 2010 bekræftes denne målsætning, og det foreslås endvidere, at der vedtages lovgivning, som skal gøre det muligt at klare sig uden formaliteter vedrørende legalisering af offentlige dokumenter mellem medlemsstaterne.

Kommissionen udarbejdede på baggrund heraf i 2010 en grønbog om ”Færre administrative henvendelser for borgerne: Fremme af fri cirkulation af offentlige dokumenter og anerkendelse af virkningerne af civilstandsattester”. Med denne grønbog iværksatte Kommissionen endvidere en høring om, hvordan man kan lette anvendelsen og accepten af offentlige dokumenter mellem medlemsstaterne.

Kommissionen har bl.a. på denne baggrund identificeret en række problemstillinger, der hindrer den frie bevægelighed i EU. Kommissionen peger bl.a. på de administrative byrder for borgere og virksomheder, der er

forbundet med legalisering af offentlige dokumenter, herunder bl.a. omkostningerne til oversættelse i forbindelse med cirkulation af offentlige dokumenter.

Kommissionen har på den baggrund den 24. april 2013 fremlagt et forslag til forordning om fremme af den frie bevægelighed for borgere og virksomheder gennem en forenkling af accepten af visse offentlige dokumenter i Den Europæiske Union og om ændring af forordning (EU) nr. 1024/2012.

Forslaget er på linje med Kommissionens handlingsplan fra 12. december 2012 om selskabsret og ”corporate governance” i EU, der fokuserer på at støtte europæiske virksomheder, herunder deres grænseoverskridende transaktioner, ligesom Kommissionen med 2020-handlingsplanen for iværksætterkultur har fokus på at fjerne eller begrænse bureaukrati for virksomheder.

Kommissionen præsenterede sit forslag på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013.

Forslaget har siden juni 2013 været drøftet på en række møder i den civilretlige arbejdsgruppe.

Formandskabet forventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 at lægge op til en delvis generel indstilling vedrørende forslaget.

2. Indhold

Den følgende gennemgang er baseret på det seneste udkast af 6. februar 2015 til en konsolideret udgave af forslaget.

2.1. Generelt

Formålet med forslaget er at fremme den frie bevægelighed for borgere bl.a. ved, at medlemsstaterne forpligtes til at acceptere officielle dokumenter udstedt af andre medlemsstater, uden at disse er legaliserede. Forslaget har derimod ikke til formål at regulere anerkendelsen af indholdet af sådanne dokumenter.

Kommissionen angiver forslaget som et af de vigtigste initiativer i borgerens Europaår 2013. Endvidere fremhæves initiativet som et konkret bidrag til politikken for ”retfærdighed for vækst”, der sigter mod at forenkle borgerens liv og de økonomiske aktørers forretningsbetingelser. Med forslaget

vil det således blive nemmere for borgere og virksomheder at udnytte de centrale rettigheder, som følger af unionsborgerskabet og det indre marked.

2.2. Nærmere om hovedelementerne i forslaget

2.2.1. Hvilke dokumenter er omfattet af forslaget

Forslaget omfatter offentlige dokumenter, der er udstedt af offentlige myndigheder i en medlemsstat, og som skal forelægges for myndighederne i en anden medlemsstat.

Den foreslåede ordning omfatter dokumenter, *som er udstedt af myndighederne i en medlemsstat i overensstemmelse med dens nationale lovgivning og skal forelægges for myndighederne i en anden medlemsstat, og hvis primære formål er at fastlægge en af de følgende begivenheder: fødsel, død, navn, ægteskab, herunder retlig evne til at indgå ægteskab og ægteskabelig status, separation, skilsmisse og omstødelse af ægteskaber, registreret partnerskab, herunder retlig evne til at indgå registreret partnerskab, opløsning eller omstødelse af et registreret partnerskab, moderskab og/eller faderskab, adoption, opholdssted og/eller bopæl samt statsborgerskab.*

Forslaget i sin nuværende form indeholder en definition af "offentlige dokumenter", som er baseret på den definition, der følger af Haagerkonventionen af 5. oktober 1961 om afskaffelse af kravet om legalisering af udenlandske offentlige dokumenter (apostillekonventionen), jf. herom pkt. 3.

Forslaget vedrører ikke anerkendelse af indholdet af offentlige dokumenter, der er udstedt af myndighederne i medlemsstaterne.

2.2.2. Fritagelse for legalisering

Med forslaget indføres en pligt for myndighederne i medlemsstaterne til at acceptere de af anvendelsesområdet for forordningen omfattede officielle dokumenter udstedt af andre medlemsstater, uden at disse er legaliserede.

Det følger af forslaget, at myndighederne i medlemsstaterne ikke kan kræve parallel fremlæggelse af originalen af et offentligt dokument sammen med en bekræftet kopi.

Det følger endvidere af forslaget, at en medlemsstat ikke kan kræve et offentligt dokument oversat, såfremt det er udformet på medlemsstatens offi-

cielle sprog eller på et sprog, som medlemsstaten udtrykkeligt har accepteret.

Såfremt myndighederne i en medlemsstat, hvor et offentligt dokument fremlægges, har en begrundet tvivl om ægtheden af dokumentet *eller en bekræftet kopi heraf*, kan der fremsættes en anmodning om oplysninger til de relevante myndigheder i den medlemsstat, hvor dokumentet er udstedt. *Anmodningen skal fremsættes gennem informationssystemet for det indre marked (IMI).*

2.2.3. Indførelse af flersprogede standardformularer

Forslaget indfører flersprogede, herunder danske, standardformularer vedrørende fødsel, død, ægteskab og registreret partnerskab.

De flersprogede standardformularer kan udstedes efter anmodning fra en borger og skal ledsage offentlige dokumenter. De skal anvendes som et oversættelsesværktøj og ikke have nogen selvstændig bevisværdi. De flersprogede standardformularer må kun bruges i en anden medlemsstat end den, hvori de er udstedt.

3. Gældende dansk ret

En legalisering er en bekræftelse på, at underskriften på et offentligt dokument er ægte. En legalisering er derimod ikke nødvendigvis bevis på, at dokumentets indhold er korrekt.

I medfør af retsplejelovens § 223 b kan justitsministeren fastsætte bestemmelser om, at der ikke kan kræves legalisering, bekræftelse mv. af offentlige dokumenter, der er udfærdiget af domstole eller myndigheder i et andet land. Justitsministeren kan endvidere fastsætte bestemmelser om fremgangsmåden ved besvarelse af henvendelser fra udlandet om ægtheden af offentlige dokumenter, der angives at være udfærdiget af danske domstole eller andre offentlige myndigheder.

Der er ikke fastsat administrative bestemmelser i medfør af retsplejelovens § 223 b, men Danmark har inden for rammerne af § 223 b ratificeret to konventioner om legalisering af offentlige dokumenter.

Det drejer sig for det første om Konventionen af 25. maj 1987 om afskaffelse af legalisering af dokumenter i De Europæiske Fællesskabers medlemsstater, jf. bekendtgørelse nr. 65 af 27. juni 1991 (Bruxelleskonventio-

nen). Det følger bl.a. heraf, at dokumenter, der er udstedt af en administrativ myndighed, er fritaget for legalisering. Endvidere kan myndighederne i en stat, der har modtaget et officielt dokument, og som nærer alvorlig og velbegrundet tvivl om underskriftens ægthed, anmode om oplysninger direkte fra den kompetente centrale myndighed i den udstedende stat med henblik på at afklare underskriftens ægthed. Konventionen trådte i kraft i Danmark den 10. januar 1991. Konventionen er, udover Danmark, alene ratificeret af Belgien, Frankrig, Irland, Italien og Letland.

Danmark har endvidere ratificeret Haagerkonventionen af 5. oktober 1961 om afskaffelse af kravet om legalisering af udenlandske offentlige dokumenter (apostillekonventionen). Konventionen trådte i kraft i Danmark den 29. december 2006. Det følger bl.a. af konventionen, at den kun gælder for offentlige dokumenter, der er udstedt af administrative myndigheder eller af domstolene. Ifølge Konventionen kan der i forhold til dokumenter, der er forsynet med en såkaldt "apostille", hvorved dokumentets underskrift bekræftes, ikke stilles yderligere krav om legalisering af udenlandske offentlige dokumenter fra et af de ca. 90 lande, deriblandt EU-landene, der har tiltrådt den pågældende konvention.

Udenrigsministeriet er Danmarks centrale apostillemyndighed. Det betyder, at danske officielle dokumenter, der skal anvendes i lande, der har tiltrådt apostillekonventionen, ikke skal legaliseres af det pågældende lands repræsentation i Danmark, men udelukkende påtegnes en apostille i Udenrigsministeriet.

Legalisering af danske officielle dokumenter afhænger således af, hvorvidt landet, der skal modtage dokumentet, er part til en af de internationale konventioner på området, som Danmark har ratificeret.

På samme måde afhænger danske myndigheders krav om legalisering af udenlandske dokumenter af, om det land, der har udstedt dokumentet, er part til en af de nævnte konventioner.

Konventionssamarbejdet er dog ikke til hinder for, at en dansk myndighed i visse tilfælde accepterer ægtheden af et udenlandsk dokument, selvom det ikke er legaliseret eller forsynet med en apostille.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

4.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget til forordning er fremsat med hjemmel i artikel 21, stk. 2, artikel 26, stk. 2, og artikel 114, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). Forslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet, og Danmark vil derfor deltage i vedtagelsen af forslaget.

4.2. Statsfinansielle konsekvenser

Kommissionen har anført, at omkostningerne i forbindelse med forslaget udelukkende vedrører uddannelsesaktiviteter og møder og forventes afholdt over EU-budgettet. Mulige omkostninger til uddannelse som følge af forslaget vil blive dækket ved brug af en omkostningsdelingsmodel, der omfatter bidraget fra Kommissionens Generaldirektorat for Retlige og Indre Anliggender.

Forslaget lægger op til at gøre brug af det eksisterende informationssystem for det indre marked (IMI). Til brug for forslaget vil der skulle oprettes et nyt IMI-modul til informationssystemet for det indre marked til støtte for det administrative samarbejde, som indgår i forslaget. Oprettelsen af det nye IMI-modul vil ifølge Kommissionen ikke i sig selv medføre nye omkostninger, idet kapaciteten i den nuværende IMI-infrastruktur er tilstrækkelig til, at man kan tilføje nye brugere til informationssystemet for det indre marked, når forordningen træder i kraft. Kommissionen har anslået, at der vil være engangsomkostninger forbundet med de nødvendige uddannelsesaktiviteter vedrørende informationssystemet. Disse vil beløbe sig til omkring 50.000 EUR.

Udvidet anvendelse af IMI til nye områder af lovgivningen vil kunne indebære ressourcemæssige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen i egenskab af national koordinator for systemet. Et konkret bud på de ressourcemæssige konsekvenser af disse opgaver afhænger af forslagets endelige udformning og implementering. Udgiften vil blive afholdt inden for ressortministeriets egen ramme.

5. Høring

Sagen har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Tinglysningsretten, Sø- og Handelsretten, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Ankestyrelsen, Baptistkirken i Danmark, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Danmarks kordegneforening, Dansk Retspolitisk Forening, Danske Advokater, Danske FamilieAdvokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den danske præsteforening, Den Katolske Kirke i Danmark, Den ortodokse russiske kirkes menighed i København, Den Reformerte Menighed i Fredericia, Den norske menighed ved Kong Haakon Kirken i København, Den til St. Albans English Church i København hørende menighed, Den tysk-reformerte menighed i København, Det Mosaiske Troessamfund, Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandforening, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Foreningen af Offentlige Chefer i Statsforvaltningerne, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Fransk Reformert Kirke i København, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Handelshøjskolen i Århus (Juridisk Institut), HK Landsklubben Danmarks Domstole, Institut for Menneskerettigheder, Kommunernes Landsforening, Københavns Universitet (Juridisk Fakultet) Metodistkirken i Danmark, Politiforbundet i Danmark, Rigspolitiet, Svenska Gustafs församlingen i København, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut) og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra: Østre Landsret, Vestre Landsret, byretterne, Tinglysningsretten, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Ankestyrelsen, Datatilsynet, Den tysk-reformerte menighed i København, Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, Forbrugerombudsmanden, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Politiforbundet i Danmark og Rigspolitiet.

Rigspolitiet er generelt positivt indstillet over for forslaget, men har bemærket, at flersprogede EU-standardformularer ligesom danske kildedokumenter er uden sikkerhedsniveau og nemme at forfalske. Det er på den baggrund Rigspolitiets opfattelse, at der tillige bør indføres sikkerhedsniveauer og sikkerhedsfeatures i såvel nationale kildedokumenter som EU-formularerne.

De øvrige høringsparter har ingen bemærkninger til forordningsforslaget.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet anført, at forslaget har en klar grænseoverskridende dimension og i sagens natur ikke kan løses effektivt

på nationalt plan. Kommissionen har endvidere anført, at medlemsstaterne ikke kan tilbyde effektive løsninger på problemerne på grund af deres EU-dimension, og at handling på EU-plan vil gøre det lettere for borgerne og virksomhederne i EU at anvende forskellige kategorier af offentlige dokumenter i grænseoverskridende situationer uden uforholdsmæssigt tunge og besværlige administrative formaliteter.

Det er ud fra tilsvarende betragtninger regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Regeringen er overordnet positivt indstillet over for forslaget.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget til forordning behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har afgivet udtalelse om forslaget den 17. december 2013. Europa-parlamentet støtter forslaget.

Europa-Parlamentets Retsudvalg har den 4. februar 2014 vedtaget en betænkning, hvori det foreslås, at anvendelsesområdet for forordningen i forhold til, hvilke dokumenter der fritages for legalisering, udvides med tilføjelse af yderligere syv dokumenter.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 17. februar 2015.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4.-5. december 2014.